

คู่มือปฏิบัติงานใกล้เคียงข้อพิพาท
ของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ
ตามพระราชบัญญัติ
การใกล้เคียงข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

จัดทำโดย
กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
กระทรวงยุติธรรม

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

คู่มือปฏิบัติงานไต่ถามไถ่ข้อพิพาทของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ตามพระราชบัญญัติการไต่ถามไถ่ข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

พิมพ์ครั้งที่ ๑ จำนวน ๔๐๐ เล่ม พ.ศ. ๒๕๖๒

ที่ปรึกษา

นายเรืองศักดิ์ สุวารี	อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
นายเกิดโชค เกษมวงษ์จิตร	รองอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
นางนงกรณ์ รุ่งเพ็ชรวงศ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชน

ผู้จัดทำและเรียบเรียง

ว่าที่ร้อยโทชวีวัฒน์ หวานอารมย์	หัวหน้ากลุ่มงานปฏิบัติการไต่ถามไถ่ข้อพิพาท
นางสาวสุญานี เป็เลียนสี	นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ
นางสาวจิตรา สรณศิริ	นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ
นางสาวนันทิยา แก้วทอง	นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ
นางสาวพรพรรณ จุงพันธ์	พนักงานคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
นางสาวนงศ์ลักษณ์ สิมมาลา	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการไต่ถามไถ่ข้อพิพาท
นางสาวกุลปรียา โศกสันเทียะ	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการไต่ถามไถ่ข้อพิพาท

ผู้ตรวจสอบและกลั่นกรอง

นายรปภัค บุรณะสิงห์	ผู้อำนวยการกองส่งเสริมการระงับข้อพิพาท
---------------------	--

วิสัยทัศน์ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
“สังคมรู้หน้าที่ เคารพสิทธิมนุษยชน และได้รับการคุ้มครองอย่างเป็นธรรม”

ค่านิยม กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ : TOPS

“ T = Team Work O = Organization Of Learning
P = Professional S = Service Mind ”

วัฒนธรรมองค์กร กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ : RLPD

“ R = Responsibility L = Leadership P = Professional D = Development ”

คุ้มครองคน คุ้มครองสิทธิ สร้างวิถีชีวิตแห่งความเป็นธรรม

Protection of people, rights and creation of a ‘just’ way of life

คำนำ

พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๓๖ ตอนที่ ๖๗ ก. เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๒ มีที่มาจากสถานการณ์ปัจจุบันที่มีข้อพิพาททางแพ่งและทางอาญาเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก เห็นควรให้นำกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่งซึ่งมีทุนทรัพย์ไม่มากนักและข้อพิพาททางอาญาบางประเภท มากำหนดเป็นกฎหมายกลางเพื่อให้ประกาศให้หน่วยงานของรัฐ พนักงานสอบสวน หรือศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชนใช้ในการยุติหรือระงับข้อพิพาทดังกล่าว โดยคำนึงถึงความยินยอมคู่กรณีเป็นสำคัญ ทำให้ปริมาณคดีขึ้นสู่ศาลลดน้อยลง ลดปัญหาความขัดแย้ง เกิดความสมานฉันท์ขึ้นในสังคม ลดงบประมาณแผ่นดินและเสริมสร้างสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข

กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ จึงได้จัดทำ “คู่มือปฏิบัติงานไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒” เพื่อให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และการบังคับใช้กฎหมายบรรลุตามเจตนารมณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการนี้ ขอขอบคุณ ที่ปรึกษาและผู้แทนหน่วยงานในการให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อเสนอแนะแก่คณะผู้จัดทำ จนกระทั่งคู่มือเล่มนี้มีความสมบูรณ์ หากส่วนใดขาดตกบกพร่อง คณะผู้จัดทำขอน้อมรับจะนำไปแก้ไขปรับปรุงในโอกาสต่อไป และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือปฏิบัติงานเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของหน่วยงานภาครัฐ และศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน หากมีข้อสงสัยประการใด โปรดติดต่อสอบถามมายัง กองส่งเสริมการระงับข้อพิพาท กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ โทร ๐ ๒๑๔๑ ๒๗๖๘ สำหรับคู่มือ แบบหนังสือ และแบบฟอร์มต่างๆ ที่เกี่ยวข้องท่านสามารถดาวน์โหลดได้ที่ <http://www.rlpd.go.th> เข้าไปที่ กองส่งเสริมการระงับข้อพิพาท หัวข้อ “คู่มือ แบบหนังสือ และแบบฟอร์มกรสร.”

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

ธันวาคม ๒๕๖๒

สารบัญ

ส่วนที่ ๑ พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

๑.๑	ความเป็นมา	๘
๑.๒	สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒	๑๐
๑.๓	สาระสำคัญ อนุบัญญัติรองรับพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒	๒๐

ส่วนที่ ๒ กลไกขับเคลื่อน

๒.๑	หน่วยงานของรัฐซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท	๒๕
๒.๑.๑	ความหมายหน่วยงานของรัฐ	๒๕
๒.๑.๒	หน่วยงานของรัฐแจ้งความประสงค์เพื่อดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท	๒๕
๒.๑.๓	ขอบเขตและอำนาจในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของหน่วยงานของรัฐ	๒๖
๒.๒	พนักงานสอบสวน (การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในทางอาญาชั้นสอบสวน)	๓๔
๒.๓	ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน	๓๖
๒.๓.๑	การจัดตั้งศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน	๓๖
๒.๓.๒	การขึ้นทะเบียนเป็นศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน	๓๗
๒.๓.๓	การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน	๓๗
๒.๔	ผู้ไกล่เกลี่ย	๓๗
๒.๔.๑	การขึ้นทะเบียนผู้ไกล่เกลี่ย และจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ไกล่เกลี่ย/วิธีการ	๓๗
๒.๔.๒	การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ไกล่เกลี่ย	๓๙
๒.๔.๓	การคัดค้าน การถอดถอน การสิ้นสภาพ และการเพิกถอนผู้ไกล่เกลี่ย	๔๐
๒.๔.๔	การสิ้นสุดลงของความเป็นผู้ไกล่เกลี่ย	๔๑
๒.๔.๕	สิทธิของผู้ไกล่เกลี่ยที่จะได้ค่าตอบแทนและค่าใช้จ่าย	๔๑
๒.๕	การตรวจประเมินศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน	๔๑

ส่วนที่ ๓ กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

๓.๑	ขั้นตอนที่ ๑ การรับคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท	๔๖
๓.๒	ขั้นตอนที่ ๒ การแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย	๕๐
๓.๓	ขั้นตอนที่ ๓ การดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท	๕๓
๓.๔	ขั้นตอนที่ ๔ การยุติการไกล่เกลี่ย	๕๘

ส่วนที่ ๔ การบังคับตามข้อตกลงระดับข้อพิพาท

๔.๑ การยื่นคำร้องขอบังคับตามข้อตกลงระดับข้อพิพาทต่อศาล	๖๕
๔.๑.๑ หน่วยงานของรัฐ	๖๕
๔.๑.๒ กรณีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นสอบสวน	๖๗
๔.๑.๓ ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน	๖๘

ส่วนที่ ๕ การรายงานผลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและการเบิกจ่ายค่าตอบแทน และการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

๕.๑ การรายงานผลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท	๗๓
๕.๒ การเบิกจ่ายค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นของผู้ไกล่เกลี่ย	๗๙
๕.๓ การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท	๘๖

แบบฟอร์มเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ภาคผนวกที่ ๑ เอกสารสำหรับการไกล่เกลี่ย

๑/๑ แบบยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ย	๙๐
๑/๒ หนังสือสอบถามความสมัครใจคู่กรณี	๙๒
๑/๓ แบบตอบรับความสมัครใจเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย	๙๓
๑/๔ หนังสือแจ้งผู้ร้อง (กรณีคู่กรณีสมัครใจเข้าร่วมไกล่เกลี่ย)	๙๔
๑/๕ หนังสือแจ้งผู้ร้อง (กรณีคู่กรณีไม่สมัครใจเข้าร่วมไกล่เกลี่ย)	๙๕
๑/๖ หนังสือสอบถามความยินยอมเป็นผู้ไกล่เกลี่ย	๙๖
๑/๗ หนังสือแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย	๙๗
๑/๘ หนังสือสอบถามความยินยอมการเป็นผู้ไกล่เกลี่ย	๙๘
๑/๙ ตัวอย่างบันทึกข้อตกลงระดับข้อพิพาท	๑๐๐
๑/๑๐ แบบรายงานการประชุมไกล่เกลี่ย	๑๐๒
๑/๑๑ ตัวอย่างการรายงานการไกล่เกลี่ย	๑๐๓
๑/๑๒ ปกสำนวน	๑๐๙
๑/๑๓ ตัวอย่างหนังสือแจ้งหน่วยงาน	๑๑๐
๑/๑๔ แบบประเมินความพึงพอใจ	๑๑๓
๑/๑๕ แบบสมัครใจเข้าร่วมไกล่เกลี่ย	๑๑๔
๑/๑๖ หนังสือขออนุมัติจัดประชุม	๑๑๕
๑/๑๗ หนังสือเชิญเข้าร่วมกระบวนการไกล่เกลี่ย	๑๑๘
๑/๑๘ หนังสือขอเชิญทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท	๑๒๐
๑/๑๙ ใบลงทะเบียนการจัดประชุมจัดกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท	๑๒๑
๑/๒๐ แบบตรวจสอบ (Check List) ประกอบการจัดกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท	๑๒๒
๑/๒๑ แบบสารบบการไกล่เกลี่ย	๑๒๔
๑/๒๒ แผนผังการจัดสถานที่ไกล่เกลี่ย	๑๒๕

ภาคผนวกที่ ๒ เอกสารสำหรับการเป็นผู้ไกล่เกลี่ย

๒/๑ แบบคำขอขึ้นทะเบียนผู้ไกล่เกลี่ย	๑๒๗
๒/๒ แบบบัญชีผู้ไกล่เกลี่ยของหน่วยงาน	๑๓๑
๒/๓ แบบบัตรประจำตัวผู้ไกล่เกลี่ย	๑๓๒
๒/๔ แบบหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนผู้ไกล่เกลี่ย	๑๓๓
๒/๕ แบบคำขอมิบัติบัตรประจำตัวผู้ไกล่เกลี่ย/ขอหนังสือรับรอง/ขอแก้ไขข้อความ	๑๓๔
๒/๖ แบบหนังสือคัดค้านผู้ไกล่เกลี่ย	๑๓๕

ภาคผนวกที่ ๓ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๓/๑ พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒	๑๓๗
๓/๒ ประกาศกระทรวงยุติธรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท รายละเอียดของคำร้อง และระยะเวลาในการพิจารณาคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒	๑๕๙
๓/๓ ประกาศกระทรวงยุติธรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนผู้ไกล่เกลี่ย พ.ศ. ๒๕๖๒	๑๖๑
๓/๔ ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย พ.ศ. ๒๕๖๒	๑๖๗

บรรณานุกรม

๑๖๙

ส่วนที่ ๑

พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

ส่วนที่ ๑

พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

๑.๑ ความเป็นมา

กระบวนการยุติธรรมเป็นเสาหลักสำคัญหนึ่งของสังคม ช่วงสิบปีที่ผ่านมากระบวนการยุติธรรมประสบปัญหาสำคัญ เนื่องจากการเพิ่มของจำนวนประชากรโลก และการพัฒนาเทคโนโลยี รวมถึงปัญหาการแย่งชิงทรัพยากร ทำให้ผู้คนมีโอกาที่จะกระทบกระทั่งจนนำไปสู่การฟ้องร้องกันมากขึ้น ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๐ - พ.ศ. ๒๕๕๐ มีคดีความขึ้นศาลมากกว่าห้าแสนคดี นอกจากนี้คดีฟ้องร้องส่วนใหญ่ใช้เวลาในการพิจารณาตัดสินเป็นปีหรือนานกว่านั้นตามความซับซ้อนของข้อพิพาท ดังนั้นกระบวนการต่างๆ จึงประสบปัญหาเรื่องความล่าช้า ย่อมส่งผลถึงค่าใช้จ่ายแฝงที่สูงขึ้นสำหรับผู้เกี่ยวข้อง และปัจจุบันเริ่มมีการตั้งคำถามว่ากระบวนการยุติธรรมกระแสหลักให้ความสำคัญกับ “คน” น้อยเกินไปหรือไม่ เห็นได้จากลักษณะโทษทางอาญา ได้แก่ กักขัง จำคุก ประหารชีวิต ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นการมุ่ง “ล้างแค้น” ด้วยการทำร้ายผู้กระทำผิดให้เท่ากับความผิดที่นำไปถือเป็นการหนุนเสริมความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์ เฝะฉิวนาระหว่างคู่กรณี และละเลยการฟื้นฟูสภาพจิตใจหรือความเสียหายในระดับบุคคล ทั้งต่อผู้กระทำและถูกกระทำ

กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ศึกษากฎหมายไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทนอกศาล ทบทวนกฎหมาย และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาททั้งในและต่างประเทศ และเปรียบเทียบระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในชุมชนของประเทศไทยกับต่างประเทศ ช่วงระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๖ - พ.ศ. ๒๕๕๗ พบว่าประเทศไทยมีการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทโดยนาระบบจารีตประเพณีดั้งเดิมมาใช้ซึ่งเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน และภาคประชาชนต้องการให้มีกฎหมายรองรับการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในชุมชนเพื่อให้คนในชุมชนแก้ปัญหาระหว่างกันเองได้ ลดการนำข้อพิพาทเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความสมานฉันท์ที่เกิดขึ้นในชุมชน จึงได้จัดทำ “ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในชุมชน พ.ศ.”

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติฯ เมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๘ และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (สคก.) ตรวจสอบพิจารณาถึงขอบเขตของหลักการความเหมาะสม การลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชน รวมถึงความซ้ำซ้อนของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้กับกฎหมายฉบับอื่นที่เกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท หากมีประเด็นเชิงนโยบายที่ขัดแย้งกันให้หารือคณะรัฐมนตรีก่อนและส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาข้อเสนอ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในการนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฯ โดยเสนอความเห็นให้เลขาธิการคณะรัฐมนตรีว่าไม่มีความจำเป็นต้องออกพระราชบัญญัติฉบับใหม่ อย่างไรก็ตามหากคณะรัฐมนตรีเห็นควรยืนยันในหลักการเดิมหรือมีข้อสังเกตประการใดให้แจ้งกลับมาถึง สคก. เพื่อดำเนินการตรวจสอบพิจารณาต่อไป ในการนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) มอบให้ สคก. รับเรื่องนี้ไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงยุติธรรม กระทรวงมหาดไทย สำนักงานประธาน และสำนักงานศาลยุติธรรม เพื่อให้ได้ข้อยุติก่อนเสนอคณะรัฐมนตรี พิจารณาต่อไป ขณะเดียวกันสำนักงานศาลยุติธรรมได้เสนอให้มีการตรากฎหมายในลักษณะเดียวกัน อีกทั้งกระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการแผ่นดินอยู่แล้ว แนวทางในการตรากฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทที่กระทรวงยุติธรรมเสนอมานี้เห็นสมควรบัญญัติให้เป็นกฎหมายกลาง

ต่อมารองนายกรัฐมนตรี (นายวิญญู เครืองาม) มีคำสั่งมอบให้ สศก.เป็นหน่วยงานหลักในการตรากฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการไกล่เกลี่ยและการระงับข้อพิพาทเพื่อให้เป็นกฎหมายกลางโดยให้พิจารณาร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยให้กระทรวงยุติธรรมนำเรื่องนี้เสนอคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติให้ความเห็นไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาด้วยแล้วเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป ในการนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณายกร่าง “ร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ.” ได้ตรวจพิจารณาเป็นเรื่องเสร็จที่ ๑๒๒๒/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๑ บทบัญญัติ แบ่งเป็น ๕ หมวด ๔๒ มาตรา และเมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ของกระทรวงยุติธรรมที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว และให้ส่งคณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาก่อนเสนอ สภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ลงมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) และร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวน พ.ศ. (พลเรือเอก ศิษณุวัชร วงษ์สุวรรณ เป็นผู้เสนอ) เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ใหม่ บทบัญญัติแบ่งเป็น ๖ หมวด ๓๒ มาตรา โดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๖๒ เป็นกรณีพิเศษ เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ มีมติเห็นสมควรประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. เป็นกฎหมาย

วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๖๗ ก ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒) เว้นแต่บทบัญญัติแห่งหมวด ๒ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่ง หมวด ๓ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา หมวด ๔ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน และหมวด ๕ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒)

๑.๒ สารสำคัญของพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ.๒๕๖๒

๑.๒.๑ เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันข้อพิพาททางแพ่งและทางอาญาเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากเห็นสมควรให้นำกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่งซึ่งมีทุนทรัพย์ไม่มากนักและข้อพิพาททางอาญาบางประเภทมากำหนดเป็นกฎหมายกลางเพื่อให้หน่วยงานของรัฐ พนักงานสอบสวน หรือศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชนใช้ในการยุติหรือระงับข้อพิพาทดังกล่าว โดยคำนึงถึงความยินยอมของคู่กรณีเป็นสำคัญซึ่งจะทำให้เกิดความสมานฉันท์ขึ้นในสังคม ทำให้ปริมาณคดีขึ้นสู่ศาลลดน้อยลง ลดปัญหาความขัดแย้ง ลดงบประมาณแผ่นดิน และเสริมสร้างสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข

๑.๒.๒ บทบัญญัติ ๖ หมวด รวม ๗๒ มาตรา

หมวด	มาตรา	สรุปสาระสำคัญ
บททั่วไป	๑ - ๘	- ชื่อ “พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท” - วันที่มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่บทบัญญัติแห่งหมวด ๒ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่ง หมวด ๓ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา หมวด ๔ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน และหมวด ๕ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป - บทนิยาม ได้แก่ คำว่า “การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท” “ผู้ไกล่เกลี่ย” “ข้อตกลงระงับข้อพิพาท” “หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท” “หน่วยงานของรัฐ” “นายทะเบียน” ทั้งนี้ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไม่รวมถึงการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่ดำเนินการในชั้นศาลและในชั้นการบังคับคดี เนื่องจากการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในชั้นศาลและในชั้นบังคับคดีมีข้อกำหนดที่แตกต่างจากหลักเกณฑ์ในพระราชบัญญัตินี้ สำหรับข้อจำกัดที่ว่า “ปราศจากการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท” ได้นำต้นแบบมาจากข้อ ๑ วรรคสาม ของ UNCITRAL Model Law on International Commercial Conciliation (๒๐๐๒) ที่บัญญัติว่า “The conciliator does not have the authority to impose upon the parties a solution to the dispute” เพื่อให้การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทมีความแตกต่างจากการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการ - พระราชบัญญัตินี้ไม่กระทบต่อการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของหน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของตน เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัตินี้ในการกำหนดหลักเกณฑ์กลางว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทซึ่งทุกหน่วยงานสามารถนำไปใช้ได้โดยไม่จำกัดโดยคู่กรณียินยอมเป็นสำคัญ - หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัตินี้ให้แจ้งกระทรวงยุติธรรมทราบด้วย - การขยายอายุความ กรณีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสิ้นสุดลงโดยไม่เป็นผล และศาลมีคำสั่งไม่บังคับตามข้อตกลง หากปรากฏว่าอายุความครบกำหนดไปแล้วในระหว่างการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทหรือจะครบกำหนดภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสิ้นสุดลงดังกล่าว ให้อายุความขยายออกไปอีกหกสิบวันนับแต่วันที่การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสิ้นสุดลง

หมวด	มาตรา	สรุปสาระสำคัญ
		- ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ประธานศาลฎีกา นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม - พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับกับคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว
หมวด ๒ ผู้ไกล่เกลี่ย	๙ - ๑๙	- การขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไกล่เกลี่ย บุคคลที่ประสงค์จะขึ้นทะเบียนให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนเพื่อให้อำนาจหน่วยงานสามารถดำเนินการรับขึ้นทะเบียน และอบรมผู้ไกล่เกลี่ยด้วยตนเองได้ โดยหัวหน้าหน่วยงานเป็นนายทะเบียน และให้นายทะเบียนมีอำนาจสรรหาบุคคลซึ่งมีความเหมาะสมจะขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไกล่เกลี่ย แต่ต้องได้รับความยินยอมจากบุคคลนั้น - คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไกล่เกลี่ยต้องผ่านการอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามหลักสูตรที่คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) รับรอง และเป็นผู้มีประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์แก่การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และไม่มีลักษณะต้องห้าม ได้แก่ เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษหรือเป็นคนไร้ความสามารถ หรือเคยถูกเพิกถอนการเป็นผู้ไกล่เกลี่ยตามพระราชบัญญัตินี้และยังไม่พ้นห้าปีนับถึงวันยื่นคำขอรับหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไกล่เกลี่ย - หน้าที่และอำนาจของผู้ไกล่เกลี่ย ได้กำหนดแนวทางและจัดให้มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท การช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก และเสนอแนะคู่กรณีในการหาแนวทางยุติข้อพิพาท ดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทด้วยความเป็นกลาง จัดทำข้อตกลงระงับข้อพิพาทตามผลของการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ทั้งนี้ ผู้ไกล่เกลี่ยกระทำการตามหน้าที่โดยสุจริตย่อมได้รับการคุ้มครองไม่ต้องรับผิดทั้งทางแพ่งและทางอาญาเพื่อให้เอกสิทธิ์และความคุ้มกันแก่ผู้ไกล่เกลี่ย - จริยธรรมของผู้ไกล่เกลี่ยต้องถือปฏิบัติดังนี้ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นกลางอิสระ ยุติธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ เข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททุกครั้ง ในกรณีที่ไมอาจเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้ ต้องแจ้งเหตุผลและความจำเป็นล่วงหน้าให้หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททราบ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็วไม่ทำให้การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทล่าช้าเกินสมควร ซื่อสัตย์ สุจริต และไม่เรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากคู่กรณี หรือบุคคลอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ไม่กระทำการในลักษณะเป็นการชี้ขาดหรือบีบบังคับให้คู่กรณีฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายใดลงลายมือชื่อในข้อตกลงระงับข้อพิพาท และกรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ไกล่เกลี่ยมีความระมัดระวังในพฤติกรรมของตนที่ไม่เหมาะสมในการทำหน้าที่ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

หมวด	มาตรา	สรุปสาระสำคัญ
		- ผู้ไกล่เกลี่ยต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงที่อาจเป็นเหตุอันควรสงสัยถึงความเป็นกลางหรือความเป็นอิสระของตนในการปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยให้คู่กรณีทราบ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับคู่กรณี ทั้งนี้ เพื่อความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ - คู่กรณีอาจตั้งข้อรังเกียจซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นกลางหรือไม่เป็นอิสระ หากมีกรณีดังกล่าว ผู้ไกล่เกลี่ยอาจถูกถอดถอนได้ - คู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหรือทั้งสองฝ่ายหรือหน่วยงานอาจถอดถอนผู้ไกล่เกลี่ยได้ด้วยเหตุตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่กรณี - ห้ามมิให้ผู้ไกล่เกลี่ยกระทำการ หรือจัดให้กระทำการใดๆ ซึ่งเป็นการบังคับขู่เข็ญ หลอกลวง หรือกระทำการโดยมิชอบด้วยประการใดๆ เพื่อให้คู่กรณีตกลงรับข้อพิพาท ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้ผู้ไกล่เกลี่ยกระทำการในหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมาย - ความเป็นผู้ไกล่เกลี่ยสิ้นสุดลงเมื่อ ตาย ลาออก ถูกเพิกถอนการเป็นผู้ไกล่เกลี่ยหรือสิ้นสภาพหรือถูกเพิกถอนการเป็นผู้ไกล่เกลี่ย หรือขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย - กรณีที่ผู้ไกล่เกลี่ยถูกถอดถอนหรือสิ้นสุดลงในระหว่างการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท คู่กรณีอาจตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนใหม่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทนั้นต่อไป โดยอาจใช้เอกสารกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่ดำเนินการมาแล้วได้ตามที่คู่กรณีและผู้ไกล่เกลี่ยเห็นสมควร เพื่อรองรับให้การดำเนินงานของผู้ไกล่เกลี่ยคนเดิมเสร็จสิ้นไปด้วยความเรียบร้อย - สิทธิของผู้ไกล่เกลี่ยที่จะได้รับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นในการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง
หมวด ๒ การไกล่เกลี่ย ข้อพิพาททาง แพ่ง ส่วนที่ ๑ กระบวนการ การไกล่ เกลี่ยข้อ พิพาททาง แพ่ง	๒๐-๓๑	- การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่งไม่สามารถกระทำได้ ได้แก่ ข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิแห่งสภาพบุคคล สิทธิในครอบครัว หรือกรรมสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ - การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่งกระทำได้ ในกรณี (๑) ข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินซึ่งมิใช่ข้อพิพาทเกี่ยวกับ (๒) ข้อพิพาทระหว่างทายาทเกี่ยวกับทรัพย์ (๓) ข้อพิพาทอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา (๔) ข้อพิพาทอื่นนอกจาก (๑) (๒) และ (๓) ที่มีทุนทรัพย์ไม่เกินห้าล้านบาท หรือไม่เกินจำนวนตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา - การยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท โดยคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งประสงค์จะให้มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้ยื่นคำร้องต่อหน่วยงาน และให้หน่วยงานสอบถามความสมัครใจ

หมวด	มาตรา	สรุปสาระสำคัญ
		ของกรณีอีกฝ่ายหนึ่งที่จะเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทถ้าคู่กรณีอีกฝ่ายไม่สมัครใจให้จำหน่ายคํารองนั้น และแจ้งให้คู่กรณีผู้ยื่นคํารองทราบ - การแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย โดยคู่กรณีตกลงแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนหนึ่งหรือหลายคนจากบัญชีผู้ไกล่เกลี่ยที่หน่วยงานจัดทำไว้ หากคู่กรณีไม่สามารถตกลงแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยได้ คู่กรณีอาจขอให้หน่วยงานแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยจากบัญชีดังกล่าว และต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งด้วย ทั้งนี้ ให้หน่วยงานชี้แจงคู่กรณีเกี่ยวกับกระบวนการและผลทางกฎหมายในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท รวมทั้งสิทธิในการยุติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท - เมื่อมีข้อเท็จจริงที่อาจเป็นเหตุอันควรสงสัยถึงความเป็นกลางและความเป็นอิสระของผู้ไกล่เกลี่ยในการปฏิบัติหน้าที่ และคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดคัดค้านหรือเห็นว่าตนมีกรณีดังกล่าว ให้ผู้ไกล่เกลี่ยผู้นั้นหยุดการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไว้ก่อน และแจ้งให้หน่วยงานนั้นทราบ เพื่อให้หัวหน้าหน่วยงานจะได้มีคำสั่งต่อไป - การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและให้แล้วเสร็จโดยเร็ว โดยผู้ไกล่เกลี่ยอาจตกลงกับคู่กรณีเพื่อกำหนดกรอบระยะเวลาและแผนการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทด้วยก็ได้ - ผู้ไกล่เกลี่ยจะต้องดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่อหน้าคู่กรณีทุกฝ่าย เว้นแต่ เพื่อประโยชน์ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในบางสถานการณ์อาจดำเนินการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาทลับหลังคู่กรณีฝ่ายใดก็ได้ แต่ต้องแจ้งให้คู่กรณีทราบด้วย - สิทธิการถอนตัวจากการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ในระหว่างการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสิทธิถอนตัว โดยทำเป็นหนังสือแจ้งต่อผู้ไกล่เกลี่ยได้ - คู่กรณีมีสิทธิเจรจา เพื่อหาข้อตกลงร่วมกันได้โดยอิสระ ทั้งนี้ ข้อตกลงนั้นต้องไม่เป็นการต้องห้ามขัดแย้งโดยกฎหมาย เป็นการพันวิสัย หรือเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และห้ามมิให้รับฟังข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากกระบวนการไกล่เกลี่ยหรือกระบวนการใดๆ เว้นแต่เพื่อการบังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทตามที่กฎหมายกำหนด - บันทึกข้อตกลง เมื่อคู่กรณีได้มีข้อตกลงแล้วให้ผู้ไกล่เกลี่ยบันทึกข้อตกลงหรือจัดให้มีการบันทึกข้อตกลงระงับข้อพิพาทนั้นไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยให้คู่กรณีและผู้ไกล่เกลี่ยลงลายมือชื่อไว้ - การสิ้นสุดของกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทด้วยเหตุคู่กรณีตกลงระงับข้อพิพาทกันได้ คู่กรณีขอถอนตัวจากการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และผู้ไกล่เกลี่ยเห็นว่าการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่อไปจะไม่เป็นประโยชน์และให้ยุติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

หมวด	มาตรา	สรุปสาระสำคัญ
ส่วนที่ ๒ การบังคับ ตามข้อตกลง ระดับข้อ พิพาท	๓๒-๓๔	- การยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้บังคับตามข้อตกลงระดับข้อพิพาท โดยคู่กรณีฝ่ายหนึ่งเรียกร้องให้คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งปฏิบัติตามข้อตกลงระดับข้อพิพาทแล้วแต่คู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้องนั้นไม่ปฏิบัติตาม คู่กรณีฝ่ายที่เรียกร้องอาจยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อให้บังคับตามข้อตกลงระดับข้อพิพาทได้ - การร้องขอต่อศาลดังกล่าวต้องกระทำภายในสามปีนับแต่วันที่อาจบังคับตามข้อตกลงระดับข้อพิพาทได้ ถ้าไม่ร้องขอภายในกำหนดดังกล่าวให้มูลหนี้ตามข้อตกลงระดับข้อพิพาทนั้นเป็นอันระงับไป - เขตอำนาจศาลยุติธรรม ที่มีการทำข้อตกลงระดับข้อพิพาทในเขตศาลนั้น หรือที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล หรือที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาข้อพิพาท ซึ่งได้มีการไกลเกลี่ยนั้น และให้เสียค่าขึ้นศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในอัตราเดียวกับคำร้องขอให้ศาลบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการในประเทศ - ศาลมีคำสั่งบังคับตามข้อตกลงระดับข้อพิพาท เว้นแต่ความปรากฏแก่ศาลหรือคู่กรณีซึ่งถูกบังคับตามข้อตกลงระดับข้อพิพาทพิสูจน์ให้เห็นได้ว่า (๑) คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้บกพร่องในเรื่องความสามารถที่จะเข้าทำข้อตกลงระดับข้อพิพาท (๒) มูลเหตุแห่งข้อพิพาทหรือข้อตกลงระดับข้อพิพาทมีลักษณะที่เป็นการต้องห้ามขัดแย้งโดยกฎหมาย หรือเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน (๓) ข้อตกลงระดับข้อพิพาทนั้นเกิดจากกลฉ้อฉล บังคับ ชูเชื้อ หรือกระทำการโดยมิชอบด้วยประการใดๆ (๔) มีเหตุเกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้ไกลเกลี่ย ซึ่งมีผลต่อการทำบันทึกลงอย่างมีนัยสำคัญ - ห้ามมิให้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว เว้นแต่ (๑) ศาลมีคำสั่งไม่บังคับตามข้อตกลงระดับข้อพิพาท หรือ (๒) ศาลมีคำสั่งไม่เป็นไปตามข้อตกลงระดับข้อพิพาท (๓) ศาลมีคำสั่งบังคับตามข้อตกลงระดับข้อพิพาทโดยฝ่าฝืนวรรคหนึ่ง ทั้งนี้ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด ทั้งนี้ ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดในการยื่นคำร้องขอบังคับตามข้อตกลงระดับข้อพิพาท

หมวด	มาตรา	สรุปสาระสำคัญ
หมวด ๓ การไกล่เกลี่ย ข้อพิพาท ทางอาญา	๓๕ - ๓๘	- การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาให้กระทำได้ ในกรณี (๑) ความผิดอันยอมความได้ (๒) ความผิดลหุโทษตามมาตรา ๓๔๐ มาตรา ๓๔๑ มาตรา ๓๔๒ มาตรา ๓๔๓ มาตรา ๓๔๔ มาตรา ๓๔๕ และมาตรา ๓๔๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และความผิดลหุโทษอื่นที่ไม่กระทบต่อส่วนรวมตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา - เมื่อคู่กรณีทำข้อตกลงระงับข้อพิพาททางอาญากันแล้ว ให้ถือว่าสิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับเฉพาะคู่กรณีซึ่งทำข้อตกลงดังกล่าว - หากคดีที่อยู่ระหว่างการสอบสวน หรือพิจารณาคดีของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลแล้ว ให้หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทหรือกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ (ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน) แจ้งให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล แล้วแต่กรณีทราบ โดยพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล อาจระงับการสอบสวน การสั่งคดี การพิจารณาคดี หรือการพิพากษาคดี แล้วแต่กรณีไว้ก่อนจนกว่าจะรู้ผลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท - เมื่อการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาลิ้นสุดแล้ว ให้หน่วยงานหรือกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ แจ้งผลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลทราบ - ในกรณีที่คู่กรณีตกลงระงับข้อพิพาททางอาญากันได้ ให้ส่งสำเนาบันทีกข้อตกลงดังกล่าวไปด้วย หรือในกรณีที่การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไม่เป็นผล ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลสอบสวนสั่งคดีหรือพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป - หากคู่กรณีทำข้อตกลงระงับข้อพิพาททางอาญาที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจมีสิทธิฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับ เมื่อคู่กรณีได้ปฏิบัติตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทในส่วนแพ่งแล้ว - ในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทในส่วนแพ่ง ให้คู่กรณีอีกฝ่ายดำเนินการเพื่อขอให้มีการบังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทตามมาตรา ๓๒ ได้ และในกรณีดังกล่าวซึ่งมีข้อตกลงระงับข้อพิพาทให้คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้รับประโยชน์แห่งเงื่อนไขในการปฏิบัติตามข้อตกลง ให้นำความในมาตรา ๖ มาบังคับใช้ในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายนั้นไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่กรณีทุกฝ่าย - การอนุโลมให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่งใช้กับหมวด ๓ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาด้วย

หมวด	มาตรา	สรุปสาระสำคัญ
หมวด ๔ การไกล่เกลี่ย ข้อพิพาททาง อาญาในชั้น การสอบสวน	๓๙-๖๗	- บทนิยาม “การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา” หมายความว่า การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน โดยพนักงานสอบสวนจัดให้คู่กรณีในคดีอาญามีโอกาสเจรจาตกลงหรือเยียวยาความเสียหายเพื่อระงับคดีอาญา “คู่กรณี” หมายความว่า ผู้ต้องหาและผู้เสียหายในคดีอาญา แต่ไม่หมายความรวมถึงคดีอาญาที่รัฐหรือหน่วยงานของรัฐเป็นผู้เสียหาย
ส่วนที่ ๑ บททั่วไป	๓๙-๔๗	* มาตรา ๔๐ เมื่อพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่ง มีคำสั่งให้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา ตามมาตรา ๔๔ แล้ว ให้หยุดนับอายุความในการดำเนินคดีอาญา * เมื่อพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งให้ดำเนินคดีต่อไปตามมาตรา ๖๑ ให้นับอายุความในการดำเนินคดีต่อจากเวลานั้น * หากผู้ต้องหาไม่มีพฤติการณ์หลบหนี มิให้นำบทบัญญัติในเรื่องการฟ้องและการผิดฟ้องตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง รวมทั้งการควบคุมและการขังตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาบังคับใช้ ทั้งนี้ จนกว่าพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งจะมีคำสั่งให้ดำเนินคดีต่อไป และให้นับระยะเวลาการฟ้อง การผิดฟ้อง การควบคุม และการขังตั้งแต่เวลานั้นเป็นต้นไป * กรณีผู้ต้องหาได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวในชั้นการสอบสวน มิให้นำบทบัญญัติในเรื่องระยะเวลาตามมาตรา ๑๑๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาบังคับใช้ - ความผิดที่จะนำมาไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นสอบสวนได้ * คดีความผิดอันยอมความกันได้ * คดีความผิดลหุโทษตามมาตรา ๓๔๐ มาตรา ๓๔๑ มาตรา ๓๔๒ มาตรา ๓๔๓ มาตรา ๓๔๔ มาตรา ๓๔๕ และมาตรา ๓๔๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ความผิดลหุโทษอื่นที่ไม่กระทบต่อส่วนรวมตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติ * ความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสามปีตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ โดยต้องเป็นกรณีที่ผู้ต้องหาไม่เคยได้รับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่เป็นคดีความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท คดีความผิดลหุโทษซึ่งพ้นระยะเวลาเกินสามปีนับแต่มีคำสั่งยุติคดีและผู้ต้องหาไม่อยู่ระหว่างต้องคำพิพากษาถึงที่สุด ให้จำคุกหรือพ้นโทษมาแล้วเกินกว่าห้าปีเว้นแต่เป็นคดีความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท คดีความผิดลหุโทษหรือคดีความผิดที่ผู้ต้องหาได้กระทำในขณะที่มียาเสพติดว่าสิบแปดปี - การแจ้งสิทธิในคดีที่อาจไกล่เกลี่ยได้ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้คู่กรณีทราบในโอกาสแรกว่ามีสิทธิยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา - การยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เมื่อคู่กรณีทั้งสองฝ่ายสมัครใจและประสงค์เข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และคดีนั้นมิได้อยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล ให้คู่กรณียื่นคำร้องขอต่อพนักงานสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนมีความ เห็นเสนอ

หมวด	มาตรา	สรุปสาระสำคัญ
		หากเห็นว่าพฤติการณ์ของการกระทำความผิดไม่ร้ายแรงและไม่ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม ให้พิจารณามีคำสั่งให้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา - กรณีมีผู้เสียหายหลายคน ผู้เสียหายซึ่งเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา ต้องสมัครใจและประสงค์เข้าร่วมการไกล่เกลี่ยรวมทั้งผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหาย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา - การอนุโลมให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่ง และหมวด ๓ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา มาใช้บังคับกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา ในชั้นสอบสวนด้วย
ส่วนที่ ๒ ผู้ไกล่เกลี่ย	๔๘-๔๙	- การขึ้นทะเบียน บุคคลที่ประสงค์จะขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไกล่เกลี่ยตามหมวดนี้ ให้ยื่นคำขอต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม หรืออัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี - คุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามของผู้จะขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไกล่เกลี่ยตามหมวดนี้ ในข้อความในมาตรา ๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม - การแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย ภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งมีคำสั่งให้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา
ส่วนที่ ๓ กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน	๕๐-๕๗	- การนัดไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญารั้งแรก ภายใน ๗ วัน นับแต่วันแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย แล้วแจ้งให้ผู้ไกล่เกลี่ยและคู่กรณีทราบ กรณีมีเหตุจำเป็นขอขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกินเจ็ดวัน ทั้งนี้ ให้แล้วเสร็จภายในสามสัปดาห์ นับแต่วันที่กำหนดนัดไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญารั้งแรก เว้นแต่มีเหตุจำเป็นหรือเป็นกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าคู่กรณีจะสามารถตกลงกันได้ ผู้ไกล่เกลี่ยอาจดำเนินการต่อไปได้อีกไม่เกินสามสัปดาห์ โดยให้บันทึกเหตุดังกล่าวไว้ ทั้งนี้ กรณีผู้ไกล่เกลี่ยอาจถูกถอดถอนหรือสิ้นสุดลง ให้เริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่กำหนดนัดไกล่เกลี่ยครั้งแรกหลังจากการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนใหม่ - คู่กรณีต้องร่วมไกล่เกลี่ยด้วยตนเอง และมีสิทธิให้ผู้ซึ่งตนไว้วางใจไม่เกินสองคน เข้าฟังได้ ทั้งนี้ หากมีความจำเป็นต้องใช้ล่าม ให้พนักงานสอบสวนจัดหาล่ามให้การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาตามหมวดนี้ ให้กระทำเป็นความลับ - ก่อนเริ่มต้นการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา ผู้ไกล่เกลี่ยต้องอธิบายให้คู่กรณีทราบถึงพฤติการณ์ต่างๆ ที่คู่กรณีที่เป็นผู้ต้องหาได้กระทำตามคำร้องทุกข์ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดี กระบวนการและผลทางกฎหมาย และสิทธิในการยุติโดยพนักงานสอบสวนให้ความร่วมมือกับผู้ไกล่เกลี่ย ทั้งนี้ ผู้ไกล่เกลี่ยต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริตและเป็นกลาง - เมื่อคู่กรณีได้มีข้อตกลงให้ผู้ไกล่เกลี่ยบันทึกข้อตกลงหรือจัดทำให้การบันทึกข้อตกลงนั้นไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และคู่กรณีลงลายมือชื่อไว้ แล้วส่งบันทึกข้อตกลงไปยังพนักงานสอบสวน - คู่กรณีอาจถอนตัวจากการไกล่เกลี่ยในเวลาใดก็ได้

หมวด	มาตรา	สรุปสาระสำคัญ
ส่วนที่ ๔ การยุติการ ไกล่เกลี่ยข้อ พิพาททาง อาญาในชั้น การสอบสวน	๕๘-๖๓	- ผู้ไกล่เกลี่ยอาจยุติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา เมื่อปรากฏข้อเท็จจริง ดังนี้ (๑) คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายไม่เข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา โดยไม่แจ้งหรือไม่มีเหตุอันสมควร หรือมีพฤติการณ์ไม่ให้ความร่วมมือในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (๒) มีเหตุอันควรสงสัยว่าความตกลงนั้นมิได้เป็นไปด้วยความสมัครใจ (๓) การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาไม่อาจบรรลุผลได้ (๔) การดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่อไปจะเป็นการขัดต่อผลประโยชน์ของคู่กรณีที่เป็นผู้เยาว์ (๕) คู่กรณีไม่สามารถเจรจาเพื่อตกลงแก้ไขปัญหาความขัดแย้งหรือไม่อาจเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นได้ - เมื่อความปรากฏต่อผู้ไกล่เกลี่ยว่าผู้เสียหายได้ยื่นฟ้องคดีอาญาต่อศาลไม่ว่าก่อนการสอบสวนหรือระหว่างการสอบสวน ให้การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาเป็นอันยุติ - ให้ผู้ไกล่เกลี่ยรายงานให้พนักงานสอบสวนทราบถึงการยุติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ยุติการไกล่เกลี่ย เมื่อได้รับรายงานการยุติดังกล่าว ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจออกคำสั่งมีคำสั่งดำเนินคดีต่อไป
ส่วนที่ ๔ การยุติการ ไกล่เกลี่ยข้อ พิพาททาง อาญาในชั้น การสอบสวน	๕๘-๖๓	- ผู้ไกล่เกลี่ยอาจยุติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา เมื่อปรากฏข้อเท็จจริง ดังนี้ (๑) คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายไม่เข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา โดยไม่แจ้งหรือไม่มีเหตุอันสมควร หรือมีพฤติการณ์ไม่ให้ความร่วมมือในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (๒) มีเหตุอันควรสงสัยว่าความตกลงนั้นมิได้เป็นไปด้วยความสมัครใจ (๓) การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาไม่อาจบรรลุผลได้ (๔) การดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่อไปจะเป็นการขัดต่อผลประโยชน์ของคู่กรณีที่เป็นผู้เยาว์ (๕) คู่กรณีไม่สามารถเจรจาเพื่อตกลงแก้ไขปัญหาความขัดแย้งหรือไม่อาจเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นได้ - เมื่อความปรากฏต่อผู้ไกล่เกลี่ยว่าผู้เสียหายได้ยื่นฟ้องคดีอาญาต่อศาลไม่ว่าก่อนการสอบสวนหรือระหว่างการสอบสวน ให้การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาเป็นอันยุติ - ให้ผู้ไกล่เกลี่ยรายงานให้พนักงานสอบสวนทราบถึงการยุติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ยุติการไกล่เกลี่ย เมื่อได้รับรายงานการยุติดังกล่าว ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจออกคำสั่งมีคำสั่งดำเนินคดีต่อไป
ส่วนที่ ๕ ผลการไกล่ เกลี่ยข้อ พิพาททาง อาญาในชั้น การสอบสวน	๖๔-๖๗	- เมื่อคู่กรณีได้ปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงแล้ว ให้แจ้งพนักงานสอบสวนทราบ เพื่อจัดทำบันทึกการปฏิบัติตามข้อตกลง ส่งไปยังพนักงานอัยการพร้อมด้วยสำนวนการสอบสวนและเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาสั่งยุติคดี ในกรณีที่ปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงไม่ครบถ้วน ให้คู่กรณีแจ้งให้พนักงานสอบสวนทราบ เพื่อเสนอพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งพิจารณามีคำสั่งดำเนินคดีต่อไป เว้นแต่ผู้เสียหายพอใจ ให้คู่กรณีแจ้งพนักงานสอบสวนเพื่อพิจารณาสั่งยุติคดีต่อไป

หมวด	มาตรา	สรุปสาระสำคัญ
		- ถ้าผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงโดยไม่มีเหตุอันควร ให้พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่ง มีคำสั่งดำเนินคดีต่อไป
หมวด ๖ การไกล่เกลี่ย ข้อพิพาท ภาคประชาชน	๖๘-๗๐	- ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนรวมตัวกัน จัดตั้งศูนย์ฯ เพื่อดำเนินงานเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน โดยยึดถือกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเป็นนายทะเบียน - ผู้ไกล่เกลี่ยของศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน ต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐ - ให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพมีหน้าที่และอำนาจกำกับดูแลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ - การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดยศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชนให้กระทำโดยกรณี (๑) ข้อพิพาททางแพ่งที่มีทุนทรัพย์ไม่เกินสองแสนบาทหรือไม่เกินจำนวนตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา (๒) ข้อพิพาททางแพ่งอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา (๓) ข้อพิพาททางอาญาตามมาตรา ๓๕ (ความผิดอันยอมความได้ และความผิดลหุโทษตามมาตรา ๓๙๐ มาตรา ๓๙๑ มาตรา ๓๙๒ มาตรา ๓๙๓ มาตรา ๓๙๔ มาตรา ๓๙๕ และมาตรา ๓๙๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และความผิดลหุโทษอื่นที่ไม่กระทบต่อส่วนรวมตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา) - กรณีที่กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเห็นว่าการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชนในเรื่องใดได้มาตรฐานตามพระราชบัญญัตินี้และออกหนังสือรับรอง ให้ข้อตกลงระงับข้อพิพาทนั้นบังคับกันได้หรือสิทธิภาคีอาญามาฟ้องระงับไป ตามพระราชบัญญัตินี้ - ให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน ตามระเบียบที่อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง
หมวด ๗ บทกำหนด โทษ	๗๑-๗๒	- ผู้ไกล่เกลี่ยผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในหน้าที่ ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ - ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้ไกล่เกลี่ยเพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำใดอันมิชอบด้วยหน้าที่ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๑.๓ สารสำคัญ อนุบัญญัติรองรับพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

๑.๓.๑ กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การคัดค้าน การถอดถอน การสิ้นสภาพ และการเพิกถอนผู้ไกล่เกลี่ย พ.ศ.

อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๗ มาตรา ๙ วรรคสี่ และมาตรา ๒๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมออกกฎกระทรวงไว้

การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และกระบวนการคัดค้านผู้ไกล่เกลี่ย การพิจารณาคัดค้าน และการให้ผู้ไกล่เกลี่ยปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ไกล่เกลี่ยซึ่งถูกคัดค้าน และการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข การถอดถอนผู้ไกล่เกลี่ย เหตุแห่งการถอดถอนผู้ไกล่เกลี่ยตามมาตรา ๑๕ การพิจารณาและมีคำสั่งถอดถอนผู้ไกล่เกลี่ย และการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนใหม่ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ไกล่เกลี่ยซึ่งถูกถอดถอน รวมทั้งการกำหนดให้ผู้ไกล่เกลี่ยที่ถูกถอดถอนสิ้นสุดความเป็นผู้ไกล่เกลี่ยลง หากเป็นการกระทำผิดไม่ร้าย กำหนดให้สิ้นสภาพการเป็นผู้ไกล่เกลี่ย และหากเป็นการกระทำผิดร้ายแรงกำหนดให้เพิกถอนการเป็นผู้ไกล่เกลี่ย การยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไกล่เกลี่ยใหม่ภายหลังจากมีคำสั่งให้สิ้นสภาพหรือเพิกถอนการเป็นผู้ไกล่เกลี่ย และการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนใหม่ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ไกล่เกลี่ยที่สิ้นสภาพหรือถูกเพิกถอน

๑.๓.๒ ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นในการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ.

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ และมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังจึงวางระเบียบไว้

การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจ่ายค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นในการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท อัตราการจ่ายค่าตอบแทน และสิทธิในการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นในการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของผู้ไกล่เกลี่ยที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ ข้อยกเว้นของผู้ไกล่เกลี่ยซึ่งเป็นข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างในหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไม่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทน แต่ให้ได้รับเฉพาะค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นในการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท การกำหนดให้ผู้ไกล่เกลี่ยจากหน่วยงานอื่นมาปฏิบัติหน้าที่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท รวมทั้งการกำหนดให้หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทมีหน้าที่ในการตั้งงบประมาณเพื่อเป็นค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายฯ

๑.๓.๓ ประกาศกระทรวงยุติธรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไกล่เกลี่ย พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๙ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ปลัดกระทรวงยุติธรรมเห็นสมควรประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การขึ้นทะเบียนผู้ไกล่เกลี่ย

การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การยื่นคำขอขึ้นทะเบียน การกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ยื่นคำขอ การพิจารณาคำขอขึ้นทะเบียน การมีคำสั่งรับขึ้นทะเบียน การออกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนและแบบบัตรประจำตัวผู้ไกล่เกลี่ย การสรรหาบุคคลซึ่งมีความเหมาะสมที่จะขึ้นทะเบียน การสิ้นสุดของทะเบียนผู้ไกล่เกลี่ย การแก้ไขข้อความในทะเบียน หรือหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนหรือบัตรประจำตัวผู้ไกล่เกลี่ยให้ถูกต้อง รวมทั้งการขอลอกใบแทนหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนและแบบบัตรประจำตัวผู้ไกล่เกลี่ย กรณีหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนหรือแบบบัตรประจำตัวผู้ไกล่เกลี่ยสูญหาย ขำรดเสียหาย หรือถูกทำลาย (สามารถศึกษาเพิ่มเติมได้ที่ภาคผนวกที่ ๓)

๑.๓.๔ ประกาศกระทรวงยุติธรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท รายละเอียดของคำร้อง และระยะเวลาในการพิจารณาคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒
อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๑ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท รายละเอียดของคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท การพิจารณาคำร้องและการแก้ไขคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้ถูกต้อง การมีคำสั่งรับคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของนายทะเบียน รวมทั้งการสอบถามความสมัครใจของคู่กรณีในการเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (สามารถศึกษาเพิ่มเติมได้ที่ภาคผนวกที่ ๓)

๑.๓.๕ ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ มาตรา และมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจออกระเบียบ

กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย จำนวนผู้ไกล่เกลี่ยและ ผู้ไกล่เกลี่ยที่คู่กรณีตกลงแต่งตั้งจากบัญชีผู้ไกล่เกลี่ย กรณีที่คู่กรณีไม่สามารถตกลงแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยได้อาจขอให้ หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเสนอรายชื่อผู้ที่เหมาะสมจะเป็นผู้ไกล่เกลี่ย หรือให้หน่วยงาน ซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยเพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยได้ (สามารถศึกษาเพิ่มเติมได้ที่ ภาคผนวกที่ ๓)

๑.๓.๖ ระเบียบกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙ และมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพจึงออกระเบียบไว้

กำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการ แนวปฏิบัติ การจัดตั้งและการขึ้นทะเบียนศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ภาคประชาชน การกำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมและกำกับการดำเนินงานศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาค ประชาชน การอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน การกำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข การขึ้นทะเบียนผู้ไกล่เกลี่ยของศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน การกำหนด จริยธรรมสำหรับผู้ไกล่เกลี่ย การกำหนดให้ผู้ไกล่เกลี่ยอาจถูกคัดค้าน ถอดถอน สิ้นสภาพ และถูกเพิกถอน การเป็นผู้ไกล่เกลี่ย การกำหนดให้ผู้ไกล่เกลี่ยมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นในการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาท การกำหนดการดำเนินงานไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ในส่วนของการยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ย การแต่งตั้ง ผู้ไกล่เกลี่ย การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดยผู้ไกล่เกลี่ย และการบังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาท (สามารถศึกษา เพิ่มเติมได้ที่คู่มือการปฏิบัติงานของศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน)

๑.๓.๗ ระเบียบกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพว่าด้วยเงินอุดหนุนศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ภาคประชาชน พ.ศ.

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

๑.๓.๘ กฎกระทรวงว่าด้วยจริยธรรมของผู้ใกล้ชิด พ.ศ.

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ (๘) แห่งพระราชบัญญัติการใกล้ชิดข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมออกกฎกระทรวงไว้

๑.๓.๙ กฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดให้หน่วยงานอื่นเป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติการใกล้ชิดข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

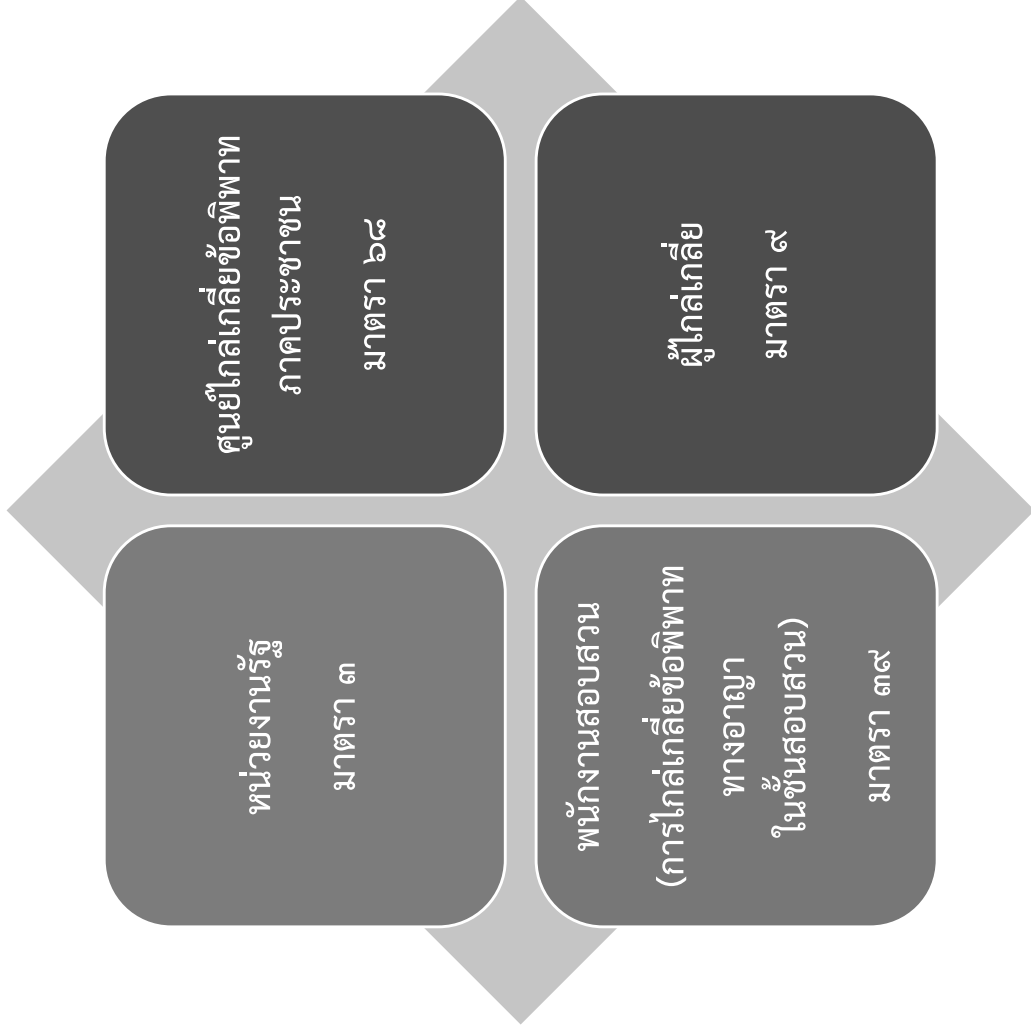
อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมออกกฎกระทรวงไว้

ส่วนที่ ๒

กลไกขับเคลื่อน

แผนผังส่วนที่ ๒ กลไกขับเคลื่อน พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

ส่วนที่ ๒

กลไกขับเคลื่อน

๒.๑ หน่วยงานของรัฐซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

๒.๑.๑ ความหมาย หน่วยงานของรัฐ ตามบทนิยามในพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ หมายถึง ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด

หน่วยงานอื่นของรัฐ เนื่องจากพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้หน่วยงานอื่นของรัฐ สามารถดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ต้องกำหนดในกฎกระทรวงซึ่งออกโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ปัจจุบันได้มีการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐประเภทต่างๆ เพิ่มขึ้นจำนวนมากทั้งในรูปแบบหน่วยงานของรัฐที่มีใช้ราชการส่วนกลาง ราชการภูมิภาค รัฐวิสาหกิจ ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ องค์การมหาชน องค์การอิสระ องค์การตามรัฐธรรมนูญ หน่วยธุรการของศาล และมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หน่วยงานสังกัดรัฐสภาหรือในกำกับของรัฐสภา และหน่วยงานอิสระของรัฐ หากหน่วยงานในลักษณะดังกล่าวมานี้จะดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ต้องแจ้งความประสงค์มาที่กระทรวงยุติธรรม เพื่อให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวงต่อไป จึงจะถือว่าเป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ มีตัวอย่างที่ถือว่าเป็นหน่วยงานของรัฐที่ใช้อำนาจรัฐหรือเป็นกลไกของรัฐแต่ไม่เป็นองค์กรของรัฐ เช่น แพทย์สภา สภาการพยาบาล สภาเภสัชกรรม ทันตแพทย์สภา สภานายความซึ่งถือเป็น สภาวิชาชีพ และสถาบันภายใต้มูลนิธิ เช่น สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นต้น หากมีการประกาศในกฎกระทรวงแล้ว ย่อมถือว่าเป็นหน่วยงานของรัฐสามารถดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ (ตามมาตรา ๓)

๒.๑.๒ หน่วยงานของรัฐแจ้งความประสงค์เพื่อดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้ดำเนินการ โดยแจ้งมายังกระทรวงยุติธรรมทราบด้วย เพื่อให้กระทรวงยุติธรรมได้ทราบว่า หน่วยงานของรัฐแห่งใดบ้างที่มีการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๕)

แต่มีข้อยกเว้น หากหน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามอำนาจหน้าที่ของตนอยู่ก่อนแล้ว สามารถดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่อไปได้ โดยไม่กระทบต่อการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่ดำเนินการอยู่ก่อนแล้ว (มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง) เช่น การไกล่เกลี่ยโดยอำเภอ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ การไกล่เกลี่ยโดยสำนักงานอัยการสูงสุด ตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๕ อย่างไรก็ตามไม่เป็นการต้องห้ามหากหน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการไกล่เกลี่ยอยู่แล้วตั้งตัวอย่างที่กล่าวมานี้ จะนำหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขตามพระราชบัญญัตินี้ไปดำเนินการไกล่เกลี่ยก็ได้ (มาตรา ๔ วรรคสอง) ซึ่งสอดคล้องตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ในการกำหนดเป็นกฎหมายกลางเพื่อให้ทุกหน่วยงานสามารถนำไปใช้ได้โดยไม่จำกัดเพราะเป็นกระบวนการยุติธรรมทางเลือกประเภทหนึ่งเท่านั้น หากหน่วยงานใดเห็นว่ามีความจำเป็นก็สามารถนำหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามพระราชบัญญัตินี้ไปใช้ได้โดยคำนึงถึงความยินยอมของคู่กรณีเป็นสำคัญ เพราะท้ายที่สุดเมื่อคู่กรณีตกลงกันได้แล้วข้อพิพาทย่อมเป็นอันระงับไป และกำหนดให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวอาจดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้

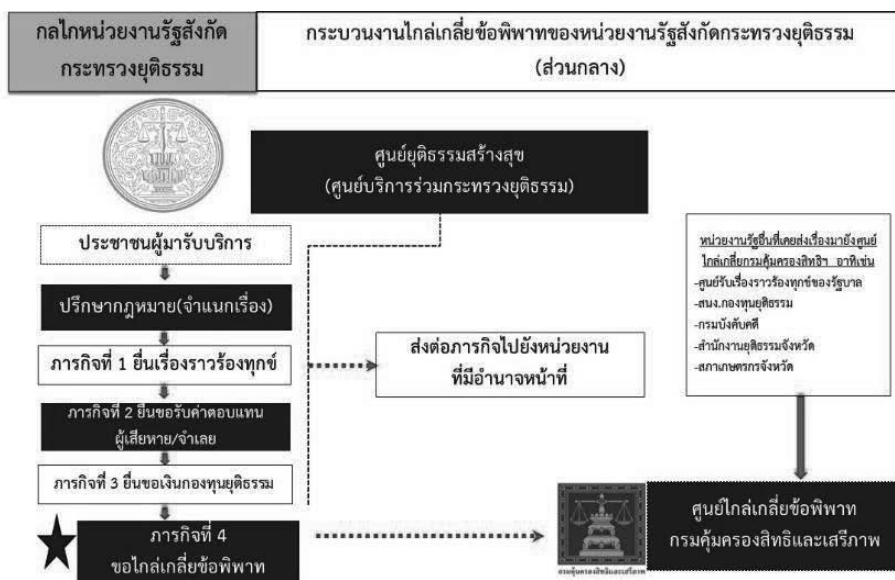
๒.๑.๓ ขอบเขตและอำนาจในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของหน่วยงานของรัฐ

๒.๑.๓.๑ ขอบเขตในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

เมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้นกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเริ่มต้นขึ้นจากคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ถ้าประสงค์จะให้มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้ยื่นคำร้องต่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท จากนั้นให้หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสอบถามความสมัครใจของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งที่จะเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ถ้าคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งไม่สมัครใจเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ให้หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจำหน่ายคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาทนั้น และแจ้งให้คู่กรณีผู้ยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาททราบ ในกรณีที่มีคู่กรณีมากกว่าสองฝ่ายและคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่สมัครใจเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้ดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ระหว่างคู่กรณีที่มีสมัครใจเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้ แต่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้นำกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่งซึ่งมีทุนทรัพย์ไม่มากนักมาให้องค์กรของรัฐใช้ในการยุติหรือระงับข้อพิพาทดังกล่าวได้ โดยคำนึงถึงความยินยอมของคู่กรณีเป็นสำคัญ

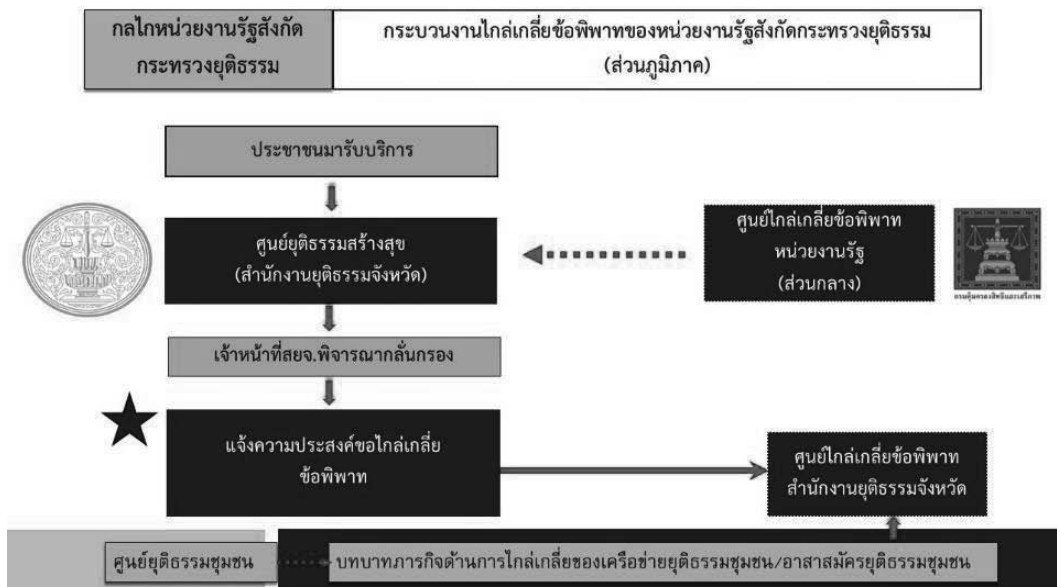
ในกรณีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรมที่จะดำเนินการขับเคลื่อนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ มีกลไกการขับเคลื่อน ดังนี้

ส่วนกลาง

ประชาชนที่มีความประสงค์จะขอรับบริการจากศูนย์ยุติธรรมสร้างสุขกระทรวงยุติธรรมที่ตั้งอยู่ในกระทรวงยุติธรรม กรุงเทพมหานคร เจ้าหน้าที่จะรับเรื่องและถ้อยแถลงหากเป็นกรณีประสงค์จะขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเจ้าหน้าที่จะส่งเรื่องมายังศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของกระทรวงยุติธรรมซึ่งดำเนินการโดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ (รายละเอียดศึกษาเพิ่มเติมได้ที่ ส่วนที่ ๓ กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท)

ส่วนภูมิภาค

ประชาชนที่มีความประสงค์จะขอรับบริการจากศูนย์ยุติธรรมสร้างสุข สำนักงานยุติธรรมจังหวัด (ทั่วประเทศ) เจ้าหน้าที่จะรับเรื่องและถ้อยคำร้องหากเป็นกรณีประสงค์จะขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เจ้าหน้าที่จะส่งเรื่องมายังศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท สำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพื่อดำเนินการต่อไป (รายละเอียดศึกษาเพิ่มเติมได้ที่ ส่วนที่ ๓ กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท)

๒.๑.๓.๒ อำนาจในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

(ก) การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่ง (มาตรา ๒๐)

ข้อพิพาททางแพ่ง หมายถึง ข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลสองฝ่ายหรือมากกว่า เกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลตามกฎหมายแพ่ง และโดยหลักแล้วรัฐห้ามประชาชนที่จะตัดสินคดีเพื่อบังคับตามสิทธิของตนด้วยตนเอง แต่บุคคลที่ถูกโต้แย้งสิทธิจะต้องนำคดีไปสู่ศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดตัดสินและบังคับตามข้อพิพาทนั้น ซึ่งเป็น การดำเนินคดีตามกระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก

(๑) หน่วยงานของรัฐสามารถไกล่เกลี่ยได้ มี ๔ ประการ ดังนี้

- **ข้อพิพาทที่เกี่ยวกับที่ดินซึ่งไม่ใช่ข้อพิพาทเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์** ในพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดประเภทของข้อพิพาทที่ไกล่เกลี่ยได้ให้แคบลงมาเฉพาะข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินเท่านั้น ไม่รวมถึงข้อพิพาทเกี่ยวกับทรัพย์สินอื่นที่ติดกับที่ดินหรือประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดิน รวมทั้งสิทธิทั้งหลาย อันเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ที่ดินด้วย โดยข้อพิพาทนั้นจะต้องไม่ใช่ข้อพิพาทที่ได้แย้งกันเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ คือ ความเป็นเจ้าของที่ดิน
- **ข้อพิพาทระหว่างทายาทเกี่ยวกับทรัพย์สินมรดก** ทรัพย์สินมรดก คือ ทรัพย์สินทุกชนิดของผู้ตายที่ตกทอดแก่ทายาทเมื่อผู้ตายถึงแก่ความตาย รวมทั้งสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่างๆ ที่ผู้ตายมีอยู่ เว้นแต่ตามกฎหมายหรือโดยสภาพแล้ว เป็นการเฉพาะตัวของผู้ตายโดยแท้ ข้อพิพาททางแพ่งที่ไกล่เกลี่ยได้จะต้องเป็นข้อพิพาทระหว่างทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกด้วยกันเท่านั้น ข้อพิพาททางแพ่งระหว่างทายาทกับบุคคลภายนอกจะนำมาไกล่เกลี่ยไม่ได้

ผู้ที่ได้รับมรดกเรียกว่า “ทายาท” มีอยู่ ๒ ประเภท ดังนี้ (สำนักส่งเสริมงานตุลาการ สำนักงานศาลยุติธรรม, ๒๕๖๐, น. ๑๕๑-๑๕๒)

“ผู้รับพินัยกรรม” คือ บุคคลที่เจ้ามรดกทำพินัยกรรมระบุไว้ว่า จะยกทรัพย์สินใดให้ผู้รับพินัยกรรม จะเป็นญาติหรือบุคคลอื่นก็ได้ ซึ่งมีผลให้ผู้ที่ได้มรดกมิได้ระบุชื่อไว้ในพินัยกรรมไม่มีสิทธิรับมรดกเท่ากับถูกตัดโดยปริยาย พินัยกรรมนั้นต้องทำตามแบบที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งมี ๕ แบบ

๑. พินัยกรรมธรรมดา ผู้ทำพินัยกรรมทำเป็นหนังสือ (เขียนหรือพิมพ์ก็ได้) และลงลายมือชื่อไว้ต่อหน้าพยานอย่างน้อย ๒ คนพร้อมกัน และพยานทั้งสองคนนั้นต้องลงลายมือชื่อรับรองลายมือชื่อผู้ทำพินัยกรรมในขณะนั้น

๒. พินัยกรรมที่ผู้ทำพินัยกรรมเขียนด้วยลายมือตนเองทั้งฉบับ ลงสถานที่ วัน เดือน ปี และลงลายมือชื่อของผู้ทำพินัยกรรมไว้ พินัยกรรมแบบนี้ไม่จำเป็นต้องมีพยานรับรองลายมือชื่อของผู้ทำพินัยกรรมก็ได้

๓. พินัยกรรมเอกสารฝ่ายเมือง ผู้ทำพินัยกรรมแจ้งข้อความที่ตนประสงค์จะให้ใส่ไว้ในพินัยกรรมของตนแก่นายอำเภอ ต่อหน้าพยานอีกอย่างน้อยสองคนพร้อมกัน นายอำเภอก็จะจดข้อความที่ผู้ทำพินัยกรรมแจ้งให้ทราบนั้นลงไว้ อ่านข้อความนั้นให้ผู้ทำพินัยกรรมและพยานฟัง เมื่อถูกต้องครบถ้วนตามเจตนารมณ์ของผู้ทำพินัยกรรม ให้ผู้ทำพินัยกรรมและพยานลงลายมือชื่อเป็นสำคัญ แล้วนายอำเภอจะลงลายมือชื่อไว้ท้ายข้อความที่จดแจ้งนั้น และประทับตราตำแหน่งไว้เป็นสำคัญ การทำพินัยแบบนี้จะทำให้ การทำพินัยแบบนี้จะทำให้ การร้องขอให้นายอำเภอออกไปทำนอกสถานที่ก็ได้

๔. พินัยกรรมลับ ผู้ทำพินัยกรรมเขียนข้อกำหนดของพินัยกรรม โดยไม่ประสงค์จะให้ใครล่วงรู้ถึงข้อความในพินัยกรรมนั้น โดยลงลายมือชื่อในพินัยกรรมผลึกของแล้วลงลายมือชื่อตามรอยผลึก แล้วนำไปแสดงต่อหน้านายอำเภอและพยานอย่างน้อยสองคนให้ถ้อยคำว่าเป็นพินัยกรรมของตนเองให้นายอำเภอและพยานทั้งสองคนทราบ นายอำเภอจดถ้อยคำของผู้ทำพินัยกรรม และวัน เดือน ปี ที่ผู้ทำพินัยกรรมมาแสดงไว้บนซองนั้นแล้ว ให้ประทับตราตำแหน่งไว้

๕. พินัยกรรมที่ทำด้วยวาจา เมื่อมีพฤติการณ์พิเศษซึ่งบุคคลไม่สามารถทำพินัยกรรมทั้ง ๔ แบบที่กล่าวมาข้างต้นได้ บุคคลนั้นอาจแสดงเจตนาข้อพินัยกรรมต่อหน้าพยานอย่างน้อย ๒ คนซึ่งอยู่พร้อมหน้ากันในขณะนั้น และพยานทั้งสองคนต้องไปแสดงตนต่อนายอำเภอโดยมิชักช้า และแจ้งข้อความที่ผู้ทำพินัยกรรมได้สั่งด้วยวาจากันั้น แจ้งวัน เดือน ปี สถานที่ที่ทำพินัยกรรมและพฤติการณ์พิเศษนั้นไว้ นายอำเภอจดข้อความที่พยานแจ้งและให้พยานทั้งสองคนลงลายมือชื่อไว้ด้วย

“ทายาทโดยธรรม” คือ บุคคลที่เป็นญาติและมีสิทธิรับมรดก เมื่อเจ้ามรดกมิได้ทำพินัยกรรมไว้ทายาทโดยธรรมตามกฎหมาย ได้แก่

๑. ผู้สืบสันดาน ได้แก่ บุตร หลาน หลาน

๒. บิดามารดา

๓. พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน

๔. พี่น้องร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน

๕. ปู่ ย่า ตา ยาย

๖. ลุง ป้า น้า อา

นอกจากนั้น คู่สมรสที่ยังมีชีวิตอยู่เป็นทายาทโดยธรรม มีสิทธิรับมรดกเสมอ ถือเสมือนเป็นทายาทลำดับต้น แต่ถ้าหากผู้ตายไม่มีทายาท ไม่มีผู้ได้รับมรดก มรดกจะตกทอดแก่แผ่นดิน

● **ข้อพิพาทอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา** ข้อนี้เป็นบทบัญญัติกฎหมายที่เปิดช่องทางไว้ให้นำข้อพิพาททางแพ่งที่ใกล้เคียงไม่ได้ตามพระราชบัญญัตินี้ มากำหนดไว้ให้เป็นข้อพิพาทที่ใกล้เคียงได้ โดยวิธีการเพิ่มเติมโดยไม่จำเป็นต้องแก้ไขกฎหมาย อนึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ยังไม่มีการออกพระราชกฤษฎีกาบัญญัติในเรื่องนี้

● **ข้อพิพาทอื่นนอกจาก (๑) (๒) และ (๓) ถ้าเป็นหน่วยงานรัฐ กำหนดข้อพิพาททางแพ่งที่มีทุนทรัพย์ไม่เกิน ๕ ล้านบาท หรือไม่เกินจำนวนตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา** ข้อนี้เป็นการกำหนดประเภทข้อพิพาทที่ไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามข้อ (๑) (๒) และ (๓) โดยนำมาพิจารณาหาข้อจำกัดโดยใช้จำนวนทุนทรัพย์เป็นเกณฑ์กำหนดอีกชั้นหนึ่ง โดยหากข้อพิพาทนั้นมีจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทกันไม่เกินห้าล้านบาทก็สามารถนำมาใกล้เคียงได้ ข้อพิพาทที่ใกล้เคียงได้หรือไม่ได้นี้ ถือเป็นข้อพิจารณาเบื้องต้นตามพระราชบัญญัติการใกล้เคียงข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่จะพิจารณาว่าหน่วยงานซึ่งดำเนินการใกล้เคียงข้อพิพาท หรือศูนย์ใกล้เคียงข้อพิพาทภาคประชาชน มีอำนาจใกล้เคียงข้อพิพาทนั้นหรือไม่ และการดำเนินการใกล้เคียงนั้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่จึงเป็นข้อสำคัญ ตัวอย่างเช่น

(๒) สำหรับข้อพิพาททางแพ่งที่หน่วยงานของรัฐไม่มีอำนาจในการใกล้เคียงตามพระราชบัญญัตินี้ มี ๓ ประเภท ดังนี้

● **ข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิแห่งสภาพบุคคล** สิทธิแห่งสภาพบุคคล ได้แก่ สิทธิตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๑ ลักษณะ ๒ หมวด ๑ ส่วนที่ ๑ คือบทบัญญัติว่าด้วยสภาพบุคคลตั้งแต่มาตรา ๑๕ ถึงมาตรา ๑๘ เช่น ข้อพิพาทที่มีประเด็นว่าบุคคลนั้นเป็นคนไทยหรือ คนต่างด้าว บุคคลนั้นมีสิทธิอยู่ในประเทศไทยหรือไม่ (เทียบเคียงฎีกาที่ ๑๔๖๓/๒๕๔๖) หรือข้อพิพาทที่ได้แย้งกันว่าบุคคลวิกลจริตเป็นผู้ไร้ความสามารถหรือไม่ เป็นต้น

● **ข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในครอบครัว** สิทธิในครอบครัวครอบคลุม หมายถึง ข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลที่มีอยู่ในทางครอบครัวเมื่อมีการจดทะเบียนสมรสกันตามกฎหมายแล้ว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความสัมพันธ์ในทางครอบครัวหรือทรัพย์สิน การอุปการะเลี้ยงดูครอบครัว การหย่า การเรียกค่าทดแทนเมื่อศาลพิพากษาให้หย่า การเรียกค่าเลี้ยงชีพ บุตรบุญธรรม การรับรองบุตร ตัวอย่างเช่น

- เรียกค่าทดแทนจากหญิงอื่นหรือชายอื่นที่มีความสัมพันธ์ฉันท์คู่สมรสกับภริยาหรือสามีของตน (คำสั่งศาลฎีกาที่ ๒๔๔/๒๕๕๕)
- ขอให้การสมรสเป็นโมฆะ
- พิพาทกันเกี่ยวกับทรัพย์สินและอำนาจปกครองบุตร (ฎีกาที่ ๓๙๒/๒๕๒๓)
- เรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูระหว่างสามีภรรยาหรือบิดามารดากับบุตร
- ขอหย่าและแบ่งสินสมรส
- การรับผิดฐานเป็นทายาทของผู้ตาย

ข้อสังเกต. แต่หากเป็นการขอให้คืนของหมั้นและสินสอด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องผิดสัญญาหมั้นและเรียกค่าทดแทน ต่างเป็นความสัมพันธ์ก่อนเกิดเป็นครอบครัว มิใช่ข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในครอบครัว ดังนั้นสามารถใกล้เคียงได้

● **ข้อพิพาทเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์** คำว่า กรรมสิทธิ์ คือ ความเป็นเจ้าของทรัพย์ โดยความเป็นเจ้าของทรัพย์เป็นผลให้เจ้าของทรัพย์มีสิทธิดังต่อไปนี้ คือ สิทธิทั้งปวงที่ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์มีอยู่เหนือทรัพย์สิน อันได้แก่ สิทธิใช้สอย จำหน่าย ได้ดอกผล กับทั้งสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตน และสิทธิขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ส่วนคำว่า อสังหาริมทรัพย์ หมายถึง ที่ดิน และทรัพย์สินอื่นที่ติดกับที่ดิน หรือประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดิน รวมทั้งสิทธิทั้งหลายอันเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ที่ดินด้วย

“ที่ดิน” หมายถึง พื้นดินทั่วไป รวมทั้งภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะและที่ชายทะเล

ทรัพย์อันติดกับที่ดิน ได้แก่ ไม้ยืนต้น อาคาร โรงเรือน หรือ สิ่งก่อสร้างบนที่ดิน เช่น บ้าน โรงงาน คอนโดมิเนียม เป็นต้น

ทรัพย์ซึ่งประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดิน ได้แก่ แม่น้ำ ลำคลอง แร่ธาตุ กรวด หทราย ที่มีอยู่ ตามธรรมชาติ หรือซึ่งมนุษย์นำมารวมไว้กับที่ดินจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของพื้นดินตามธรรมชาติ

สิทธิทั้งหลายอันเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ได้แก่ กรรมสิทธิ์ในที่ดินที่มีโฉนด สิทธิครอบครองในที่ดินที่ไม่มีโฉนด ภาระจำยอม สิทธิอาศัย สิทธิเก็บกิน และสิทธิเหนือพื้นดิน เป็นต้น

การกำหนดห้ามมิให้นำข้อพิพาทในเรื่องกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์มาไกล่เกลี่ยเป็นข้อกำหนดที่มีเหตุผลดีเป็นอย่างยิ่ง เพราะอสังหาริมทรัพย์เป็นทรัพย์สินที่มีมูลค่าสูง การเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ เช่น การซื้อขาย แลกเปลี่ยน หรือให้ที่ดิน หรือจดทะเบียนสิทธิเก็บกินในที่ดิน เกิดผลกระทบต่อเจ้าของอสังหาริมทรัพย์และผู้เกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก จึงต้องมีกฎหมายควบคุมเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา ตัวอย่างเช่น การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นที่ดิน ที่มีผลให้มีการโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้น กฎหมายยังได้บัญญัติกำหนดแบบนิติกรรมการซื้อขายและวิธีปฏิบัติของคู่กรณีไว้อย่างเคร่งครัด หากฝ่าฝืนไม่ดำเนินการตามที่กำหนด การซื้อขายที่ดินนั้นตกเป็นโมฆะ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๕๖ วรรคแรก ที่บัญญัติว่า “การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ ถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นโมฆะ วิธีนี้ให้ใช้ถึงซื้อขายเรือมีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป ทั้งซื้อขายแพและสัตว์พาหนะด้วย”

(ข) การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา

(๑) ข้อพิพาททางอาญาที่หน่วยงานของรัฐสามารถไกล่เกลี่ยได้ ตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ (มาตรา ๓๕)

๑.๑ **ความผิดอันยอมความได้** หมายความว่า คดีความผิดที่ผู้เสียหายได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยตรง (ความผิดต่อส่วนตัว) สังคมไม่ได้รับผลกระทบหรือเดือดร้อนจากการกระทำผิดนั้นด้วย ดังนั้น ผู้เสียหายจึงมีสิทธิเข้าดำเนินคดีได้เอง หรือมอบให้รัฐดำเนินคดีแทนก็ได้ และมีสิทธิยุติคดีเมื่อใดก็ได้ไม่ว่าจะด้วยการถอนคำร้องทุกข์ถอนฟ้อง หรือตกลงประนีประนอมยอมความก็ตาม มีดังนี้

(๑) ความผิดเกี่ยวกับการค้า

ม.๒๗๒ ฐานเอาซื้อหรือยืห้อในทางการค้าของผู้อื่นมาใช้

(๒) ความผิดเกี่ยวกับเพศ

ม.๒๗๖ วรรคแรก ฐานข่มขืนกระทำชำเราธรรมดา

ม.๒๗๘ ฐานกระทำอนาจาร

ม.๒๘๓ ทวิฐานพาบุคคลอายุเกิน ๑๕ ปี ไปเพื่อการอนาจารหรือชอนเร้น
บุคคลดังกล่าว

ม.๒๘๔ ฐานพาผู้อื่นไปเพื่อการอนาจารหรือชอนเร้นบุคคลซึ่งถูกพาไปดังกล่าว

(๓) ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน

ม.๓๐๙ วรรคแรก ฐานทำให้เสื่อมเสียเสรีภาพ

(๔) ความผิดต่อเสรีภาพ

ม.๓๑๐ วรรคแรก ฐานหน่วงเหนี่ยวกักขังผู้อื่น

ม.๓๑๑ วรรคแรก ฐานหน่วงเหนี่ยวกักขังผู้อื่นโดยประมาท

(๕) ความผิดฐานเปิดเผยความลับ

ม.๓๒๒ ฐานเปิดเผยความลับในจดหมาย โทรเลขหรือเอกสาร

ม.๓๒๓ ฐานเปิดเผยความลับของผู้อื่นที่รู้มาโดยหน้าที่

ม.๓๒๔ ฐานเปิดเผยความลับในทางอุตสาหกรรมหรือวิทยาศาสตร์

(๖) ความผิดฐานหมิ่นประมาท

ม.๓๒๖ ฐานหมิ่นประมาทคนเป็น

ม.๓๒๗ ฐานหมิ่นประมาทคนตาย

ม.๓๒๘ ฐานหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณา

(๗) ความผิดฐานฉ้อโกง

ม.๓๔๑ ฐานฉ้อโกงธรรมดา

ม.๓๔๒ ฐานฉ้อโกงประกอบด้วยเหตุพิเศษ

ม.๓๔๔ ฐานฉ้อโกงแรงงานให้ไปทำงาน

ม.๓๔๕ ฐานสั่งซื้ออาหารหรือเข้าอยู่ในโรงแรมโดยไม่มีเงิน

ม.๓๔๖ ฐานชักจูงให้เด็กเบาปัญญาขายของโดยเสียเปรียบ

ม.๓๔๗ ฐานฉ้อโกงในเรื่องประกันวินาศภัย

ม.๓๔๘ ฐานฉ้อโกงเจ้าหน้าที่รับจำนำ

ม.๓๕๐ ฐานฉ้อโกงเจ้าหน้าที่ธรรมดา

(๘) ความผิดฐานยักยอก

ม.๓๕๒ ฐานยักยอกทรัพย์สินธรรมดา

ม.๓๕๓ ฐานยักยอกทรัพย์สินในฐานะเป็นผู้จัดการทรัพย์สินแทนเขา

ม.๓๕๔ ฐานยักยอกทรัพย์สินในฐานะเป็นผู้จัดการทรัพย์สินตามคำสั่งศาล

ม.๓๕๕ ฐานยักยอกทรัพย์สินเก็บตก

(๙) ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์

ม.๓๕๘ ฐานทำให้เสียทรัพย์ธรรมดา

ม.๓๕๙ ฐานทำให้เสียทรัพย์ชนิดพิเศษ

(๑๐) ความผิดฐานบุกรุก

ม.๓๖๒ ฐานบุกรุกธรรมดา

ม.๓๖๓ ฐานบุกรุกโดยย้ายเครื่องหมายอสังหาริมทรัพย์

ม.๓๖๔ ฐานเข้าไปซ่อนตัวในเคหะหรืออาคารของผู้อื่น

นอกจากความผิดอันยอมความได้ดังที่กล่าวมาแล้ว ยังมีความผิดอันยอมความได้ตามประมวลกฎหมายอาญาซึ่งมีที่มาจากความผิดต่อแผ่นดิน แต่มีข้อยกเว้นให้ความผิดต่อแผ่นดินดังกล่าวเป็นความผิดอันยอมความได้ อันเนื่องมาจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้เสียหายกับผู้กระทำความผิดเป็นญาติกัน ตามมาตรา ๗๑ วรรคสอง ซึ่งกำหนดให้ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓๔ ถึงมาตรา ๓๓๖ วรรคแรก และมาตรา ๓๔๑ ถึงมาตรา ๓๖๔ นั้น ถ้าเป็นการกระทำที่สามมีกระทำต่อภริยาหรือภริยากระทำต่อสามี ผู้กระทำไม่ต้องรับโทษความผิดดังระบุนานี้ ถ้าเป็นการกระทำที่ผู้บุกรุกกระทำต่อผู้สืบสันดาน ผู้สืบสันดานกระทำต่อผู้บุกรุก หรือพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน กระทำต่อกัน แม้กฎหมายมิได้บัญญัติให้เป็นความผิดอันยอมความได้ ก็ให้เป็นความผิดอันยอมความได้ และนอกจากนั้นศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

ส่วนความผิดอันยอมความได้ตามกฎหมายอื่น ได้แก่ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๒๑ ตั้งแต่มาตรา ๒๗ ฐานละเมิดงานอันมีลิขสิทธิ์ ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ ฐานออกเช็คโดยเจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงิน (มาตรา ๘ ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ฐานนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลที่ปรากฏเป็นภาพโดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น เกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย (มาตรา ๑๖) ความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ ฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัว (มาตรา ๔) ความผิดตามพระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๕ ฐานเปิดเผยความลับทางการค้าของผู้อื่น (มาตรา ๓๓) ความผิดตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. ๒๕๐๙ ฐานโอน จำนอง หรือจำนำทรัพย์สินที่ได้กรรมสิทธิ์มาโดยใช้เงินกู้จากธนาคารและเอกสารระบุนการห้ามไว้ (มาตรา ๓๒) ความผิดตามพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ฐานเปิดเผยข้อมูลด้านสุขภาพของบุคคล (มาตรา ๗) ฐานใช้ผู้รับบริการเป็นส่วนหนึ่งของการทดลองในงานวิจัยโดยไม่ได้รับความยินยอม (มาตรา ๙) เป็นต้น

๑.๒. ความผิดลหุโทษ หมายความว่า ความผิดอาญาแผ่นดินที่เกิดจากการกระทำผิดเล็กน้อย มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน ปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ตามประมวลกฎหมายอาญาในพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้บัญญัติไว้ให้หน่วยงานของรัฐสามารถนำความผิดลหุโทษมาไกล่เกลี่ยเพื่อระงับข้อพิพาททางอาญาได้ ตามมาตรา ๓๕ (๒) ได้แก่

(๑) ประมาทเป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับอันตรายแก่กายและจิตใจ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๐

- (๒) ทำร้ายร่างกายผู้อื่นไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายและจิตใจตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑
- (๓) ทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัวหรือตกใจโดยการขู่เข็ญ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๒
- (๔) คุกคามผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา ตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๓
- (๕) โส่ด่อนหรือทำสัตว์เข้าสวน ไร่ นาของผู้อื่น ที่แต่งดินไว้ เพาะพันธุ์ไว้ หรือมีพืชพันธุ์ หรือผลผลิตอยู่ ตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๔
- (๖) ปลอ่ยปละละเลยให้สัตว์เข้าในสวนไร่นาของผู้อื่นที่แต่งดินไว้ เพาะพันธุ์ไว้ หรือมีพืชพันธุ์ หรือผลผลิตอยู่ ตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๕
- (๗) กระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการรังแกหรือข่มเหงผู้อื่น หรือกระทำให้ผู้อื่นได้รับความอับอายหรือเดือดร้อนรำคาญ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๗
- (๘) ความผิดลหุโทษอื่นที่ไม่กระทบต่อส่วนรวม ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ข้อควรรู้กับนิยามความหมายที่เกี่ยวข้องกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา
“ผู้ต้องหา” หมายความว่า บุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดแต่ยังไม่ได้ถูกฟ้องต่อศาล “จำเลย” หมายความว่า บุคคลซึ่งถูกฟ้องยังศาลแล้วโดยข้อหาว่าได้กระทำความผิด “ผู้เสียหาย” หมายความว่า บุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้ตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา ๔, ๕ และ ๖ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา “พนักงานอัยการ” หมายความว่า เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล ทั้งนี้จะเป็นข้าราชการในกรมอัยการ หรือเจ้าพนักงานอื่นผู้มีอำนาจเช่นนั้นก็ได้ “พนักงานสอบสวน” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้อำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน “คำร้องทุกข์” หมายความว่า การที่ผู้เสียหายได้กล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ว่ามีผู้กระทำความผิดขึ้น จะรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตามซึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหาย และการกล่าวหาเช่นนั้นได้กล่าวโดยมีเจตนาจะให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษ “คำกล่าวโทษ” หมายความว่า การที่บุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่ผู้เสียหายได้กล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ ว่ามีบุคคลรู้ตัวหรือไม่ก็ดี ได้กระทำความผิดอย่างหนึ่งขึ้น “การสอบสวน” หมายความว่า การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริง หรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ “บันทึก” หมายความว่า หนังสือใดที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจัดไว้เป็นหลักฐานในการสอบสวนความผิดอาญา รวมทั้งบันทึกคำร้องทุกข์และกล่าวโทษด้วย “การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท” หมายความว่า การดำเนินการเพื่อให้คู่กรณีมีโอกาสเจรจาตกลงกันระงับข้อพิพาททางแพ่งและทางอาญาโดยสันติวิธีและปราศจากการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท ทั้งนี้ ไม่รวมรวมถึงการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่ดำเนินการในชั้นศาลและในชั้นการบังคับคดี

“ผู้ไกล่เกลี่ย” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับการขึ้นทะเบียนและได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

“ข้อตกลงระงับข้อพิพาท” หมายความว่า ข้อตกลงที่คู่กรณีตกลงให้มีผลผูกพันโดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อระงับข้อพิพาทหรือข้อเรียกร้องใดๆ ที่แต่ละฝ่ายมีอยู่ และให้คู่กรณีแต่ละฝ่ายต่างมีสิทธิ หน้าที่ หรือความรับผิดชอบเพียงเท่าที่กำหนดไว้ในข้อตกลงนั้น

“หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท” หมายความว่า หน่วยงานของรัฐซึ่งดำเนินการระงับข้อพิพาทโดยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวง

“นายทะเบียน” หมายความว่า หัวหน้าหน่วยงานของรัฐซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

“การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา” หมายความว่า การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน โดยพนักงานสอบสวนจัดให้คู่กรณีในคดีอาญามีโอกาสเจรจาตกลงหรือเยียวยาความเสียหายเพื่อระงับคดีอาญา

“คู่กรณี” หมายความว่า ผู้ต้องหาและผู้เสียหายในคดีอาญา แต่ไม่หมายความรวมถึงคดีอาญาที่รัฐหรือหน่วยงานของรัฐเป็นผู้เสียหาย (ฉะนั้นคดีที่สามารถไกล่เกลี่ยได้ในชั้นสอบสวน ต้องเป็นคดีที่ผู้ต้องหาได้กระทำความผิดที่มีผู้เสียหายที่ไม่ใช่รัฐ)

“ลหุโทษ” ตามพจนานุกรม ราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง ความผิดไม่ร้ายแรง โทษเบา แต่ตามกฎหมายบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๓ ตั้งแต่มาตรา ๓๖๗ ถึงมาตรา ๓๘๘ เป็นความผิดซึ่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน ปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำปรับ

๒.๒ พนักงานสอบสวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน

๒.๒.๑ หลักการและเหตุผล

การไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวนที่เกี่ยวกับความผิดอันยอมความได้ ความผิดลหุโทษ และความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสามปี ตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ เนื่องจากมีคดีอาญาบางคดีที่มีลักษณะของการกระทำเป็นความผิดที่ไม่ร้ายแรงและไม่ส่งผลกระทบต่อสังคม ซึ่งผู้ต้องหาอาจกลับตนเป็นคนดีได้ และผู้เสียหายอาจได้รับการชดเชยเยียวยาตามสมควร หากมีการสนับสนุนให้คู่กรณีได้รับการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวน เพื่อให้ผู้ต้องหามีโอกาสแสดงความสำนึกในการกระทำและพยายามบรรเทาผลร้ายแห่งความผิดนั้น อันจะเป็นการนำไปสู่การยอมความ และยุติด้วยความสมานฉันท์

๒.๒.๒ ประเภทคดีที่เข้าสู่ระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาชั้นสอบสวน มาตรา ๔๑ ได้กำหนดไว้ว่า การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นสอบสวนให้กระทำได้ในความผิดดังต่อไปนี้

๑. ความผิดอันยอมความได้

๒. ความผิดอาญาแผ่นดินหรือความผิดยอมความไม่ได้

ความผิดลหุโทษ เป็นความผิดอาญาต่อแผ่นดิน มีรากศัพท์มากจากคำว่า ลหุ+โทษ ได้แก่ โทษเบา โทษไม่ร้ายแรง ซึ่งก็คือ ความผิดที่เกิดจากการกระทำผิดเล็กน้อย มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน ปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ตามประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๓ ลหุโทษ ในพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

ได้บัญญัติไว้ให้นำความผิดลหุโทษมาใกล้เคียงเพื่อระงับข้อพิพาททางอาญาได้ ตามมาตรา ๓๕ (๒) ได้แก่

- (๑) ประมาทเป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับอันตรายแก่กายและจิตใจ ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๙๐
- (๒) ทำร้ายผู้อื่นไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายและจิตใจตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๙๑
- (๓) ทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัวหรือตกใจโดยการขู่เข็ญ ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๙๒
- (๔) ดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๙๓
- (๕) โส่ด่อนหรือทำให้สัตว์เข้าสวน ไร่ นาของผู้อื่น ที่แต่งดินไว้ เพาะพันธุ์ไว้ หรือมีพืชพันธุ์ หรือผลผลิตอยู่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๙๔
- (๖) ปลอมปลละเลยให้สัตว์เข้าในสวนไร่นาของผู้อื่นที่แต่งดินไว้ เพาะพันธุ์ไว้ หรือมีพืชพันธุ์ หรือผลผลิตอยู่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๙๕
- (๗) กระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการรังแกหรือข่มเหงผู้อื่น หรือกระทำให้ผู้อื่นได้รับความอับอายหรือเดือดร้อนรำคาญในที่สาธารณะสถาน หรือต่อหน้าธารกำนัลตาม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๙๗
- (๘) ความผิดลหุโทษอื่นที่ไม่กระทบต่อส่วนรวม ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

๒.๒.๓ ความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๓ ปีตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้

ตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการใกล้เคียงข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดให้คดีอาญาบางประเภทสามารถใกล้เคียงกันได้ในชั้นสอบสวน ได้แก่

- (๑) ความผิดฐานเข้าร่วมในการชุมนุมต่อสู้และมีผู้ถึงแก่ความตายจากการชุมนุมต่อสู้ นั้น ตามมาตรา ๒๙๔ วรรคหนึ่ง
- (๒) ความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ตามมาตรา ๒๙๕
- (๓) ความผิดฐานทำร้ายร่างกายโดยมีเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๒๙๖
- (๔) ความผิดฐานเข้าร่วมในการชุมนุมต่อสู้และมีผู้ได้รับอันตรายสาหัสจากการชุมนุม ต่อสู้ นั้น ตามมาตรา ๒๙๙ วรรคหนึ่ง
- (๕) ความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ตามมาตรา ๓๐๐
- (๖) ความผิดฐานลักทรัพย์ ตามมาตรา ๓๓๔

๒.๒.๔ หลักเกณฑ์สำคัญสำหรับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสามปี ตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ ความผิดดังกล่าวต้องประกอบด้วย กรณีดังต่อไปนี้ (มาตรา ๕๒)

(๑) ผู้ต้องหาไม่เคยได้รับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่เป็น ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท คดีความผิดลหุโทษ ซึ่งพ้นระยะเวลาเกินสามปีนับแต่มีคำสั่งยุติคดีและ

(๒) ผู้ต้องหาไม่อยู่ระหว่างต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือพ้นโทษมาแล้วเกินกว่า ๕ ปี เว้นแต่เป็นคดีความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท คดีความผิดลหุโทษ หรือคดีความผิดที่ผู้ต้องหาได้กระทำในขณะที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี จึงจะสามารถนำคดีเข้าสู่ระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นสอบสวนได้

๒.๓ ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน

๒.๓.๑. การจัดตั้งศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน

มาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนรวมตัวกันเป็นศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน เพื่อดำเนินงานเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน

ผู้ไกล่เกลี่ยของศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชนต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐

ให้อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเป็นนายทะเบียนของศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน

ให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพมีหน้าที่และอำนาจกำกับดูแลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพจึงได้จัดทำระเบียบกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยกำหนดให้ประชาชนที่ประสงค์จะดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท จำนวนไม่น้อยกว่า ๕ คน รวมตัวกันเป็นศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชนยื่นคำขอขึ้นทะเบียนกับกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เมื่อประชาชนรวมตัวตามระเบียบนี้แล้ว ให้ดำเนินการเลือกกันเองเพื่อทำหน้าที่คณะกรรมการบริหารประจำศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชนประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เหรัญญิก และเลขานุการ ทั้งนี้ ประธานควรมีคุณสมบัติเป็นผู้นำชุมชน ผู้นำท้องที่หรือท้องถิ่น หรือเป็นผู้นำภาคประชาสังคมที่ดำเนินการอันเป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยไม่แสวงหาผลประโยชน์ มีผู้ผ่านการอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามหลักสูตรที่คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติรับรองอย่างน้อยหนึ่งคนเป็นคณะทำงานบริหารศูนย์ และกำหนดให้ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชนที่ขึ้นทะเบียนตามระเบียบนี้ มีชื่อเรียกโดยย่อว่า “ศกข.”

ภารกิจของศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน

- (๑) รับคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
- (๒) ดำเนินงานเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน
- (๓) ประสานงานและสนับสนุนการดำเนินงานไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
- (๔) เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
- (๕) ดำเนินงานอื่น ๆ ตามที่นายทะเบียนกำหนด

๒.๓.๒ การขึ้นทะเบียนเป็นศูนย์ใกล้เคียงภาคประชาชน

ให้ประธานคณะทำงานของศูนย์ใกล้เคียงข้อพิพาทภาคประชาชนยื่นคำขอต่ออธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพซึ่งเป็นนายทะเบียนตามแบบคำขอและเอกสารประกอบตามที่นายทะเบียนกำหนดและให้นายทะเบียนออกใบรับคำขอให้แก่ผู้ยื่นคำขอไว้เป็นหลักฐาน

เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอแล้ว ให้ตรวจสอบคำขอ เอกสารหลักฐานประกอบคำขอหากคำขอหรือเอกสารหลักฐานประกอบคำขอไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบเพื่อดำเนินการแก้ไขให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ หากพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ให้ถือว่าผู้ยื่นคำขอไม่ประสงค์ที่จะยื่นคำขออีกต่อไป และให้นายทะเบียนจำหน่ายคำขอ

๒.๓.๓ การใกล้เคียงข้อพิพาทของศูนย์ใกล้เคียงข้อพิพาทภาคประชาชน

ประเภทของข้อพิพาทที่ศูนย์ใกล้เคียงข้อพิพาทภาคประชาชนสามารถทำการใกล้เคียงได้กำหนดให้ภายใต้บังคับมาตรา ๒๐ การใกล้เคียงข้อพิพาทโดยศูนย์ใกล้เคียงข้อพิพาทภาคประชาชนให้กระทำได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

(ก) การใกล้เคียงทางแพ่ง

(๑) ข้อพิพาทที่สามารถใกล้เคียงได้ คือ ข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินที่ไม่ใช่ข้อพิพาทเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ ข้อพิพาทระหว่างทายาทเกี่ยวกับทรัพย์สินมรดก ข้อพิพาทอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และข้อพิพาททางแพ่งที่มีทุนทรัพย์ไม่เกินห้าแสนบาทหรือไม่เกินจำนวนตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

(๒) ข้อพิพาทที่ไม่สามารถใกล้เคียงได้ คือ ข้อพิพาททางแพ่งที่เกี่ยวกับสิทธิแห่งสภาพบุคคล สิทธิในครอบครัวหรือกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์

(ข) การใกล้เคียงทางอาญา

(๑) ความผิดอันยอมความได้

(๒) ความผิดลหุโทษตามมาตรา ๓๔๐ มาตรา ๓๔๑ มาตรา ๓๔๒ มาตรา ๓๔๓ มาตรา ๓๔๔ มาตรา ๓๔๕ และมาตรา ๓๔๗ และความผิดลหุโทษอื่นที่ไม่กระทบต่อส่วนรวมตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ทั้งนี้ ในกรณีที่กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เห็นว่าการใกล้เคียงข้อพิพาทของศูนย์ใกล้เคียงข้อพิพาทภาคประชาชนเรื่องใดได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ และออกหนังสือรับรองให้แล้ว ให้ข้อตกลงระงับข้อพิพาทนั้นบังคับกันได้หรือให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปตามพระราชบัญญัตินี้

๒.๔ ผู้ใกล้เคียง

กำหนดให้บุคคลที่ประสงค์จะขึ้นทะเบียนผู้ใกล้เคียงให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียน (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง) เพื่อให้อำนาจแก่หน่วยงานซึ่งดำเนินการใกล้เคียงข้อพิพาทสามารถดำเนินการรับขึ้นทะเบียนและอบรมผู้ใกล้เคียงด้วยตนเองได้ โดยให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่ละหน่วยงานเป็นนายทะเบียนและให้นายทะเบียนมีอำนาจสรรหาบุคคลซึ่งมีความเหมาะสมที่จะขึ้นทะเบียนเป็นผู้ใกล้เคียงได้แต่ต้องได้รับความยินยอมจากบุคคลนั้น (มาตรา ๙ วรรคสอง)

๒.๔.๑ การขึ้นทะเบียนผู้ใกล้เคียง และจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ใกล้เคียง/วิธีการ (ประกาศกระทรวงยุติธรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนผู้ใกล้เคียง พ.ศ. ๒๕๖๒)

๒.๔.๑.๑ นายทะเบียนจัดให้มีทะเบียนผู้ใกล้เคียงขึ้นในหน่วยงานซึ่งดำเนินการใกล้เคียงข้อพิพาทโดยคำนึงถึงความพร้อมและความจำเป็นของแต่ละหน่วยงานซึ่งดำเนินการใกล้เคียงข้อพิพาท

เมื่อมีทะเบียนผู้ไกล่เกลี่ย ให้หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจัดให้มีบัญชีรายชื่อผู้ไกล่เกลี่ยประจำหน่วยงานในส่วนกลาง หรือส่วนภูมิภาค แล้วแต่กรณี

ทั้งนี้ ให้ทะเบียนผู้ไกล่เกลี่ยสิ้นผลสามปีนับแต่วันมีประกาศขึ้นทะเบียน

๒.๔.๑.๒ รับสมัครผู้ไกล่เกลี่ย

- (๑) ประกาศรับสมัครบุคคลที่ประสงค์ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไกล่เกลี่ย
- (๒) รับแบบคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไกล่เกลี่ย (ตามแบบที่กำหนด)
- (๓) ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม รวมทั้งเอกสารหลักฐานประกอบคำขอ

● คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ดังนี้

- ผ่านการอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามหลักสูตรที่ คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ตามกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติรับรอง (มาตรา ๑๐ ก. (๑)) และ

- เป็นผู้มิประสบการณในด้านต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์แก่การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (มาตรา ๑๐ ก.(๒)) และลักษณะต้องห้าม ดังนี้

- เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ (มาตรา ๑๐ ข (๑))

- เป็นคนไร้ความสามารถคนเสมือนไร้ความสามารถ หรือคนวิกลจริต จิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบหรือ (มาตรา ๑๐ ข (๒))

- เคยถูกเพิกถอนการเป็นผู้ไกล่เกลี่ยตามพระราชบัญญัตินี้และยังไม่พ้น ๕ ปี นับถึงวันยื่นคำขอรับหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไกล่เกลี่ย (มาตรา ๑๐ ข. (๓)) ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ไกล่เกลี่ยมีมาตรฐานเดียวกันและปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

● เอกสารหลักฐานประกอบคำขอ ดังนี้

- ทะเบียนบ้าน และบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- แนบเอกสารหลักฐาน ได้แก่ สำเนาแสดงคุณสมบัติพร้อมแสดงต้นฉบับ รูปถ่ายสีปัจจุบัน ไม่สวมแว่นดำ ขนาด ๑.๕ นิ้ว จำนวน ๒ รูป เอกสาร หลักฐานแสดงประสบการณ์ปฏิบัติงานด้านการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในหน่วยงานภาครัฐหรือภาคประชาชนที่ดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไม่น้อยกว่า ๕ เรื่อง หรือหนังสือรับรองประสบการณ์ด้านต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการไกล่เกลี่ย

ทั้งนี้ หากถูกต้องให้ลงทะเบียนรับคำขอพร้อมออกหลักฐานแสดงการรับให้แก่ผู้ยื่นคำขอและดำเนินการต่อไป

(๔) พิจารณาคำขอขึ้นทะเบียน โดยเจ้าหน้าที่ที่มีความเห็นเสนอนายทะเบียน กรณี

- นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับขึ้นทะเบียนผู้ยื่นคำขอเป็นผู้ไกล่เกลี่ยให้แสดงเหตุผลในการมีคำสั่งดังกล่าวด้วย โดยมีหนังสือแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบคำสั่งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่นายทะเบียนมีคำสั่ง

- นายทะเบียนมีคำสั่งรับขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไกล่เกลี่ย และให้นายทะเบียนขึ้นทะเบียนผู้ยื่นคำขอเป็นผู้ไกล่เกลี่ยไว้ในทะเบียนผู้ไกล่เกลี่ย พร้อมออกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนและบัตรประจำตัวผู้ไกล่เกลี่ยไว้เป็นหลักฐาน รวมทั้ง การต่อทะเบียนและการแก้ไขข้อความ กรณีที่ผู้ไกล่เกลี่ย

ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนประสงค์จะแก้ไขข้อความในทะเบียน หนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนหรือบัตรประจำตัว ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ให้ยื่นคำขอตามแบบที่กำหนดต่อนายทะเบียน หรือในกรณีที่หนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนหรือบัตรประจำตัวที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ใกล้เคียงสูญหาย ชำรุดเสียหาย หรือถูกทำลาย ผู้ยื่นอาจขอใบแทนหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนและบัตรประจำตัวได้โดยยื่นคำขอตามแบบที่กำหนดต่อนายทะเบียน

๒.๔.๑.๓ การสรรหาผู้ใกล้เคียง

ให้นายทะเบียนมีอำนาจสรรหาบุคคลซึ่งมีความเหมาะสมที่จะขึ้นทะเบียนเป็นผู้ใกล้เคียงด้วย แต่ต้องได้รับความยินยอมจากบุคคลนั้น

บุคคลซึ่งมีความเหมาะสมตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึง ผู้ใกล้เคียงที่ขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัติการใกล้เคียงข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยมีวิธีการสรรหา ดังนี้

(๑) คัดเลือกบุคคลที่เหมาะสม ซึ่งมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามจะขึ้นทะเบียนเป็นผู้ใกล้เคียงตามที่กฎหมายกำหนด (ตามข้อ ๒.๔.๑.๒ (๓))

(๒) ขอความยินยอมบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกตาม (๑) หากประสงค์ที่จะขึ้นทะเบียนเป็นผู้ใกล้เคียงให้ยื่นคำขอพร้อมเอกสารประกอบตามที่กำหนด

(๓) รับแบบคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ใกล้เคียง (ตามแบบที่กำหนด)

(๔) พิจารณาคำสั่งรับขึ้นทะเบียน และให้ออกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนพร้อมบัตรประจำตัวให้แก่ผู้ใกล้เคียงไว้เป็นหลักฐาน

๒.๔.๒ การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใกล้เคียง

๒.๔.๒.๑ หน้าที่และอำนาจของผู้ใกล้เคียง (มาตรา ๑๑) กำหนดให้ผู้ใกล้เคียงมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ (๑) กำหนดแนวทางและจัดให้มีการใกล้เคียงข้อพิพาท (๒) ช่วยเหลือ อำนาจความสะดวกและเสนอแนะ คู่กรณีในการหาแนวทางยุติข้อพิพาท (๓) ดำเนินการใกล้เคียงข้อพิพาทด้วยความเป็นกลาง (๔) จัดทำข้อตกลงระงับข้อพิพาทตามผลของการใกล้เคียงข้อพิพาท (มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง) และกำหนดให้กรณีที่มีผู้ใกล้เคียงกระทำการตามหน้าที่โดยสุจริตย่อมได้รับการคุ้มครอง ไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่งและทางอาญา (มาตรา ๑๑ วรรคสอง) ทั้งนี้ เพื่อให้เอกลีขีและมีความคุ้มกันแก่ผู้ใกล้เคียง เนื่องจากการเปิดเผยข้อเท็จจริงของการใกล้เคียงข้อพิพาทอาจไปกระทบต่อชื่อเสียงของบุคคลที่ถูกพาดพิงถึงในขณะดำเนินการใกล้เคียงและจะทำให้ผู้มาขอขึ้นทะเบียนและทำหน้าที่เป็นผู้ใกล้เคียงข้อพิพาทมากขึ้น

๒.๔.๒.๒ จริยธรรมของผู้ใกล้เคียง (มาตรา ๑๒) กำหนดให้ผู้ใกล้เคียงต้องถือปฏิบัติตามจริยธรรม ดังต่อไปนี้ (๑) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นกลาง อิสระ ยุติธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ (๒) เข้าร่วมการใกล้เคียงข้อพิพาททุกครั้ง ในกรณีที่ไมอาจเข้าร่วมการใกล้เคียงข้อพิพาทได้ ต้องแจ้งเหตุและความจำเป็นล่วงหน้าให้หน่วยงานซึ่งดำเนินการใกล้เคียงข้อพิพาททราบ (๓) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็วไม่ทำให้การใกล้เคียงข้อพิพาทล่าช้าเกินสมควร (๔) ซื่อสัตย์สุจริต และไม่เรียกรับหรือรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากคู่กรณีหรือบุคคลอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อพิพาท (๕) ปฏิบัติหน้าที่ใกล้เคียงข้อพิพาทด้วยความสุภาพ

(๖) รักษาความลับที่เกี่ยวข้องกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (๗) ไม่กระทำการในลักษณะเป็นการชี้ขาดข้อพิพาทหรือบีบบังคับให้คู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดลงลายมือชื่อในข้อตกลงระงับข้อพิพาท และ (๘) กรณีอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ไกล่เกลี่ยมีความระมัดระวังในพฤติกรรมของตนที่ไม่เหมาะสมในการทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

๒.๔.๒.๓ การเปิดเผยข้อเท็จจริงที่อาจเป็นเหตุอันควรสงสัยถึงความเป็นกลางและความเป็นอิสระของผู้ไกล่เกลี่ย (มาตรา ๑๓) กำหนดให้ผู้ไกล่เกลี่ยต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงที่อาจเป็นเหตุอันควรสงสัยถึงความเป็นกลางและความเป็นอิสระของตนในการปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยให้คู่กรณีทราบโดยเฉพาะในเรื่องดังต่อไปนี้ (๑) เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรส (๒) เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือ เป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงภายในสามชั้น หรือ เป็นญาติเกี่ยวพันทางแต่งงานนับได้เพียงสองชั้น (๓) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้พิทักษ์หรือผู้แทนหรือตัวแทน และ (๔) เป็นเจ้าหนี้หรือลูกหนี้หรือเป็นนายจ้างหรือลูกจ้าง ทั้งนี้ เพื่อความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

๒.๔.๓ การคัดค้าน การถอดถอน การสิ้นสุดภาพ และการเพิกถอนผู้ไกล่เกลี่ย

๒.๔.๓.๑ การคัดค้าน

- เหตุแห่งการคัดค้าน ตามมาตรา ๑๓ ได้แก่ (๑) เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรส (๒) เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงภายในสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางแต่งงานนับได้เพียงสองชั้น (๓) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้พิทักษ์หรือผู้แทนหรือตัวแทน (๔) เป็นเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ หรือเป็นนายจ้างหรือลูกจ้าง

- ให้คู่กรณียื่นคำคัดค้าน หรือผู้ไกล่เกลี่ยเห็นเองว่าตนมีเหตุดังกล่าวให้แจ้งต่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ให้เจ้าหน้าที่รับคำขอคัดค้าน และแจ้งให้ผู้ไกล่เกลี่ยทราบเพื่อทำคำชี้แจง และให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบและทำความเข้าใจเสนอแนะพิจารณาต่อไป

- นายทะเบียนพิจารณาคำคัดค้าน คำชี้แจง และความเห็นของเจ้าหน้าที่ หากมีเหตุผลเพียงพอให้มีคำสั่งแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนอื่นปฏิบัติหน้าที่แทน พร้อมแจ้งผลต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

๒.๔.๓.๒ การถอดถอน

- เหตุแห่งการถอดถอน ตามมาตรา ๑๕ ได้แก่ (๑) กระทำฉ้อฉลหรือข่มขู่คู่กรณีหรือบุคคลอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อพิพาท (๒) ไม่มาปฏิบัติหน้าที่ผู้ไกล่เกลี่ยเกินสองครั้งโดยไม่มีเหตุอันควร (๓) ขาดจริยธรรมตามมาตรา ๑๒ และ (๔) ถูกตั้งข้อรังเกียจตามมาตรา ๑๔

- ให้คู่กรณี ยื่นคำขอถอดถอน หรือหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเห็นเองว่ามีเหตุดังกล่าว ให้เจ้าหน้าที่รับคำขอถอดถอน และแจ้งให้ผู้ไกล่เกลี่ยทราบเพื่อทำคำชี้แจง และให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบและทำความเข้าใจเสนอแนะพิจารณาต่อไป

- นายทะเบียนพิจารณาคำขอถอดถอน คำชี้แจง และความเห็นของเจ้าหน้าที่ หากมีเหตุผลเพียงพอให้มีคำสั่งถอดถอน และให้คู่กรณีตกลงแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนอื่นปฏิบัติหน้าที่แทน พร้อมแจ้งผลต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

๒.๔.๓.๓ การสิ้นสุดภาพ และการเพิกถอน

- เมื่อมีเหตุที่นายทะเบียนมีคำสั่งถอดถอนผู้ไกล่เกลี่ย ตามข้อ ๒.๔.๓.๒ แล้ว

- ให้เจ้าหน้าที่รวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และเอกสารหลักฐานแล้วทำความเห็น เสนอนายทะเบียนพิจารณามีคำสั่งสั่งสัญญาหรือเพิกถอน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวง

๒.๔.๔ การสิ้นสุดลงของความเป็นผู้ใกล้ชิด

- เหตุแห่งการสิ้นสุดของผู้ใกล้ชิดตามกฎหมาย ดังนี้ (๑) ตาย (๒) ลาออก (๓) สัญญาภาพ การเป็นผู้ใกล้ชิดหรือถูกเพิกถอนการเป็นผู้ใกล้ชิด และ (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐

- เมื่อเจ้าหน้าที่ได้รับทราบเหตุแห่งการสิ้นสุดดังกล่าวข้างต้น ให้รวบรวมข้อเท็จจริง และ เอกสารหลักฐานแล้วทำความเห็น เสนอนายทะเบียนเพื่อพิจารณามีคำสั่งตัดรายชื่อผู้ใกล้ชิดนั้น ออกจาก ทะเบียนและบัญชีรายชื่อผู้ใกล้ชิด และแจ้งผลผู้ที่เกี่ยวข้อง

๒.๔.๕ สิทธิของผู้ใกล้ชิดที่จะได้ค่าตอบแทนและค่าใช้จ่าย กำหนดให้ในการปฏิบัติหน้าที่ผู้ใกล้ชิด ในหน่วยงานซึ่งดำเนินการใกล้ชิดข้อพิพาท ให้ผู้ใกล้ชิดได้รับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็น ในการดำเนินการใกล้ชิดข้อพิพาทตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบ ของกระทรวงการคลัง ทั้งนี้ เพื่อเป็นแรงจูงใจในการเข้าทำหน้าที่เป็นผู้ใกล้ชิดข้อพิพาท

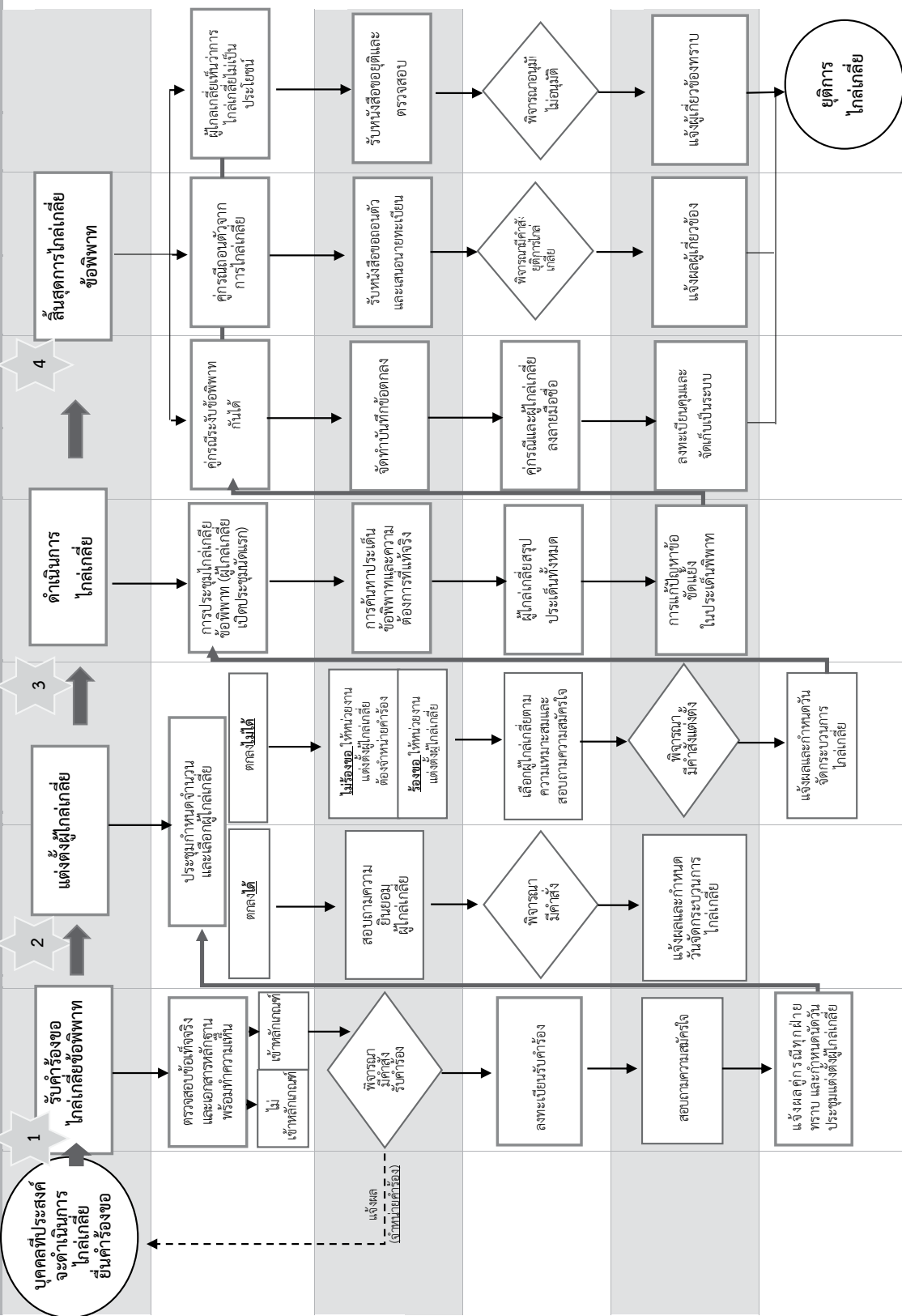
๒.๕ การตรวจประเมินศูนย์ใกล้ชิดข้อพิพาทภาคประชาชน

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและกำกับการดำเนินงาน ศูนย์ใกล้ชิดข้อพิพาทภาคประชาชนขึ้นเพื่อกำหนดนโยบายการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนรวมตัวกัน เป็นศูนย์ใกล้ชิดข้อพิพาทภาคประชาชน เพื่อดำเนินงานเกี่ยวกับการใกล้ชิดข้อพิพาทภาคประชาชน กำกับ ดูแลการดำเนินงานของศูนย์ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ กำหนดมาตรฐานและประเมินมาตรฐาน ศูนย์ พิจารณา การอุดหนุนค่าใช้จ่ายของศูนย์ ตามระเบียบที่อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังและจัดให้มีฐานข้อมูลกลางเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์ใกล้ชิด ข้อพิพาทภาคประชาชน ทั้งนี้ เพื่อให้ศูนย์ใกล้ชิดข้อพิพาทภาคประชาชนมีมาตรฐานโดยกำหนดให้มีการ ตรวจประเมินศูนย์ใกล้ชิดข้อพิพาทภาคประชาชนอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง กรณีศูนย์ใกล้ชิดข้อพิพาท ภาคประชาชนใดมีผลการประเมินมาตรฐานต่ำกว่าเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดสองรอบการประเมินติดต่อกัน ให้นายทะเบียนประกาศยุบเลิกศูนย์ใกล้ชิดข้อพิพาทภาคประชาชนนั้น ทั้งนี้ ให้แจ้งคณะทำงานทราบด้วย (รายละเอียดศึกษาเพิ่มเติมได้จากคู่มือการปฏิบัติงานของศูนย์ใกล้ชิดข้อพิพาทภาคประชาชน)

ส่วนที่ ๓

กระบวนการใกล้เคียงข้อพิพาท

แผนภาพส่วนที่ 3 กระบวนการเปลี่ยนแปลงข้อพิพาท

แนวทางปฏิบัติการดำเนินงานไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ๔ ขั้นตอน

เมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้น กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจึงเริ่มต้นจากคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดถ้าประสงค์จะให้มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ให้ดำเนินกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ รวม ๔ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การรับคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

- ตรวจสอบข้อเท็จจริงและเอกสารหลักฐานพร้อมทำความเข้าใจ
- การพิจารณามีคำสั่ง
- ลงทะเบียนรับคำร้อง
- สอบถามความสมัครใจของคู่กรณี
- แจ้งผลคู่กรณีทุกฝ่ายทราบ และกำหนดวันประชุมแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย

ขั้นตอนที่ ๒ การแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย

- ประชุมกำหนดจำนวนและเลือกผู้ไกล่เกลี่ย
- สอบถามความยินยอมของผู้ไกล่เกลี่ย
- การพิจารณามีคำสั่ง
- แจ้งผลคู่กรณีทุกฝ่ายทราบ

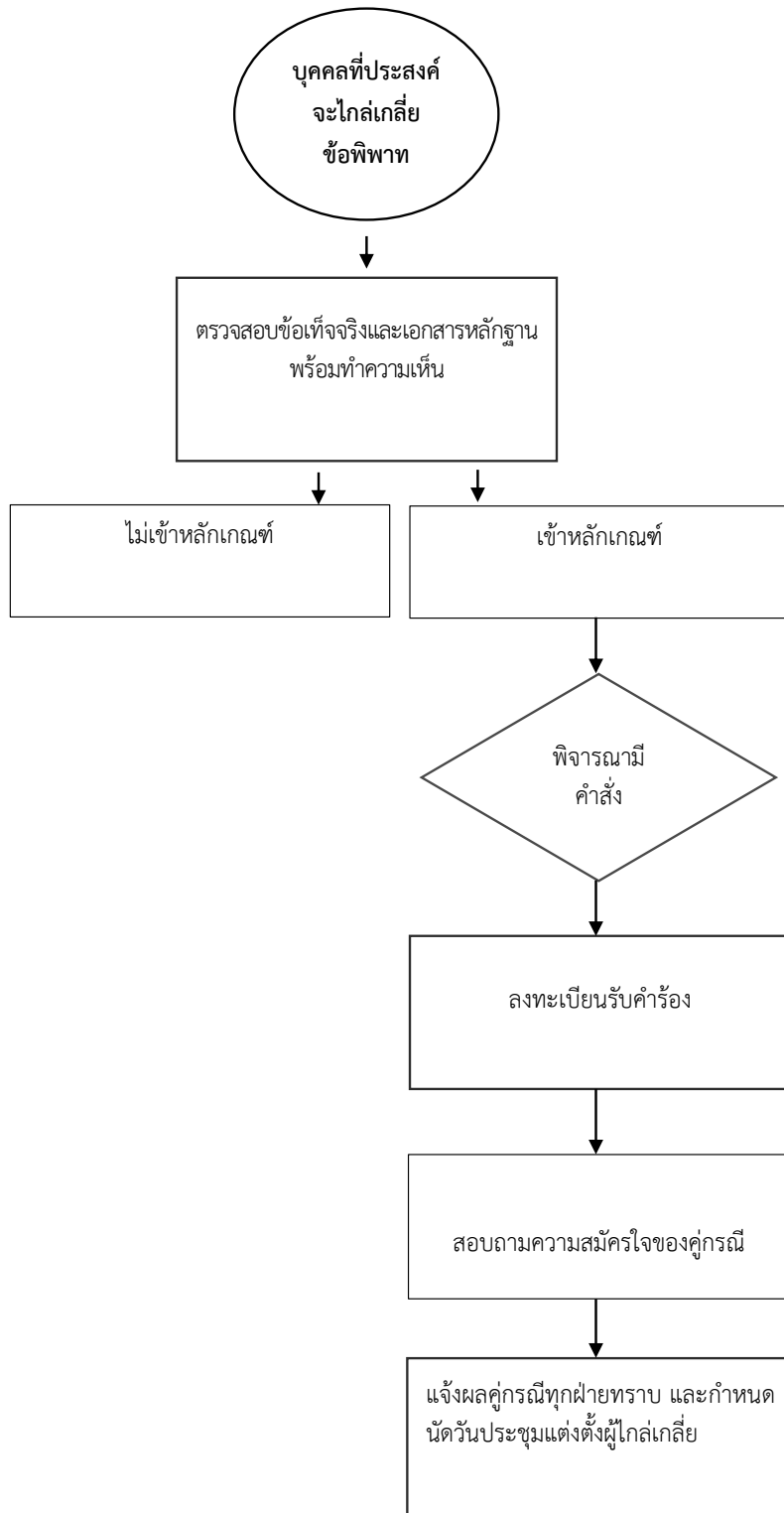
ขั้นตอนที่ ๓ การดำเนินการไกล่เกลี่ย

- การประชุมไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (นัดแรก)
- การค้นหาประเด็นข้อพิพาทและความต้องการที่แท้จริง
- ผู้ไกล่เกลี่ยสรุปประเด็นทั้งหมด
- การแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งในประเด็นพิพาท

ขั้นตอนที่ ๔ การสิ้นสุดการไกล่เกลี่ย

- คู่กรณีระงับข้อพิพาทกันได้
- คู่กรณีถอนตัวจากการไกล่เกลี่ย
- ผู้ไกล่เกลี่ยเห็นว่าการไกล่เกลี่ยไม่เป็นประโยชน์

การรับคำร้องขอไต่ถามข้อพิพาท ตามมาตรา ๒๑ วรรคห้า
แห่งพระราชบัญญัติการไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

ขั้นตอนที่ ๑ การรับคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

ขั้นตอนการดำเนินงาน	คำอธิบาย	ระยะเวลา/ เอกสารอ้างอิง
๑. การรับคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ๑.๑ รับคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และ ๑.๒ ตรวจสอบข้อเท็จจริงและเอกสารหลักฐานพร้อมทำความเข้าใจความเห็น	คำนิยาม คู่กรณี หมายถึง ผู้ที่มีข้อพิพาทระหว่างกันไม่ว่าทั้งทางแพ่งหรือทางอาญาซึ่งประสงค์จะเจรจาตกลงกันระงับข้อพิพาททางแพ่งหรือทางอาญาโดยสันติวิธีปราศจากการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทและให้ข้อตกลงระหว่างคู่กรณีมีผลผูกพันโดยชอบด้วยกฎหมาย ข้อพิพาท หมายถึง ข้อขัดแย้ง ข้อโต้เถียง ข้อโต้แย้งระหว่างคู่กรณี ที่ทั้งสองฝ่ายไม่สามารถตกลงกันได้ การรับคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้ดำเนินการ ดังนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่แนะนำการกรอกข้อมูล - บุคคลที่ประสงค์จะขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียน ดังนี้ - ยื่นคำร้องด้วยตนเองโดยทำเป็นหนังสือ - ยื่นคำร้องโดยทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ - โดยช่องทางอื่นที่นายทะเบียนกำหนด - คำร้องต้องมีรายละเอียด ดังนี้ - ชื่อ สกุล ที่อยู่ ของผู้ยื่นคำร้อง - ชื่อ สกุล ที่อยู่ ของคู่กรณี และผู้ที่เกี่ยวข้อง - สรุปข้อเท็จจริงในประเด็นข้อพิพาท - ความประสงค์ในการขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เช่น คำขอให้ปลดปล่อยทุกข์หรือจำนวนเงินที่เรียกร้อง - หนังสือแสดงความสมัครใจเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของคู่กรณีอีกฝ่าย (ถ้ามี) สถานที่ยื่นคำร้อง คู่กรณีสามารถยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ตนเองประสงค์จะให้ดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เมื่อเจ้าหน้าที่ได้รับคำร้องแล้วให้ตรวจสอบข้อความในคำร้องและเอกสารหรือหลักฐานที่ยื่นประกอบคำร้องว่าถูกต้องครบถ้วนหรือไม่	- แบบฟอร์มการรับคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาทฯ - ระยะเวลาดำเนินการ ๑ วัน

ขั้นตอนการดำเนินงาน	คำอธิบาย	ระยะเวลา/ เอกสารอ้างอิง
๑.๓ การพิจารณามีคำสั่ง รับคำร้อง/ไม่รับคำร้อง	• กรณีคำร้องมีข้อความหลักฐานครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่ออกหลักฐานแสดงการรับคำร้อง และจัดทำบันทึกเสนอนายทะเบียน • กรณีคำร้องไม่ถูกต้องหรือมีรายการไม่ครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่แจ้งผู้ยื่นคำร้องทราบและให้ผู้ยื่นคำร้องแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้องภายในระยะเวลา ๓๐ วัน หากผู้ยื่นคำร้องไม่แก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้ยื่นคำร้องไม่ประสงค์จะยื่นคำร้อง	- ใบคำรับร้องขอ ไต่สวนข้อพิพาทฯ
๑.๔ ลงทะเบียนรับคำร้อง	เมื่อนายทะเบียนมีคำสั่งรับคำร้องแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ลงทะเบียนรับคำร้องในสารบบที่จัดทำไว้	
๑.๕ สอบถามความสมัครใจ	เมื่อเจ้าหน้าที่ดำเนินการลงสารบบรับคำร้องขอไต่สวนข้อพิพาทแล้ว ให้จัดทำหนังสือสอบถามความสมัครใจไปยังคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อให้คู่กรณีและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (ถ้ามี) ตอบรับการเข้าร่วมการไต่สวนข้อพิพาท โดยให้คู่กรณี ตอบกลับมายังนายทะเบียนภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำร้อง เว้นแต่คู่กรณีทั้งสองฝ่ายร่วมกันยื่นคำร้อง - กรณีคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งไม่สมัครใจหรือไม่ตอบรับภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้จำหน่ายคำร้องขอไต่สวนข้อพิพาทนั้น - กรณีคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งสมัครใจ ให้แจ้งผู้ยื่นคำร้องทราบ เพื่อกำหนดวัน เวลา ให้คู่กรณีทุกฝ่ายที่สมัครใจเข้าร่วมการไต่สวนข้อพิพาท มากำหนดจำนวนผู้ไต่สวน และเลือกผู้ไต่สวน ทั้งนี้ ถ้ามีคู่กรณีมากกว่าสองฝ่าย และคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่สมัครใจ ให้ดำเนินการไต่สวนข้อพิพาทระหว่างคู่กรณีที่สมัครใจเข้าร่วมไต่สวนข้อพิพาทต่อไปได้ ในกรณีข้อพิพาททางอาญาเรื่องใด อยู่ระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี ให้ดำเนินการแจ้งพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลทราบด้วย	- หนังสือสอบถาม ความสมัครใจของคู่กรณี ในการเข้าร่วม การไต่สวนข้อพิพาท ๓ วัน

ขั้นตอนการดำเนินงาน	คำอธิบาย	ระยะเวลา/ เอกสารอ้างอิง
๑.๖ แจ้งผลคู่กรณีทุกฝ่ายทราบและกำหนดวันแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย	กรณีคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งไม่สมัครใจหรือไม่ตอบรับภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยทราบ กรณีคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งสมัครใจ ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการแจ้งคู่กรณีทุกฝ่ายทราบ และกำหนดวัน เวลา สถานที่ นัดหมายให้คู่กรณีทุกฝ่ายมาพร้อมกัน เพื่อร่วมกันแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย	

หมายเหตุ : การพิจารณาข้อพิพาทที่สามารถขอให้ดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้แก่

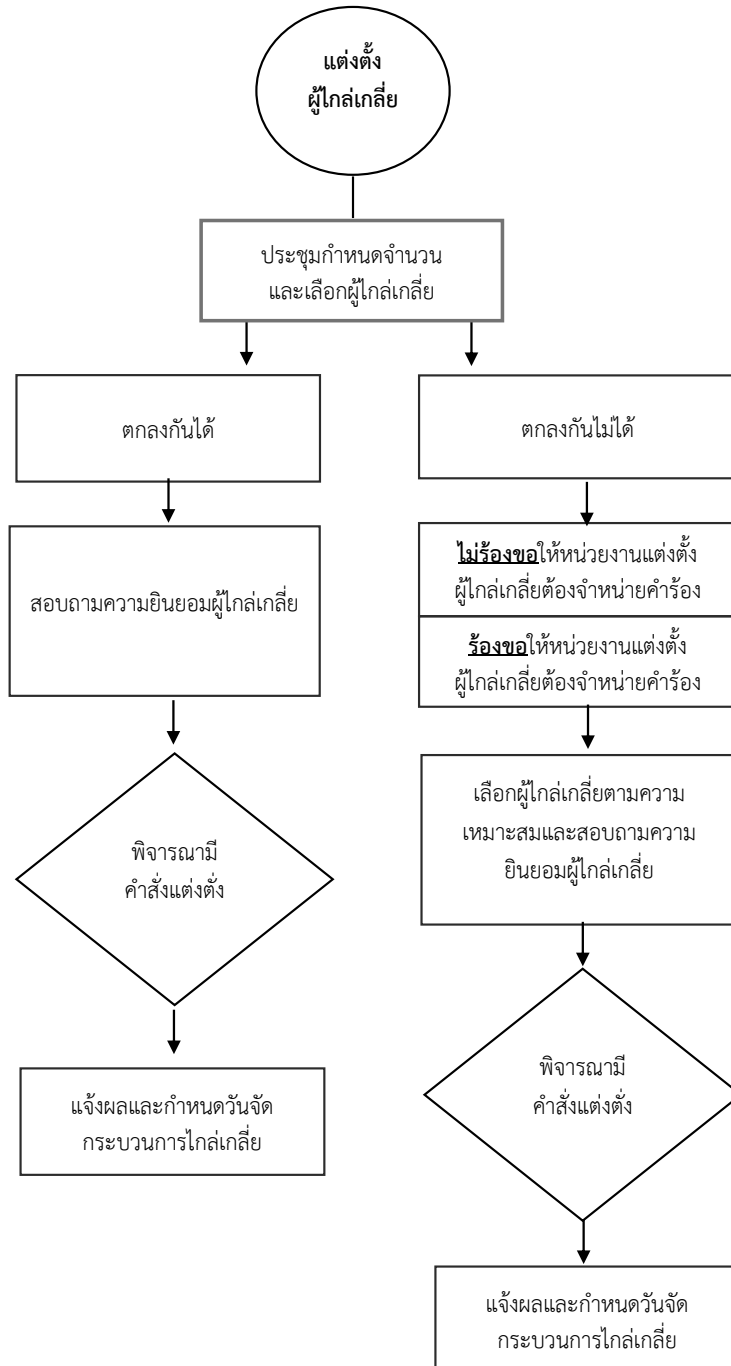
ข้อพิพาททางแพ่ง ได้แก่ ข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินที่ไม่ใช่ข้อพิพาทเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ ข้อพิพาทระหว่างทายาทเกี่ยวกับทรัพย์สินมรดก ข้อพิพาทอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ข้อพิพาทอื่นที่มีทุนทรัพย์ไม่เกินห้าล้านบาท หรือไม่เกินจำนวนตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

เว้นแต่ ข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิแห่งสภาพบุคคล สิทธิในครอบครัว หรือกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์

ข้อพิพาททางอาญา

- ความผิดอันยอมความได้ (ความผิดต่อส่วนตัว) ได้แก่
 - ความผิดฐานเอาชื่อหรือยี่ห้อทางการค้าของผู้อื่นมาใช้ (มาตรา ๒๗๒) ข่มขืนกระทำชำเรา (มาตรา ๒๗๖ วรรคแรก) กระทำอนาจาร มิได้เกิดต่อหน้าธารกำนัล, ไม่ได้รับอันตรายสาหัสหรือ ถึงแก่ความตาย ไม่เป็นการกระทำแก่ผู้สืบสันดาน ศิษย์ซึ่งอยู่ในความดูแลหรือผู้อยู่ในความปกครอง (มาตรา ๒๗๘) พาหญิงไปเพื่อการอนาจาร (มาตรา ๒๘๔) ทำให้เสื่อมเสียเสรีภาพ (มาตรา ๓๐๙ วรรคแรก) หน่วงเหนี่ยวกักขังผู้อื่น (มาตรา ๓๑๐ วรรคแรก) หน่วงเหนี่ยวกักขังผู้อื่นโดยประมาท (มาตรา ๓๑๑) เปิดเผยความลับในจดหมาย โทรเลข (มาตรา ๓๒๒) เปิดเผยความลับของผู้อื่นที่รู้มาโดยหน้าที่ (มาตรา ๓๒๓) เปิดเผยความลับในทางอุตสาหกรรมหรือวิทยาศาสตร์ (มาตรา ๓๒๔) หมิ่นประมาทคนเป็น (มาตรา ๓๒๖) หมิ่นประมาทคนตาย (มาตรา ๓๒๗) หมิ่นประมาทด้วยการโฆษณา (มาตรา ๓๒๘) ฉ้อโกง (มาตรา ๓๔๑) ฉ้อโกงประกอบด้วยเหตุพิเศษ (มาตรา ๓๔๒) หลอกลวงคนให้ไปทำงาน (มาตรา ๓๔๔) สั่งซื้ออาหารหรือเข้าอยู่ในโรงแรมโดยไม่มีเงิน (มาตรา ๓๔๕) ชักจูงให้เด็กเบี่ยงเบนจากของโดยเสียเปรียบ (มาตรา ๓๔๖) ฉ้อโกงในเรื่องประกันวินาศภัย (มาตรา ๓๔๗) ฉ้อโกงเจ้าหน้าที่รับจำนำ (มาตรา ๓๔๘) ฉ้อโกงเจ้าหน้าที่ธรรมดา (มาตรา ๓๕๐) ยักยอกทรัพย์ (มาตรา ๓๕๒) ยักยอกทรัพย์ในฐานะเป็นผู้จัดการทรัพย์ (มาตรา ๓๕๓) ยักยอกทรัพย์ในฐานะเป็นผู้จัดการทรัพย์ตามคำสั่งศาล (มาตรา ๓๕๔) ยักยอกทรัพย์ซึ่งเก็บได้ (มาตรา ๓๕๕) ทำให้เสียทรัพย์ตามธรรมดา (มาตรา ๓๕๘) ทำให้เสียทรัพย์ชนิดพิเศษ (มาตรา ๓๕๙) บุกรุกตามธรรมดา (มาตรา ๓๖๒) บุกรุกโดยย้ายเครื่องหมายอสังหาริมทรัพย์ (มาตรา ๓๖๓) เข้าไปซ่อนตัวในอาคารคนอื่น (มาตรา ๓๖๔)
 - ความผิดลหุโทษ ได้แก่ ความผิดฐานทำร้ายผู้อื่นโดยประมาท (มาตรา ๓๙๐) ฐานทำร้ายผู้อื่นไม่ถึงกับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ (มาตรา ๓๙๑) ฐานทำให้กลัวหรือตกใจโดยการข่มขู่ (มาตรา ๓๙๒) ฐานดูหมิ่นซึ่งหน้า (มาตรา ๓๙๓) ฐานดื้อนสัตว์เข้าไปในสวนผู้อื่น (มาตรา ๓๙๔) ฐานปล่อยสัตว์เข้าไปในสวน (มาตรา ๓๙๕) ฐานทำให้อับอายในที่สาธารณะต่อหน้าธารกำนัล (มาตรา ๓๙๗)
 - ความผิดลหุโทษอื่นที่ไม่กระทบต่อส่วนรวมตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

การแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย
ตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

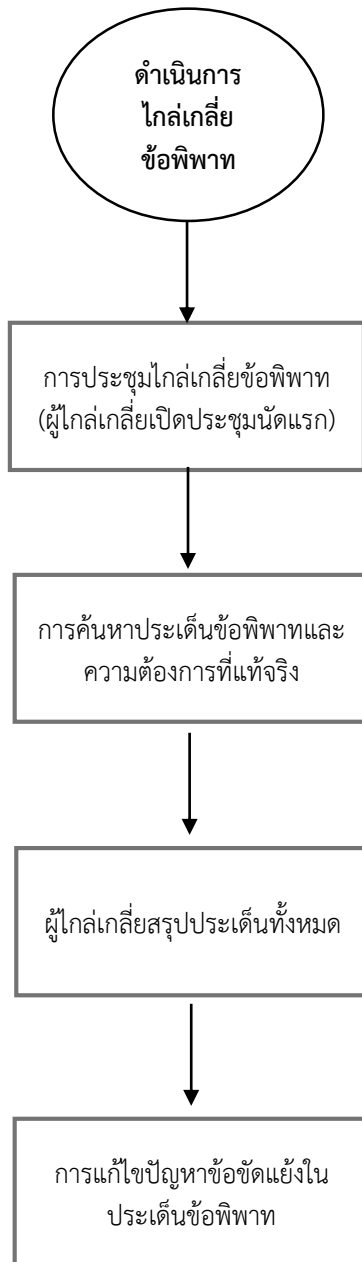

ขั้นตอนที่ ๒ การแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย

ขั้นตอนการดำเนินงาน	คำอธิบาย	ระยะเวลา/เอกสารอ้างอิง
๒. การแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย ๒.๑ ประชุมกำหนดจำนวนและเลือกผู้ไกล่เกลี่ย	เมื่อคู่กรณีทุกฝ่ายตกลงยินยอมเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย เจ้าหน้าที่จะแจ้งเป็นหนังสือให้คู่กรณีทุกฝ่ายทราบ พร้อมกำหนดวัน เวลา สถานที่ ให้คู่กรณีมาพร้อมกันเพื่อกำหนดจำนวนและเลือกผู้ไกล่เกลี่ย เมื่อคู่กรณีทุกฝ่ายมาพร้อมกันตามกำหนดนัด ให้เจ้าหน้าที่จัดให้คู่กรณีร่วมกันกำหนดจำนวนผู้ไกล่เกลี่ย และเลือกผู้ไกล่เกลี่ยจากบัญชีผู้ไกล่เกลี่ยที่หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจัดทำไว้ ● กรณีเลือกผู้ไกล่เกลี่ยได้ ให้ดำเนินการดังนี้ ก. กรณีผู้ไกล่เกลี่ยหนึ่งคนให้คู่กรณีร่วมกันแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย ข. กรณีผู้ไกล่เกลี่ยสองคนให้คู่กรณีแต่ละฝ่ายแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยฝ่ายละหนึ่งคน ค. กรณีผู้ไกล่เกลี่ยสามคนให้คู่กรณีแต่ละฝ่ายแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยฝ่ายละหนึ่งคนและให้คู่กรณีทุกฝ่ายร่วมกันแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนที่สามในการดำเนินการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยนั้น หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทอาจจัดให้คู่กรณีเลือกผู้ไกล่เกลี่ยในลำดับสำรองไว้ ๒ ลำดับกรณีผู้ไกล่เกลี่ยหลักที่คู่กรณีร่วมกันแต่งตั้งไม่สามารถเข้าร่วมการปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยในข้อพิพาทนั้นการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนหนึ่งหรือหลายคนเกิดจากการที่คู่กรณีร่วมกันตกลงกันแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย ● กรณีไม่สามารถเลือกผู้ไกล่เกลี่ยได้ ก. คู่กรณีไม่สามารถตกลงแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยได้ และคู่กรณีตกลงกันขอให้หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยจากบัญชีผู้ไกล่เกลี่ย ให้เจ้าหน้าที่จัดทำบันทึกเสนอนายทะเบียนเพื่อพิจารณาแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยต่อไป ข. คู่กรณีไม่สามารถตกลงแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยได้ และไม่ร้องขอให้หน่วยงานแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย ให้เจ้าหน้าที่จัดทำบันทึกเสนอความเห็นต่อนายทะเบียนเพื่อจำหน่ายคำร้อง	- หนังสือเชิญคู่กรณี (กำหนดวัน เวลา สถานที่) มาแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย ๕ วัน นับแต่ได้หนังสือตอบรับเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยจากคู่กรณี
๒.๒ สอบถามความยินยอมของผู้ไกล่เกลี่ย	เมื่อคู่กรณีทุกฝ่ายร่วมกันกำหนดจำนวนผู้ไกล่เกลี่ย และร่วมกันเลือกผู้ไกล่เกลี่ยจากบัญชีผู้ไกล่เกลี่ยที่หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจัดทำไว้เรียบร้อยแล้ว หรือหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยเลือกผู้ไกล่เกลี่ยตามความเหมาะสมแล้ว หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (เจ้าหน้าที่) จะมีหนังสือสอบถามความยินยอมไปยังผู้ไกล่เกลี่ยในการเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยในข้อพิพาทนั้น ทั้งนี้	- หนังสือ/แบบฟอร์มการตกลงยินยอมเป็นผู้ไกล่เกลี่ย (พร้อมลงลายมือชื่อผู้ไกล่เกลี่ย) - ระยะเวลา ดำเนินการ ๕ วัน นับแต่คู่กรณีตกลงเลือกผู้ไกล่เกลี่ยได้

ขั้นตอนการดำเนินงาน	คำอธิบาย	ระยะเวลา/เอกสารอ้างอิง
	• ผู้ไกล่เกลี่ยไม่ยินยอมที่จะถูกแต่งตั้งเป็นผู้ไกล่เกลี่ย ให้เจ้าหน้าที่แจ้งให้คู่กรณีทุกฝ่ายทราบ และจะดำเนินการสอบถามความยินยอมของผู้ไกล่เกลี่ยในลำดับรองที่คู่กรณีเลือกสำรองไว้ เพื่อจะได้แต่งตั้งเป็นผู้ไกล่เกลี่ยต่อไป หรือ ดำเนินการจัดให้คู่กรณีเลือกผู้ไกล่เกลี่ยคนใหม่เพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยในข้อพิพาทนั้น • ผู้ไกล่เกลี่ยให้ความยินยอมที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ไกล่เกลี่ย ให้เจ้าหน้าที่แจ้งให้คู่กรณีทุกฝ่ายทราบ ถึงจำนวนผู้ไกล่เกลี่ย และผู้ไกล่เกลี่ยที่ให้ความยินยอมในการเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ย	
๒.๓ การพิจารณามีคำสั่ง	เมื่อผู้ไกล่เกลี่ยที่คู่กรณีร่วมกันตกลงแต่งตั้งตอบรับเข้าร่วมการปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยแล้ว ให้เจ้าหน้าที่จัดทำบันทึกเสนอนายทะเบียนเพื่อมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย	- คำสั่งการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย
๒.๔ แจ้งผลและกำหนดวันจัดกระบวนการไกล่เกลี่ย	เมื่อดำเนินการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยแล้ว ให้เจ้าหน้าที่แจ้งผลการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยให้คู่กรณีทุกฝ่าย และผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ไกล่เกลี่ยทุกคนทราบ พร้อมทั้งประสานผู้ไกล่เกลี่ย เพื่อกำหนดวัน เวลา นัดคู่กรณีทุกฝ่ายมาพร้อมกันเพื่อเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทนัดแรก	หนังสือแจ้งผลการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยถึงผู้ไกล่เกลี่ย และคู่กรณีทุกฝ่ายภายใน ๓ วัน นับแต่มีคำสั่งแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย

การดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
พ.ศ. ๒๕๖๒

ขั้นตอนที่ ๓ การดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

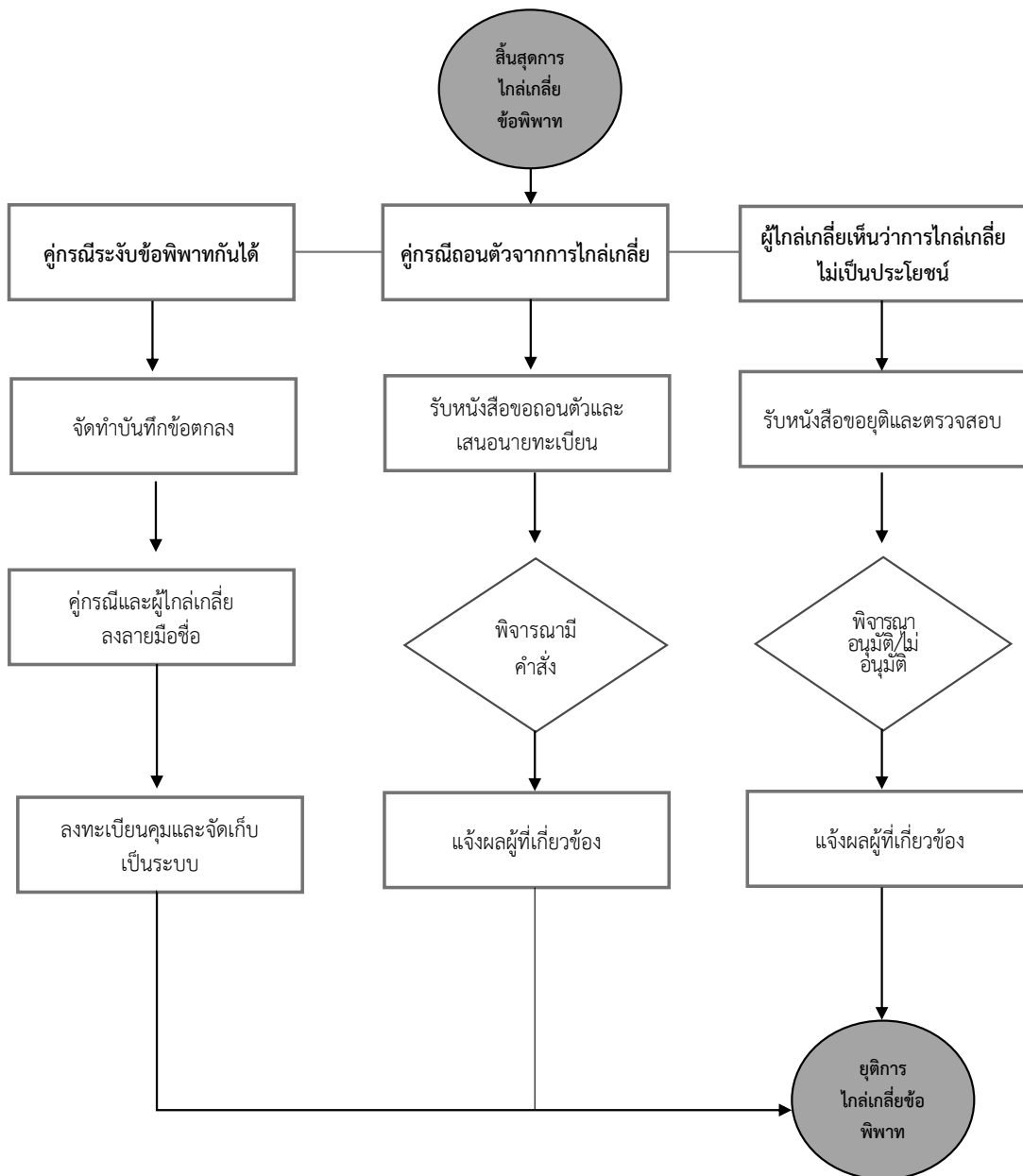
ขั้นตอนการดำเนินงาน	คำอธิบาย	ระยะเวลา/เอกสารอ้างอิง
๓. การดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ๓.๑ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท	เป็นขั้นตอนการดำเนินการไกล่เกลี่ย โดยผู้ที่มีบทบาทสำคัญในขั้นตอนนี้ได้แก่ ผู้ไกล่เกลี่ยที่ต้องทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับข้อพิพาทแล้วนำมาวิเคราะห์พิจารณาข้อพิพาท เพื่อออกแบบการไกล่เกลี่ยและกำหนดแนวทางการไกล่เกลี่ย โดยกำหนดขั้นตอน วิธีการว่าจะไกล่เกลี่ยอย่างไร ดังนี้ ๑. รวบรวมข้อมูลของคู่พิพาททั้งสองฝ่าย ๒. กำหนดตัวผู้เกี่ยวข้องในการร่วมประชุม เช่น คู่พิพาท ตัวแทน ๓. ประเมินสไตล์ บุคลิกภาพ รวมถึงอำนาจที่มีของคู่พิพาทแต่ละฝ่าย ๔. ตรวจสอบความเข้าใจของคู่พิพาทเกี่ยวกับกระบวนการไกล่เกลี่ย ๕. การจัดสถานที่ไกล่เกลี่ย กำหนดรูปแบบและแนวทางการไกล่เกลี่ยให้เหมาะสมกับข้อพิพาทและคู่กรณี ๖. ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวก และเสนอแนะคู่กรณีในการหาแนวทางยุติข้อพิพาท	ระยะเวลาดำเนินการ ๓๐ วัน (ขยายได้อีก ๓๐ วัน)
๓.๒ การประชุมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (นัดแรก)	● วันนัดไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เป็นขั้นตอนการประชุมการไกล่เกลี่ยร่วมกันนัดแรก เมื่อคู่กรณีทุกฝ่ายมาพร้อมกันตามนัดหมาย เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย มีหน้าที่เชิญคู่กรณีและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าสู่ห้องไกล่เกลี่ยที่ได้จัดเตรียมไว้ และรวบรวมเครื่องมือสื่อสารทุกชนิดของคู่กรณีทุกฝ่าย เพื่อให้การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นการเฉพาะกรณี ทั้งนี้ ตลอดระยะเวลาในการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เจ้าหน้าที่มีหน้าที่อำนวยความสะดวกให้คู่กรณีทุกฝ่ายที่เข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ● ผู้ไกล่เกลี่ยต้องดำเนินการ ดังนี้ ๑. กล่าวเปิดประชุม ต้อนรับและแนะนำตนเอง ๒. อธิบายให้คู่กรณีทราบถึงข้อดีและประโยชน์ของการไกล่เกลี่ย ๓. อธิบายให้คู่กรณีทราบถึงสิทธิในการคัดค้าน ถอดถอนการเป็นผู้ไกล่เกลี่ย และสิทธิในการถอนตัวออกจากกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ๔. เปิดเผยถึงความเป็นกลางและความเป็นอิสระของตนเอง	

ขั้นตอนการดำเนินงาน	คำอธิบาย	ระยะเวลา/เอกสารอ้างอิง
	๕. ตกลงกับคู่กรณีเพื่อกำหนดกรอบระยะเวลาและแผนการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ๖. สอบถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อพิพาท ความประสงค์ของคู่กรณีในการระงับข้อพิพาท และข้อเท็จจริงอื่นที่เกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ๗. อธิบายให้คู่กรณีเข้าใจซึ่งกันและกันหรือผ่อนปรนเข้าหากันอันนำไปสู่การตกลงระงับข้อพิพาทกันได้ ๘. แจ้งให้คู่พิพาททราบที่ต้องดำเนินการไกล่เกลี่ยต่อหน้าคู่พิพาทเว้นแต่เพื่อประโยชน์ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในบางสถานการณ์ อาจมีการดำเนินกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทลับหลังคู่พิพาทฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดก็ได้ และผู้ไกล่เกลี่ยมีหน้าที่แจ้งการดำเนินกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทนั้นให้คู่กรณีที่มิได้เข้าร่วมทราบด้วย ๙. แจ้งให้คู่กรณีทราบว่ากระบวนการไกล่เกลี่ยนั้นเป็นความลับ อนุญาตให้ทนายความหรือที่ปรึกษาของคู่พิพาทหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทด้วยก็ได้ อันได้แก่ ผู้ร้องและผู้ถูกร้อง ผู้แทนหรือผู้รับมอบอำนาจ หรือบุคคลที่คู่กรณียินยอมให้เข้าร่วมด้วยเท่านั้น ๑๐. ตรวจสอบผู้เข้าร่วมประชุมว่า ได้รับมอบอำนาจถูกต้องและมีอำนาจตัดสินใจหรือไม่ ๑๑. อธิบายให้คู่กรณีทราบและตระหนักว่าการไกล่เกลี่ยเป็นวิธีการค้นหาทางออกด้วยการแก้ไขปัญหาร่วมกันโดยอิสระ ข้อพึงปฏิบัติของผู้ไกล่เกลี่ยที่สำคัญ ● พิจารณาว่าคู่กรณีฝ่ายใดควรเริ่มก่อน - คู่กรณีผู้ยื่นคำร้อง - คู่กรณีอีกฝ่าย - ให้คู่กรณีตกลงกันเอง ● บทบาทของผู้ไกล่เกลี่ย - ฟังอย่างตั้งใจ ไม่ขัดจังหวะระหว่างการกล่าวข้อเท็จจริง - ถามคำถามในกรณีที่ต้องการความชัดเจนและช่วยให้เนื้อหาอยู่ในประเด็น - ควบคุมการไกล่เกลี่ยให้เป็นไปตามกติกาที่วางไว้ - สรุปคำกล่าวข้อเท็จจริงของทั้งสองฝ่ายด้วยถ้อยคำที่เหมาะสม	

ขั้นตอนการดำเนินงาน	คำอธิบาย	ระยะเวลา/เอกสารอ้างอิง
๓.๓ การค้นหาประเด็นข้อพิพาทและความต้องการที่แท้จริง	ขั้นตอนหลังจากที่ผู้ไกล่เกลี่ยได้กล่าวเปิดประชุมเรียบร้อยแล้ว ผู้ไกล่เกลี่ยมีหน้าที่รวบรวมข้อมูลเพื่อกำหนดประเด็นข้อพิพาท โดยผู้ไกล่เกลี่ยขอให้คู่กรณีกล่าวเปิดการเจรจา โดยให้กล่าวในหัวข้อต่อไปนี้ เช่น ปัญหาที่เกิดขึ้นคืออะไร มีที่มาหรือเบื้องหลังอย่างไร ผลของข้อพิพาทที่กระทบถึงตน ความวิตกกังวลต่อสิ่งที่จะเกิดขึ้น เคยพยายามแก้ไขปัญหад้วยวิธีการใดแล้วบ้าง มีข้อเสนอเป็นทางเลือกในการยุติข้อพิพาท หรือมีข้อเสนอในการเยียวยาแก้ไขความเสียหายอย่างไรบ้าง สรุปได้ ดังนี้ ๑. ให้คู่กรณีเสนอเรื่องราวและสิ่งที่ต้องการโดยย่อ ๒. กระตุ้นให้คู่กรณีทุกฝ่ายพูดและเสนอเรื่องราวและสิ่งที่ต้องการมากที่สุด ๓. เป็นผู้รวบรวมรับฟังข้อเท็จจริง และเป็นนักฟังจับประเด็นที่ดี ๔. จำแนกจุดยืนและความต้องการของแต่ละฝ่ายว่ามีความต้องการอะไรบ้าง	
๓.๔ สรุปประเด็นทั้งหมด	หลังจากการค้นหาประเด็นข้อพิพาทและความต้องการที่แท้จริงแล้ว ผู้ไกล่เกลี่ยมีหน้าที่สรุปประเด็นที่ได้จากคู่กรณีทุกฝ่าย โดย กำหนดประเด็นในการเจรจา ๑. กำหนดประเด็นที่จะเจรจาไกล่เกลี่ยในเชิงบวกและมีลักษณะเป็นกลาง ๒. อาจใช้อุปกรณ์เพื่อช่วยแยกแยะประเด็น เช่น ไวท์บอร์ด หรือฟลิปชาร์ต ๓. อนุญาตให้แต่ละฝ่ายเริ่มเสนอประเด็นได้ แต่ถ้าไม่มีใครเสนอให้ผู้ไกล่เกลี่ยกำหนดประเด็นเอง ๒-๓ ประเด็น จากนั้นขอให้คู่กรณีช่วยกันเพิ่มเติม ๔. ให้ผู้ไกล่เกลี่ยแยกประเด็นที่ทั้งสองฝ่ายมีความเห็นพ้องต้องกัน การเสนอทางเลือก ๑. กำหนดให้คู่กรณีร่วมกันหาทางออกของปัญหา ๒. ช่วยให้คู่กรณีมุ่งเน้นไปที่การแก้ปัญหาในประเด็นที่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงมากกว่าการให้ความสำคัญกับจุดยืนของแต่ละฝ่าย ๓. ช่วยให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายคิดแก้ปัญหาในเชิงสร้างสรรค์ ๔. ช่วยให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายร่วมกันหาทางออกที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	

ขั้นตอนการดำเนินงาน	คำอธิบาย	ระยะเวลา/เอกสารอ้างอิง
๓.๕ การแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งในประเด็นพิพาท	เป็นขั้นตอนที่ผู้ไกล่เกลี่ยหยิบยกเอาประเด็นและทางเลือกในแต่ละประเด็นขึ้นมาประเมินหาทางออกทีละเรื่องตามลำดับ โดยขอให้คู่กรณีเน้นเจรจาที่ผลประโยชน์หรือความต้องการที่แท้จริง ซึ่งขั้นตอนนี้อาจมีการแยกประชุมไกล่เกลี่ย หรือผู้ไกล่เกลี่ยเป็นผู้เสนอทางเลือกให้คู่กรณีพิจารณาก็ได้ ๑. ผู้ไกล่เกลี่ยจะต้องสรุปประเด็นทั้งหมด ทั้งประเด็นหลัก และประเด็นย่อยว่ามีข้อพิพาทมากน้อยเพียงใด ๒. ผู้ไกล่เกลี่ยจะต้องค้นหาความต้องการที่แท้จริงของแต่ละฝ่ายว่าต้องการอะไร ๓. ผู้ไกล่เกลี่ยจัดทางเลือกที่คู่พิพาทรับไม่ได้ออกไป ๔. ผู้ไกล่เกลี่ยจะต้องเสนอทางเลือกที่เป็นไปได้แก่คู่พิพาทโดยหาทางเลือกหลาย ๆ ทางที่มีทางเป็นไปได้มากที่สุดให้แก่คู่กรณี	

การสิ้นสุดการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
ตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

ขั้นตอนที่ ๔ การยุติการไกล่เกลี่ย

ขั้นตอนการดำเนินงาน	คำอธิบาย	ระยะเวลา/ เอกสารอ้างอิง
๔.การสิ้นสุดการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ๔.๑ คู่กรณีระงับข้อพิพาทกันได้ ๔.๑.๑ จัดทำบันทึกข้อตกลงการระงับข้อพิพาท ๔.๑.๒ คู่กรณีและผู้ไกล่เกลี่ยลงลายมือชื่อในบันทึกข้อตกลง ๔.๑.๓ ลงทะเบียนคุมและจัดเก็บเป็นระบบ	เมื่อคู่กรณีสามารถหาข้อยุติร่วมกันได้แล้วผู้ไกล่เกลี่ยสรุปผลการเจรจาไกล่เกลี่ยเป็นลายลักษณ์อักษร และจัดทำบันทึกข้อตกลงการระงับข้อพิพาท บันทึกข้อตกลงระงับข้อพิพาทอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ ๑. ชื่อและที่อยู่ของคู่กรณี ๒. ข้อพิพาทตามกฎหมาย ๓. ความสมัครใจเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ๔. สาระสำคัญของข้อตกลงอันเป็นผลของการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เช่น การชดเชยเยียวยาความเสียหาย เงื่อนไขที่คู่กรณีต้องปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติ ระยะเวลาดำเนินการ หรือข้อตกลงไม่ติดใจที่จะรับการชดเชยเยียวยาความเสียหาย ผู้ไกล่เกลี่ยอ่านบันทึกข้อตกลงให้คู่กรณีฟัง เพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อความและความเข้าใจที่ตรงกันและผู้ไกล่เกลี่ยพร้อมด้วยคู่กรณีลงลายมือชื่อรับรองในบันทึกข้อตกลง และผู้ไกล่เกลี่ยจะนำบันทึกข้อตกลงการระงับข้อพิพาทส่งมอบให้คู่กรณีทุกฝ่ายยึดถือไว้ฝ่ายละหนึ่งฉบับ และหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทยึดถือไว้หนึ่งฉบับ กรณี หากมีข้อความส่วนใดไม่ถูกต้องให้แจ้งผู้ไกล่เกลี่ยทราบเพื่อแก้ไขให้ถูกต้อง เจ้าหน้าที่นำบันทึกข้อตกลงที่คู่กรณีไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทกันแล้วนั้น จัดเก็บเข้าสารบบเรื่องเสร็จ พร้อมทำบันทึกรายงานผู้บังคับบัญชา	แบบฟอร์มบันทึกข้อตกลง

ขั้นตอนการดำเนินงาน	คำอธิบาย	ระยะเวลา/ เอกสารอ้างอิง
๔.๒ คู่มือถอนตัวจากการไกล่เกลี่ย ๔.๒.๑ รับหนังสือขอถอนตัวและเสนอนายทะเบียน ๔.๒.๒ พิจารณามีคำสั่งและ ๔.๒.๓ แจ้งผลผู้ที่เกี่ยวข้อง	ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสิทธิขอถอนตัวจากการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดยทำเป็นหนังสือแจ้งต่อผู้ไกล่เกลี่ยได้ เมื่อคู่กรณียื่นหนังสือขอถอนตัวออกจากกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทแล้ว ให้เจ้าหน้าที่รับหนังสือขอถอนตัวแล้วจัดทำรายงานเสนอนายทะเบียนเพื่อมีคำสั่งพิจารณาต่อไป เมื่อนายทะเบียนมีคำสั่งประการใดแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการแจ้งผลให้คู่กรณีทุกฝ่ายและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้ไกล่เกลี่ยทราบ ทั้งนี้ ให้ถือว่ากระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสิ้นสุดลงนับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนมีคำสั่ง เว้นแต่คู่กรณีประสงค์จะดำเนินกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่อไปให้คู่กรณีตกลงแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนใหม่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป	
๔.๓ ผู้ไกล่เกลี่ยเห็นว่าการไกล่เกลี่ยไม่เห็นประโยชน์ ๔.๓.๑ รับหนังสือขอยุติและตรวจสอบ ๔.๓.๒ พิจารณานุมัติ/ไม่อนุมัติ ๔.๓.๓ แจ้งผลผู้ที่เกี่ยวข้อง	กรณีผู้ไกล่เกลี่ยเห็นว่ากระบวนการไกล่เกลี่ยที่ได้ดำเนินการมาแล้วนั้น ไม่เป็นประโยชน์ อาทิ การไกล่เกลี่ยไม่สามารถบรรลุผลได้อย่างแน่แท้ หรือ หากดำเนินกระบวนการไกล่เกลี่ยต่อไปจะทำให้คู่กรณีอีกฝ่ายเสียเปรียบ ผู้ไกล่เกลี่ยอาจยุติกระบวนการไกล่เกลี่ยก็ได้ โดยผู้ไกล่เกลี่ยอาจยื่นหนังสือขอยุติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พร้อมระบุเหตุผลแห่งการขอยุติข้อพิพาท ยื่นต่อนายทะเบียน เมื่อเจ้าหน้าที่ได้รับหนังสือขอยุติจากผู้ไกล่เกลี่ยแล้ว ให้ตรวจหนังสือขอยุติแล้วทำรายงานเสนอนายทะเบียนเพื่อพิจารณามีคำสั่ง เมื่อนายทะเบียนมีคำสั่ง ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการแจ้งผลให้คู่กรณีทุกฝ่ายและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้ไกล่เกลี่ยทราบ ทั้งนี้ ให้ถือว่ากระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสิ้นสุดลงนับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนมีคำสั่ง เว้นแต่คู่กรณีประสงค์จะดำเนินกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่อไปให้คู่กรณีตกลงแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนใหม่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป	

การรายงานผลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

เมื่อกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสิ้นสุดลง ผู้ไกล่เกลี่ยจะต้องแจ้งผลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้หัวหน้าหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททราบด้วย เพื่อความสะดวกในการแจ้งผลดังกล่าว เจ้าหน้าที่ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจะเสนอแบบฟอร์มรายงานการประชุมให้ผู้ไกล่เกลี่ยลงลายมือชื่อ ในกรณีที่การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไม่เสร็จสิ้นในนัดเดียวเจ้าหน้าที่จะเสนอแบบฟอร์มรายงานการประชุมให้ผู้ไกล่เกลี่ยลงลายมือชื่อโดยกำหนดนัดไกล่เกลี่ยครั้งต่อไปด้วย ในรายงานการประชุมดังกล่าวจะไม่มีการบันทึกข้อเท็จจริงที่ได้ระหว่างการไกล่เกลี่ย (ตัวอย่างภาคผนวกรายงานการประชุมและการไกล่เกลี่ย ภาคผนวกที่ ๑ ลำดับที่ ๑๐)

หากผู้ไกล่เกลี่ยไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสำเร็จ คู่กรณีจะทำบันทึกข้อตกลงระงับข้อพิพาท เจ้าหน้าที่ศูนย์ไกล่เกลี่ยต้องส่งเรื่องให้หัวหน้าหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยทราบ

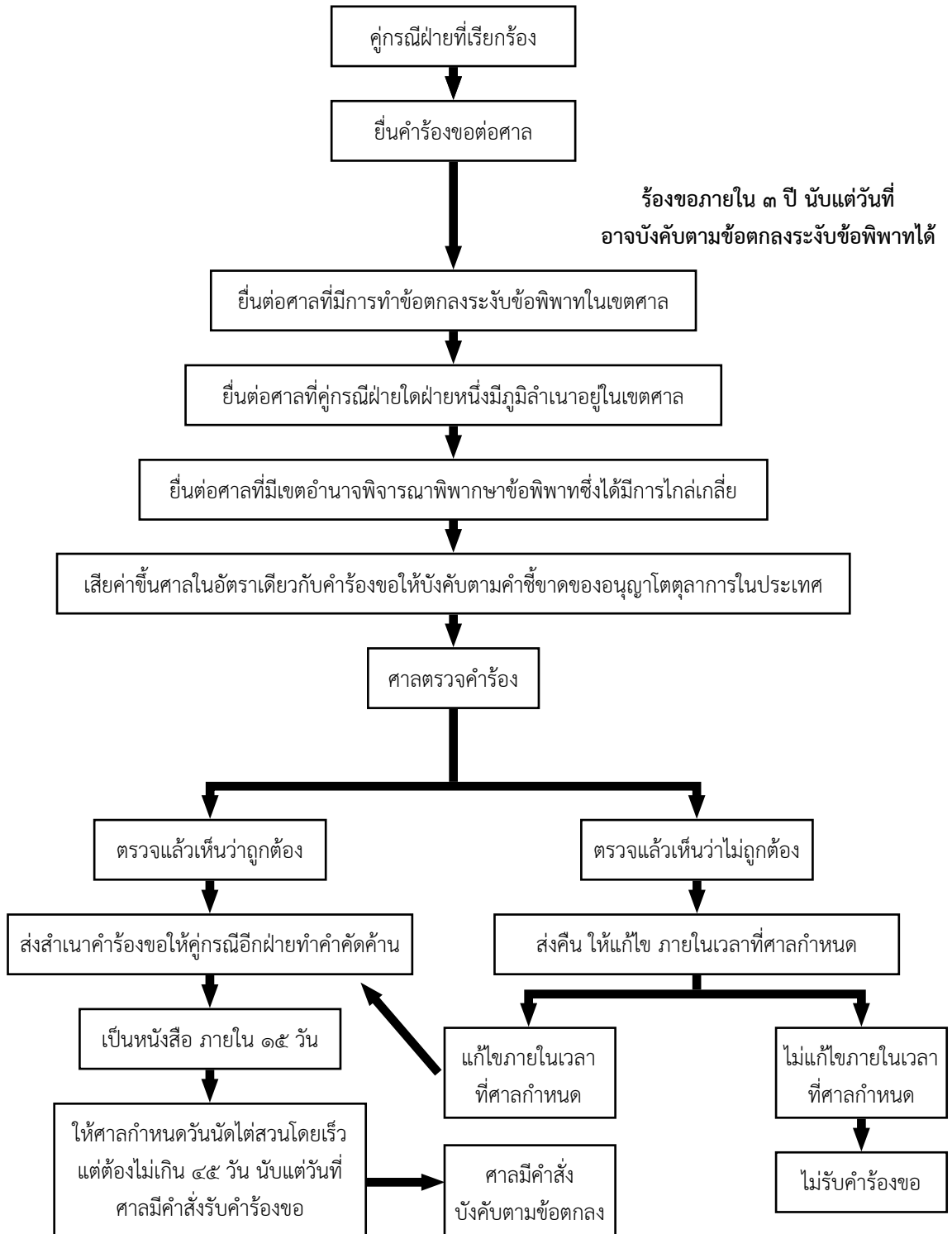

ส่วนที่ ๔

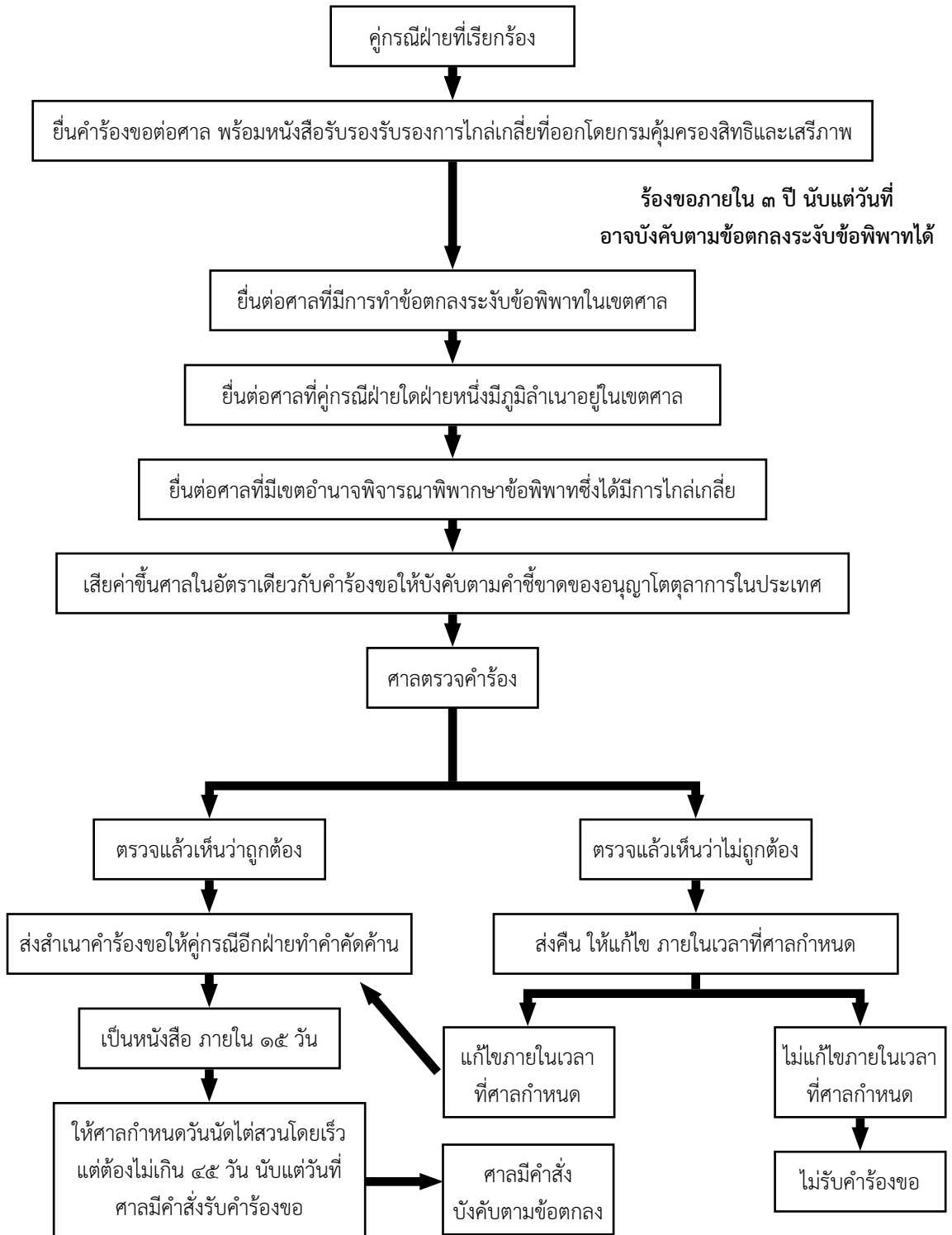
การบังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาท

แผนผังขั้นตอนการบังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาท

กรณีหน่วยงานของรัฐ

แผนผังขั้นตอนการบังคับตามข้อตกลงระดับข้อพิพาท กรณีศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน

ส่วนที่ ๔

การบังคับตามข้อตกลงระดับข้อพิพาท

แนวทางการกำหนดวิธีการบังคับตามข้อตกลง

พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ มีบทบัญญัติเรื่องการบังคับตามข้อตกลงระดับข้อพิพาทอยู่ในหมวด ๒ ส่วนที่ ๒ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ซึ่งเป็นบทบัญญัติเฉพาะ แต่กระบวนการบังคับตามข้อตกลงได้ใช้วิธีการทางศาล ดังนั้นบทบัญญัติเฉพาะดังกล่าวจึงไม่เพียงพอต่อการบังคับคดีในทางปฏิบัติ จึงมีมาตรา ๓๔ บัญญัติให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดในเรื่องการยื่นคำร้องขอและการบังคับตามข้อตกลงระดับข้อพิพาทตามมาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ เป็นแนวปฏิบัติของศาลในการปฏิบัติตามสองมาตราดังกล่าว ทั้งในเรื่องการบังคับตามข้อตกลงระดับข้อพิพาทนี้ หากข้อเท็จจริงใดหรือวิธีการปฏิบัติใดที่พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ไม่มีบัญญัติบังคับไว้ ก็ให้นำเอาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม ดังนี้

“มาตรา ๓๔ ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา มีอำนาจออกข้อกำหนดในเรื่องการยื่นคำร้องขอและการบังคับตามข้อตกลงระดับข้อพิพาทตามมาตรา ๓๒ และการมีคำสั่งตามมาตรา ๓๓ ทั้งนี้ นอกจากที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ให้นำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม”

๔.๑ การยื่นคำร้องขอบังคับตามข้อตกลงระดับข้อพิพาทต่อศาล

๔.๑.๑ หน่วยงานของรัฐ

(๑) ข้อพิพาททางแพ่ง เมื่อการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่งสิ้นสุดลงโดยเป็นผลสำเร็จ คู่กรณีก็ต้องปฏิบัติตามข้อตกลงให้ครบถ้วนตามบันทึกข้อตกลงระดับข้อพิพาทที่ทำกันไว้ มิฉะนั้นคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้บังคับตามข้อตกลงระดับข้อพิพาทได้ (มาตรา ๓๒)

(๒) ข้อพิพาททางอาญา ในกรณีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา ในหมวด ๓ ซึ่งเป็นการไกล่เกลี่ยทั่วไปและดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ นั้น บัญญัติถึงผลของการไกล่เกลี่ยสำเร็จว่า เมื่อคู่กรณีทำข้อตกลงระดับข้อพิพาททางอาญากันแล้วให้ถือว่าสิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับเฉพาะคู่กรณีซึ่งทำข้อตกลงดังกล่าว และกำหนดให้หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทแจ้งผลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลทราบ โดยให้ส่งสำเนาทักข้อตกลงดังกล่าวไปด้วย (มาตรา ๓๖ วรรคสอง)

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐแจ้งผลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ที่มีคดีอยู่ระหว่างการดำเนินการทราบนั้น พนักงานอัยการต้องสั่งยุติคดีเช่นกัน

(๓) ข้อพิพาทคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา ในกรณีที่คู่กรณีทำข้อตกลงระดับข้อพิพาททางอาญาให้คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจมีสิทธิฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้นและพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับ เมื่อคู่กรณีได้ปฏิบัติตามข้อตกลงระดับข้อพิพาทในส่วนแพ่งแล้ว ดังนั้น จึงต้องมีการปฏิบัติตามข้อตกลงระดับข้อพิพาทในส่วนแพ่งก่อนสิทธินำคดีอาญามาฟ้องจึงจะระงับ (มาตรา ๓๗)

ภายหลังจากคู่กรณีมีการตกลงระงับข้อพิพาทด้วยการทำบันทึกข้อตกลงระงับข้อพิพาทแล้วนั้น หากปรากฏว่าคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงระงับข้อพิพาท คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งสามารถเรียกร้องให้มีการปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงระงับข้อพิพาทนั้นได้ ตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่กำหนดว่า “เมื่อคู่กรณีฝ่ายหนึ่งเรียกร้องให้คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งปฏิบัติตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทแล้ว แต่คู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้องนั้นไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงระงับข้อพิพาท คู่กรณีฝ่ายที่เรียกร้องอาจยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อให้บังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทได้”

ทั้งนี้ หากคู่กรณีฝ่ายที่ประสงค์จะให้มีการบังคับตามบันทึกข้อตกลงระงับข้อพิพาท ได้แจ้งความประสงค์ต่อศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท กระทรวงยุติธรรม หรือ ยื่นต่อสำนักงานยุติธรรมจังหวัด ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท หรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ให้คำแนะนำพร้อมทั้งชี้แจงแนวทางการยื่นคำขอบังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาท ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนปฏิบัติในการยื่นคำขอบังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทของหน่วยงานรัฐ

๑. การร้องขอให้ศาลมีคำสั่งบังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาท ให้ยื่นคำร้องขอต่อศาลที่มีการทำข้อตกลงระงับข้อพิพาทในเขตศาล หรือศาลที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล หรือศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาข้อพิพาทซึ่งได้มีการไกล่เกลี่ยนั้น ภายในสามปี นับแต่วันที่อาจบังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทได้

๒. ผู้ร้องต้องยื่นคำร้องขอพร้อมกับต้นฉบับบันทึกข้อตกลงระงับข้อพิพาทตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือสำเนาที่รับรองถูกต้องของบันทึกข้อตกลงดังกล่าว

๓. ให้ผู้ร้องเสียค่าขึ้นศาลอัตราเดียวกับคำร้องขอให้ศาลบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการในประเทศตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ทุนทรัพย์ไม่เกินห้าสิบล้านบาท เสียอัตราร้อยละ ๐.๕ ของจำนวนที่ร้องขอให้ศาลบังคับแต่ไม่เกินห้าหมื่นบาท)

๔. ให้ศาลมีอำนาจตรวจคำร้องขอว่าเป็นการขอให้บังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาททางแพ่งซึ่งเป็นผลมาจากการไกล่เกลี่ยตามข้อ ๕ แห่งข้อกำหนดประธานศาลฎีกาว่าด้วย การยื่นคำร้องขอและการบังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาท ตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. และการไกล่เกลี่ยเป็นไปตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ เมื่อตรวจแล้วเห็นว่าถูกต้อง ให้ส่งสำเนาคำร้องขอให้คู่กรณีอีกฝ่ายทำคำคัดค้านเป็นหนังสือยื่นต่อศาลภายในสิบห้าวัน

๕. ให้ศาลกำหนดวันนัดไต่สวนคำร้องขอโดยเร็ว แต่ต้องไม่เกินสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอ

๖. ในการไต่สวนคำร้องขอ ให้ศาลมีคำสั่งบังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาท เว้นแต่ความปรากฏแก่ศาลหรือผู้คัดค้านพิสูจน์ได้ว่า

(๑) คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้บกพร่องในเรื่องความสามารถที่จะเข้าทำข้อตกลง ระบุข้อพิพาท

(๒) มูลเหตุแห่งข้อพิพาทหรือข้อตกลงระบุข้อพิพาทมีลักษณะเป็นการต้องห้าม ชัดแจ้งโดยกฎหมาย เป็นการพนันวิสัย หรือเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ของประชาชน

(๓) ข้อตกลงระบุข้อพิพาทเกิดจากกลฉ้อฉล บังคับ ชูเชื้อ หรือกระทำการ โดยมีขอบด้วยประการใด ๆ

(๔) มีเหตุเกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยตามมาตรา ๒๔ ที่มีผลต่อการทำบันทึก ข้อตกลงอย่างมีนัยสำคัญ

๔.๑.๒ กรณีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นสอบสวน เมื่อคู่กรณีได้มีข้อตกลงกัน เป็นประการใดแล้ว ผู้ไกล่เกลี่ยต้องบันทึกข้อตกลงหรือจัดให้มีการบันทึกข้อตกลงนั้นไว้เป็นลายลักษณ์อักษร (มาตรา ๕๗) และคู่กรณีมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงที่ทำกันไว้ ถ้าคู่กรณีปฏิบัติตามข้อตกลงครบถ้วน สิทธินาคคืออาญามาฟ้องระบุ แต่ถ้าไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ครบถ้วนตามบันทึกข้อตกลง พนักงานสอบสวน ก็ต้องกลับมาดำเนินคดีกับคู่กรณีต่อไป

๔.๑.๒.๑ คำสั่งยุติคดี สิทธินาคคืออาญามาฟ้องระบุ

(ก.) คู่กรณีได้ปฏิบัติตามข้อตกลงครบถ้วน

พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า เมื่อคู่กรณีได้ปฏิบัติตามข้อตกลง ตามมาตรา ๕๗ แล้ว ให้แจ้งพนักงานสอบสวนทราบ เพื่อจัดทำบันทึก การปฏิบัติตามข้อตกลง ส่งไปยังพนักงานอัยการพร้อมด้วยสำนวนการสอบสวนและเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาสั่งยุติคดี มาตรา ๖๔ สอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรา ๖๖ ซึ่งบัญญัติว่า เมื่อพนักงานอัยการมีคำสั่ง ยุติคดี สิทธินาคคืออาญามาฟ้องเป็นอันระงับ

ในกรณีที่มิใช่ผู้เสียหายหลายคน หากผู้เสียหายคนหนึ่งคนใดไม่สามารถ ทำข้อตกลงกับผู้ต้องหาได้ สิทธินาคคืออาญามาฟ้องของผู้เสียหายดังกล่าวย่อมไม่ระงับ

(ข.) คู่กรณีปฏิบัติตามข้อตกลงไม่ครบถ้วนแต่ผู้เสียหายพอใจ

ในกรณีที่มีการปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงไม่ครบถ้วนตามพระราชบัญญัติ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ วรรคสอง กำหนดให้คู่กรณีแจ้งให้พนักงานสอบสวนทราบ เพื่อเสนอพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งพิจารณา มีคำสั่งดำเนินคดีต่อไป เว้นแต่ผู้เสียหายพอใจในการ ปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้กระทำไปแล้ว ให้คู่กรณีแจ้งแก่พนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่ง

๔.๑.๒.๒ กรณีที่ต้องดำเนินคดีต่อไป

(ก.) ผู้ต้องหาปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงไม่ครบถ้วนและผู้เสียหายไม่พอใจ

ในกรณีที่มีการปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงไม่ครบถ้วน และผู้เสียหายไม่พอใจ การปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้กระทำไปแล้ว พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ วรรคสอง กำหนดให้คู่กรณีแจ้งให้พนักงานสอบสวนทราบ เพื่อเสนอพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่ง พิจารณามีคำสั่งดำเนินคดีต่อไป

(ข) ผู้ต้องหาลงใจไม่ปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงโดยไม่มีเหตุอันควร

พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า ถ้าความปรากฏแก่พนักงานสอบสวน ว่า “คู่กรณีที่เป็นผู้ต้องหาลงใจไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงโดยไม่มีเหตุอันควร ให้พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งมีคำสั่งดำเนินคดีต่อไป”

ดังนั้น พนักงานสอบสวนจะทราบเรื่องที่ต้องหาไม่ปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงก็จะมาจากคู่กรณีฝ่ายผู้เสียหาย เพราะจะทราบว่าผู้ต้องหาได้ปฏิบัติตามข้อตกลงหรือไม่ เช่น หลังจากทำบันทึกข้อตกลงกันแล้ว ผู้ต้องหาไม่ชำระหรือเยียวยาความเสียหายตามที่ทำบันทึกข้อตกลงกันได้

๔.๑.๓ ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน

๔.๑.๓.๑ ข้อพิพาททางแพ่ง ในกรณีของศูนย์ไกล่เกลี่ยภาคประชาชนในหมวด ๕ ได้บัญญัติถึงผลเมื่อการไกล่เกลี่ยได้กระทำลงเป็นผลสำเร็จในมาตรา ๖๙ วรรคสอง ว่า “ในกรณีที่กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเห็นว่าการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชนในเรื่องใดได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้และออกหนังสือรับรองให้แล้ว ให้ข้อตกลงระงับข้อพิพาททางแพ่งนั้นบังคับกันได้

๔.๑.๓.๒ ข้อพิพาททางอาญา ในกรณีของศูนย์ไกล่เกลี่ยภาคประชาชนในหมวด ๕ ได้บัญญัติถึงผลเมื่อการไกล่เกลี่ยได้กระทำลงเป็นผลสำเร็จในมาตรา ๖๙ วรรคสอง ว่า “ในกรณีที่กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเห็นว่าการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชนในเรื่องใดได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้และออกหนังสือรับรองให้แล้ว ให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปตามพระราชบัญญัตินี้ โดยแจ้งผลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการหรือศาลทราบโดยให้ส่งสำเนาทะเบียนคดีข้อตกลงดังกล่าวไปด้วย

ขั้นตอนปฏิบัติในการยื่นคำขอบังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทของศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน

(๑) การร้องขอให้ศาลมีคำสั่งบังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาท ให้ยื่นคำร้องขอต่อศาลที่มีการทำข้อตกลงระงับข้อพิพาทในเขตศาล หรือศาลที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล หรือศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาข้อพิพาทซึ่งได้มีการไกล่เกลี่ยนั้น ภายในสามปีนับแต่วันที่อาจบังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทได้

(๒) ผู้ร้องต้องยื่นคำร้องขอพร้อมกับต้นฉบับบันทึกข้อตกลงระงับข้อพิพาทตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือสำเนาที่รับรองถูกต้องของบันทึกข้อตกลงดังกล่าว และหนังสือรับรองการไกล่เกลี่ยที่ออกโดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

(๓) ให้ผู้ร้องเสียค่าขึ้นศาลอัตราเดียวกับคำร้องขอให้ศาลบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการในประเทศตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ทุนทรัพย์ไม่เกินห้าสิบล้านบาท เสียอัตราร้อยละ ๐.๕ ของจำนวนที่ร้องขอให้ศาลบังคับแต่ไม่เกินห้าหมื่นบาท)

(๔) ให้ศาลมีอำนาจตรวจคำร้องขอว่าเป็นการขอให้บังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาททางแพ่งซึ่งเป็นผลมาจากการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและการไกล่เกลี่ย เป็นไปตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ เมื่อตรวจแล้วเห็นว่าถูกต้อง ให้ส่งสำเนาคำร้องขอให้คู่กรณีอีกฝ่ายทำคำคัดค้านเป็นหนังสือยื่นต่อศาลภายในสิบห้าวัน

(๕) ให้ศาลกำหนดวันนัดไต่สวนคำร้องขอโดยเร็ว แต่ต้องไม่เกินสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอในการไต่สวนคำร้องขอ ให้ศาลมีคำสั่งบังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาท เว้นแต่ความปรากฏแก่ศาลหรือผู้คัดค้านพิสูจน์ได้ว่า

- (๑) คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้บกพร่องในเรื่องความสามารถที่จะเข้าทำข้อตกลงระงับข้อพิพาท
- (๒) มูลเหตุแห่งข้อพิพาทหรือข้อตกลงระงับข้อพิพาทมีลักษณะเป็นการต้องห้ามขัดแย้งโดยกฎหมาย เป็นการพันวิสัย หรือเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
- (๓) ข้อตกลงระงับข้อพิพาทเกิดจากกลฉ้อฉล บังคับ ชูเชื้อ หรือกระทำการโดยมิชอบด้วย ประการใด ๆ
- (๔) มีเหตุเกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยตามมาตรา ๒๔ ที่มีผลต่อการทำบันทึกข้อตกลงอย่างมีนัยสำคัญ

ข้อควรรู้เกี่ยวกับเขตอำนาจศาล

เขตอำนาจศาลที่จะฟ้องคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔ ซึ่งอธิบายได้ ดังนี้

คำว่า เขตอำนาจศาล มาจากคำว่า เขตศาล และอำนาจศาล

คำว่า เขตศาล หมายถึง พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่ศาลใช้อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีได้ตามที่กำหนดไว้ในเรื่องอำนาจศาลตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมและพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแต่ละศาล ซึ่งถือหลักตามเขตการปกครอง

คำว่า อำนาจศาล หมายถึง อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมและผู้พิพากษาตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

โดยทั่วไป คำว่า เขตศาลกับอำนาจศาล จะใช้ควบคู่กันเป็นเขตอำนาจศาล เพราะอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลและของผู้พิพากษา จะพิจารณาทั้งเขตศาลและอำนาจศาลประกอบกัน

ในความเป็นจริง สถานที่เกิดข้อพิพาทอาจเกิดขึ้นแห่งหนึ่ง และสถานที่ตั้งของหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยอาจตั้งอยู่ที่อื่น ไม่ใช่สถานที่เกิดข้อพิพาท และภูมิสำเนาซึ่งเป็นที่อยู่ของคู่กรณีอาจแตกต่างกันไปอีก บทบัญญัติมาตรา ๓๒ ให้ความสำคัญกับสถานที่ทุกแห่งเท่าเทียมกัน

หน้าที่และอำนาจของศาลยุติธรรม เมื่อศาลตรวจและรับคำร้องขอแล้ว ก็จะดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งกล่าวพอเป็นสังเขปได้ว่า ศาลจะมีคำสั่งให้นัดไต่สวนคำร้อง กำหนดวันนัดไต่สวนคำร้อง และส่งสำเนาคำร้องขอให้แก่คู่กรณีอีกฝ่าย โดยสั่งให้คู่กรณีอีกฝ่ายยื่นคำคัดค้านเข้ามาตามระยะเวลาที่กำหนด กรณีที่คู่กรณีอีกฝ่ายยื่นคำคัดค้านและศาลมีคำสั่งรับเป็นคำคัดค้านแล้ว คู่กรณีฝ่ายยื่นคำร้องจะต้องนำพยานหลักฐานมาสืบในวันนัดไต่สวนคำร้อง และคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งต้องนำพยานหลักฐานมาสืบในวันนัดสืบพยานตามคำคัดค้าน เพื่อพิสูจน์ว่าข้อเท็จจริงตามที่ตนอ้างในคำร้องหรือคำคัดค้านนั้นเป็นความจริงและมีน้ำหนักน่าเชื่อถือมากกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง เมื่อทั้งสองฝ่ายสืบพยานเสร็จสิ้นแล้ว ศาลจึงมีคำสั่งชี้ขาดตัดสินคดี

หน้าที่ของคู่กรณีฝ่ายที่เรียกร้อง เมื่อคู่กรณีฝ่ายที่เรียกร้องให้คู่กรณีอีกฝ่ายปฏิบัติตามข้อตกลง คู่กรณีฝ่ายที่เรียกร้องนั้นมีภาระการพิสูจน์ คือ ต้องมีพยานบุคคลและพยานเอกสารหรือพยานวัตถุมาสนับสนุนข้อกล่าวหาของตนเป็นต้นว่า พยานมีตัวคู่กรณีและผู้ไกล่เกลี่ยหรือนายทะเบียนมาเบิกความต่อศาลว่า มีข้อพิพาทเกิดขึ้นและคู่กรณีพิพาทได้สมัครใจเข้าไกล่เกลี่ยข้อพิพาทนั้นในหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และได้มีการดำเนินการไกล่เกลี่ยตามขั้นตอนของกระบวนการโดยชอบ แล้วได้ข้อตกลงตามบันทึกข้อตกลง โดยส่งบันทึกข้อตกลงเป็นพยาน เป็นต้น โดยฝ่ายผู้คัดค้านก็ต้องนำสืบพยานหลักฐานเพื่อหักล้างหรือทำลายน้ำหนักพยานหลักฐานของคู่กรณีฝ่ายที่เรียกร้องให้รับฟังไม่ได้ และศาลควรรับฟังข้อเท็จจริงฝ่ายตนอย่างไร

มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติเป็นหลักว่า ถ้าศาลไต่สวนคำร้องแล้วได้ความตามคำร้อง ก็ให้ศาลมีคำสั่งบังคับตามข้อตกลงรับข้อพิพาท แต่ก็มีข้อยกเว้นให้มีคำสั่งไม่บังคับตามข้อตกลงได้ถ้าคู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้องนำพยานหลักฐานมาสืบพิสูจน์ได้ความ ๔ ประการ คือ

(๑) คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้บกพร่องในเรื่องความสามารถที่จะเข้าทำข้อตกลงรับข้อพิพาท การเป็นผู้บกพร่องในความสามารถ หมายถึง การที่บุคคลนั้นมีสถานะเป็นผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ คนวิกลจริตหรือบุคคลล้มละลาย บุคคลเหล่านี้กฎหมายจำกัดสิทธิในการทำสัญญาหรือข้อตกลง ทั้งนี้เพื่อช่วยเหลือคุ้มครองประโยชน์ของบุคคลเหล่านั้นเอง โดยหากบุคคลเหล่านั้นเข้าทำสัญญาหรือข้อตกลงใด สัญญาหรือข้อตกลงนั้นจะไม่สมบูรณ์ตามกฎหมาย เช่น มีผลเป็นโมฆียะ บุคคลที่มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องอาจบอกกล่าวให้สัญญาหรือข้อตกลงมีผลเป็นโมฆะได้ การที่คู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้องยื่นคำคัดค้านคำร้องขอหักล้างข้อกล่าวหาข้อตกลงนั้นเอง ซึ่งหากคู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้องพิสูจน์ข้อเท็จจริงนั้นได้ ข้อตกลงก็เป็นโมฆะ ศาลบังคับให้ตามข้อตกลงนั้นไม่ได้

(๒) มูลเหตุแห่งข้อพิพาทหรือข้อตกลงรับข้อพิพาทมีลักษณะเป็นการต้องห้ามขัดแย้งโดยกฎหมาย เป็นการพันวิสัยหรือเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน มูลเหตุแห่งข้อพิพาท คือ ต้นเหตุที่ทำให้เกิดข้อพิพาท หรือข้อตกลงรับข้อพิพาท คือ ผลของการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่ได้ผลลัพธ์ออกมาเป็นข้อตกลง ซึ่งหากลักษณะของมูลเหตุแห่งข้อพิพาทหรือข้อตกลงรับข้อพิพาทเข้าเหตุประการหนึ่งประการใดใน ๓ ประการดังกล่าว คือ ต้องห้ามขัดแย้งโดยกฎหมาย หรือเป็นการพันวิสัยหรือเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ข้อตกลงนั้นก็จะมีผลเป็นโมฆะ ใช้บังคับไม่ได้ ศาลจึงรับบังคับตามข้อตกลงนั้นไม่ได้

(๓) ข้อตกลงรับข้อพิพาทเกิดจากกลฉ้อฉล บังคับ ชูเชิญ หรือกระทำการโดยมิชอบด้วยประการใดๆ กรณีนี้ในการทำสัญญาหรือข้อตกลง มีหลักอยู่ว่าคู่กรณีต้องสมัครใจเข้าทำสัญญาหรือข้อตกลง ซึ่งหมายความว่าคู่กรณีเข้าทำสัญญาหรือข้อตกลงโดยการแสดงเจตนาโดยไม่บกพร่องนั่นเอง ถ้าการแสดงเจตนาบกพร่อง เช่น ถูกกลฉ้อฉล หรือถูกข่มขู่บังคับ มีผลให้สัญญาหรือข้อตกลงเป็นโมฆียะได้ ดังนั้น หากคู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้องยื่นคำคัดค้านคำร้องขอจะหักล้างข้อกล่าวหาข้อตกลงนั้นเอง ซึ่งหากคู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้องพิสูจน์ข้อเท็จจริงนั้นได้ ข้อตกลงก็เป็นโมฆะ ศาลบังคับให้ตามข้อตกลงนั้นไม่ได้

อนึ่ง ในข้อนี้มาตรา ๓๓ มีบทบัญญัติเปิดช่องทางที่เป็นเหตุให้คู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้องจะพิสูจน์ให้ศาลมีคำสั่งไม่บังคับตามข้อตกลงได้อย่างกว้างๆ ไม่ระบุเหตุเฉพาะเจาะจง คือ เหตุที่ข้อตกลงรับข้อพิพาทเกิดจากการกระทำการโดยมิชอบด้วยประการใดๆ คือ

(๔) มีเหตุเกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยตามมาตรา ๒๔ ที่มีผลต่อการทำบันทึกข้อตกลงอย่างมีนัยสำคัญ เหตุเกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยตามมาตรา ๒๔ คือ เหตุที่ปรากฏภายหลังการทำบันทึกข้อตกลงตามมาตรา ๓๐ แล้ว ผู้ไกล่เกลี่ยมิได้เปิดเผยข้อเท็จจริงที่อาจเป็นเหตุอันควรสงสัยถึงความเป็นกลางหรือ ความเป็นอิสระของผู้ไกล่เกลี่ย หรือการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งมาตรา ๒๔ เองบัญญัติว่า ถ้ามีเหตุดังกล่าวจะไม่เป็นการตัดสิทธิคู่กรณีในการพิสูจน์เพื่อให้ศาลมีคำสั่งไม่บังคับตามข้อตกลงได้

อย่างไรก็ตาม มาตรา ๓๓ (๔) นี้ มีบทบัญญัติกำหนดเงื่อนไขที่ศาลจะพิจารณาและมีคำสั่งไม่บังคับตามข้อตกลงได้ ถ้าเหตุตามมาตรา ๒๔ นั้น มีผลต่อการทำบันทึกข้อตกลงอย่างมีนัยสำคัญ

คำว่า มีผลต่อการทำบันทึกข้อตกลงอย่างมีนัยสำคัญ มีความหมายว่าอย่างไรคงต้องพิจารณาข้อเท็จจริงในการทำบันทึกข้อตกลงกรณีนั้นเป็นเรื่องๆ ไป เช่น ผู้ไกล่เกลี่ยมีอำนาจครอบงำให้คู่กรณีต้องกระทำตามความประสงค์ของผู้ไกล่เกลี่ย เป็นต้น

อนึ่ง มาตรา ๓๓ วรรคท้าย ได้บัญญัติห้ามไม่ให้คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้น โดยมีข้อยกเว้น ๓ ประการ และกำหนดให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นอุทธรณ์เป็นที่สุดด้วย คือ

“ห้ามมิให้อุทธรณ์คำสั่งศาลตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่”

(๑) ศาลมีคำสั่งไม่บังคับตามข้อตกลงระดับข้อพิพาท

(๒) ศาลมีคำสั่งไม่เป็นไปตามข้อตกลงระดับข้อพิพาท

(๓) ศาลมีคำสั่งบังคับตามข้อตกลงระดับข้อพิพาทโดยฝ่าฝืนวรรคหนึ่ง คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด”

ส่วนที่ ๕

การรายงานผลการใกล้เคียงข้อพิพาทและ การเบิกจ่ายค่าตอบแทนและการจัดกิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการใกล้เคียงข้อพิพาท

ส่วนที่ ๕

การรายงานผลการไต่ถามข้อพิพาทและการเบิกจ่ายค่าตอบแทน และการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการไต่ถามข้อพิพาท

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๒ รับทราบข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติการไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ. ตามที่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่ สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติเสนอ.... กระทรวงยุติธรรมควรจัดทำคู่มือเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ให้กับหน่วยงานของรัฐที่ประสงค์ดำเนินการไต่ถามข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้ทราบถึง กระบวนการยุติธรรมทางเลือกที่เกิดขึ้นตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ รวมทั้งทราบถึงขั้นตอน วิธีการ และ ทางเลือกในการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บข้อมูลตามพระราชบัญญัติการไต่ถามข้อพิพาทฉบับนี้ กระทรวงยุติธรรมควรดำเนินการจัดเก็บข้อมูลในส่วนของรายชื่อผู้ไต่ถาม ข้อพิพาท จำนวนคดีที่มีการไต่ถาม ข้อพิพาท ความสำเร็จหรือไม่สำเร็จของการไต่ถาม ทูตทรัพย์ในการไต่ถาม โดยจัดเก็บในระบบฐานข้อมูลที่เป็น มาตรฐานเดียวกัน

เจ้าหน้าที่ศูนย์ไต่ถามข้อพิพาทมีหน้าที่เก็บสถิติการไต่ถามข้อพิพาทแล้วรายงานให้หน่วยงาน ซึ่งดำเนินการไต่ถามข้อพิพาทภายในวันที่ ๑๐ ของเดือนถัดไป เพื่อรวบรวมข้อมูลและประเมินผลการ ดำเนินงานด้านการไต่ถามข้อพิพาท และพัฒนางานด้านการไต่ถามข้อพิพาท นอกจากนั้น ข้อมูลดังกล่าว จะเป็นประโยชน์ในการของบประมาณเพื่อสนับสนุนการทำงานของหน่วยงานซึ่งดำเนินการไต่ถามข้อพิพาท และศูนย์ไต่ถามข้อพิพาทภาคประชาชนในปีถัดไป จึงได้ออกแบบฟอร์มรายงานและการติดตามประเมินผล การไต่ถามข้อพิพาท ดังนี้

๕.๑ การรายงานผลการไต่ถามข้อพิพาท

๕.๑.๑ สารบบงานไต่ถามข้อพิพาท

๕.๑.๒ แบบรายงานผลการไต่ถามข้อพิพาททางแพ่ง

๕.๑.๓ แบบรายงานผลการไต่ถามข้อพิพาททางอาญา

๕.๑.๑ สารบบงานไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

สารบบงานไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

วัน เดือน ปี	ข้อพิพาท เข้า	ข้อพิพาท ออก	คำร้อง เลขที่	ผู้ร้อง	ผู้ถูก ร้อง	ประเภท ข้อพิพาท	เรื่อง	ทนาย พิชัย	ผู้ไกล่เกลี่ย	เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ	ผลการไกล่เกลี่ย	หมายเหตุ

หมายเหตุ

- คำร้องเลขที่ หมายถึง เลขสารบบของงานไกล่เกลี่ย และเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วควรลงเลขสารบบยุติด้วย
- ผู้ร้อง , ผู้ถูกร้อง ควรบันทึกเบอร์โทรศัพท์ที่สะดวกในการติดต่อไว้ด้วย (หากมี)
- ประเภทข้อพิพาท หมายถึง ข้อพิพาททางแพ่ง , ข้อพิพาททางอาญา หรืออื่นๆ (หากมี)

๕.๑.๒ แบบรายงานผลการใกล้เคียงข้อพิพาททางแพ่ง

แบบรายงานผลการใกล้เคียงข้อพิพาททางแพ่ง

หน่วยงาน.....ประจำเดือน

ข้อพิพาทที่ เข้าสู่ระบบ	ข้อพิพาทเข้าสู่ระบบใกล้เคียง		จำหน่ยคำ ร้อง	ผลการใกล้เคียง		ทุนทรัพย์ที่ใกล้เคียงสำเร็จ	ค้างไป	รวมทุนทรัพย์ ที่เสร็จไป	หมายเหตุ
	ยกมา	รับใหม่		สำเร็จ	ไม่สำเร็จ				

หมายเหตุ

ข้อพิพาทที่เข้าสู่ระบบ หมายถึง จำนวนข้อพิพาททางแพ่งที่มีการยื่นคำร้องขอให้ใกล้เคียงหน่วยงานในเดือนนั้น ๆ

ข้อพิพาทที่เข้าสู่ระบบใกล้เคียง หมายถึง ข้อพิพาททางแพ่งที่เข้าสู่กระบวนการใกล้เคียงข้อพิพาทโดยการดำเนินการของศูนย์ใกล้เคียงข้อพิพาท

ยกมา หมายถึง ข้อพิพาททางแพ่งที่ค้างอยู่ในระหว่างการใกล้เคียงข้อพิพาท (เป็นข้อพิพาทที่ค้างไปของเดือนที่ผ่านมา)

จำหน่ยคำร้อง หมายถึง กรณีที่ไม่ได้ดำเนินการใกล้เคียงข้อพิพาทจึงจำหน่ยคำร้องออกจากการใกล้เคียงข้อพิพาท

เช่น กรณีคู่ความไม่ประสงค์จะเข้าร่วมการใกล้เคียง ถูกกรณีไม่มาตามนัด ถูกกรณีขอยกเลิกนัด เป็นต้น

หมายถึง ผลการใกล้เคียงข้อพิพาทที่ดำเนินการโดยศูนย์ใกล้เคียงข้อพิพาท

หมายถึง ผลของการใกล้เคียงที่ไม่สามารถตกลงกันได้

หมายถึง ทุนทรัพย์รวมของคดีที่สามารถใกล้เคียงได้สำเร็จโดยการทำเนินการของศูนย์ใกล้เคียงข้อพิพาททั้งเดือน

หมายถึง ข้อพิพาททางแพ่งที่ใกล้เคียง ที่ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ต้องยกไปใกล้เคียงข้อพิพาทต่อไปเดือนถัดไป

หมายถึง ทุนทรัพย์ที่เสร็จจากการใกล้เคียงข้อพิพาททั้งเดือน โดยรวมทั้งข้อพิพาททั้งสำเร็จ และไม่สำเร็จ หรือจำหน่ยคำร้อง

๕.๑.๓ แบบรายงานผลการใกล้เคียงข้อพิพาททางอาญา

แบบรายงานผลการใกล้เคียงข้อพิพาททางอาญา
 หน่วยงาน..... ประจำเดือน

ข้อพิพาทที่เข้าสู่ระบบใกล้เคียง	จำนวนใกล้เคียง		จำหน่ายคดี	ผลการใกล้เคียง		ค้างไป	ข้อพิพาททางอาญากันหมดที่เสร็จไป		
	รับใหม่	รวม		สำเร็จ	ไม่สำเร็จ		ถอนฟ้อง	ยอมความ	รวม
ยกมา									

หมายเหตุ

ข้อพิพาทที่เข้าสู่ระบบใกล้เคียง
 ยกมา
 จำหน่ายคำร้อง
 ผลการใกล้เคียงข้อพิพาท
 ไม่สำเร็จ
 ค้างไป
 คดีอาญากันหมดที่เสร็จไป

หมายถึง ข้อพิพาททางอาญาที่เข้าสู่กระบวนการใกล้เคียงข้อพิพาทโดยการดำเนินการของศูนย์ใกล้เคียงข้อพิพาท
 หมายถึง ข้อพิพาททางอาญาที่ค้างอยู่ในระหว่างการใกล้เคียงข้อพิพาท (เป็นข้อพิพาทที่ค้างไปของเดือนที่ผ่านมา)
 หมายถึง กรณีที่ไม่ได้ดำเนินการใกล้เคียงข้อพิพาทจึงจำหน่ายคำร้องออกจากการใกล้เคียงข้อพิพาท
 เช่น กรณีคู่ความไม่ประสงค์จะเข้าร่วมการใกล้เคียง ข้อพิพาท คู่กรณีไม่มาตามนัด คู่กรณีขอยกเลิกนัด เป็นต้น
 หมายถึง ผลการใกล้เคียงข้อพิพาทที่ดำเนินการโดยศูนย์ใกล้เคียงข้อพิพาท
 หมายถึง ผลของการใกล้เคียงที่ไม่สามารถตกลงกันได้
 หมายถึง ข้อพิพาทที่ใกล้เคียง ที่ยังดำเนินการไม่สำเร็จ ต้องยกไปใกล้เคียงข้อพิพาทในเดือนถัดไป
 หมายถึง ข้อพิพาททางอาญาที่เสร็จจากการพิจารณาโดยการถอนฟ้องหรือยอมความทั้งเดือน

นอกจากนี้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้ดำเนินการพัฒนาระบบการรายงานและการติดตาม ประเมินผลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเพื่อใช้สำหรับการรายงานผ่านระบบ medi.rlpd.go.th

กองส่งเสริมการระงับข้อพิพาท

กำหนดจัดตั้งศูนย์ไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทชุมชน

ทะเบียนอาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

ระบบฝึกอบรม

เจ้าหน้าที่กองส่งเสริมระงับข้อพิพาท

Activate Windows
Go to Settings to activate Windows.

medi.rlpd.go.th/case/list

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
กระทรวงยุติธรรม

นายบรรณิทธิ์ ฤทธิรักษ์
เจ้าหน้าที่กองส่งเสริม

ระบบบันทึกข้อมูลอาชญากรรม > กาส. 1

ตั้งแต่วันที่: ถึงวันที่: เลขที่รับเรื่อง:

- ประเภทข้อพิพาท - - สถานะการระงับข้อพิพาท -

ค้นหา

+ เพิ่ม กาส. 1

วันที่	เลขที่รับเรื่อง	คู่พิพาท	ประเภทข้อพิพาท	ผลการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาท	สถานะ	เครื่องมือ
ไม่พบข้อมูล						

แสดง 0 - 0 จาก 0 รายการ < 1 >

Activate Windows
Go to Settings to activate Windows.

RLPD MEDI x +

← → ↻ | ไม่พบผล | medirpld.go.th/case/list

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
กระทรวงยุติธรรม

นายบริษัท ฤทธิภา
เจ้าหน้าที่กรมฯ

ระบบบันทึกข้อมูลอาชญากรรม > กส. 1

วันที่	เลขที่รับเรื่อง	คู่พิพาท	ประเภทข้อพิพาท	ผลการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาท	สถานะ	เครื่องมือ
ไม่พบข้อมูล						

แสดง 0 - 0 จาก 0 รายการ < 1 >

Activate Windows
Go to Settings to activate Windows.

RLPD MEDI x +

← → ↻ | ไม่พบผล | medirpld.go.th/case/list

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
กระทรวงยุติธรรม

นายบริษัท ฤทธิภา
เจ้าหน้าที่กรมฯ

ระบบบันทึกข้อมูลอาชญากรรม > กส. 1

วันที่	เลขที่รับเรื่อง	คู่พิพาท	ประเภทข้อพิพาท	ผลการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาท	สถานะ	เครื่องมือ
ไม่พบข้อมูล						

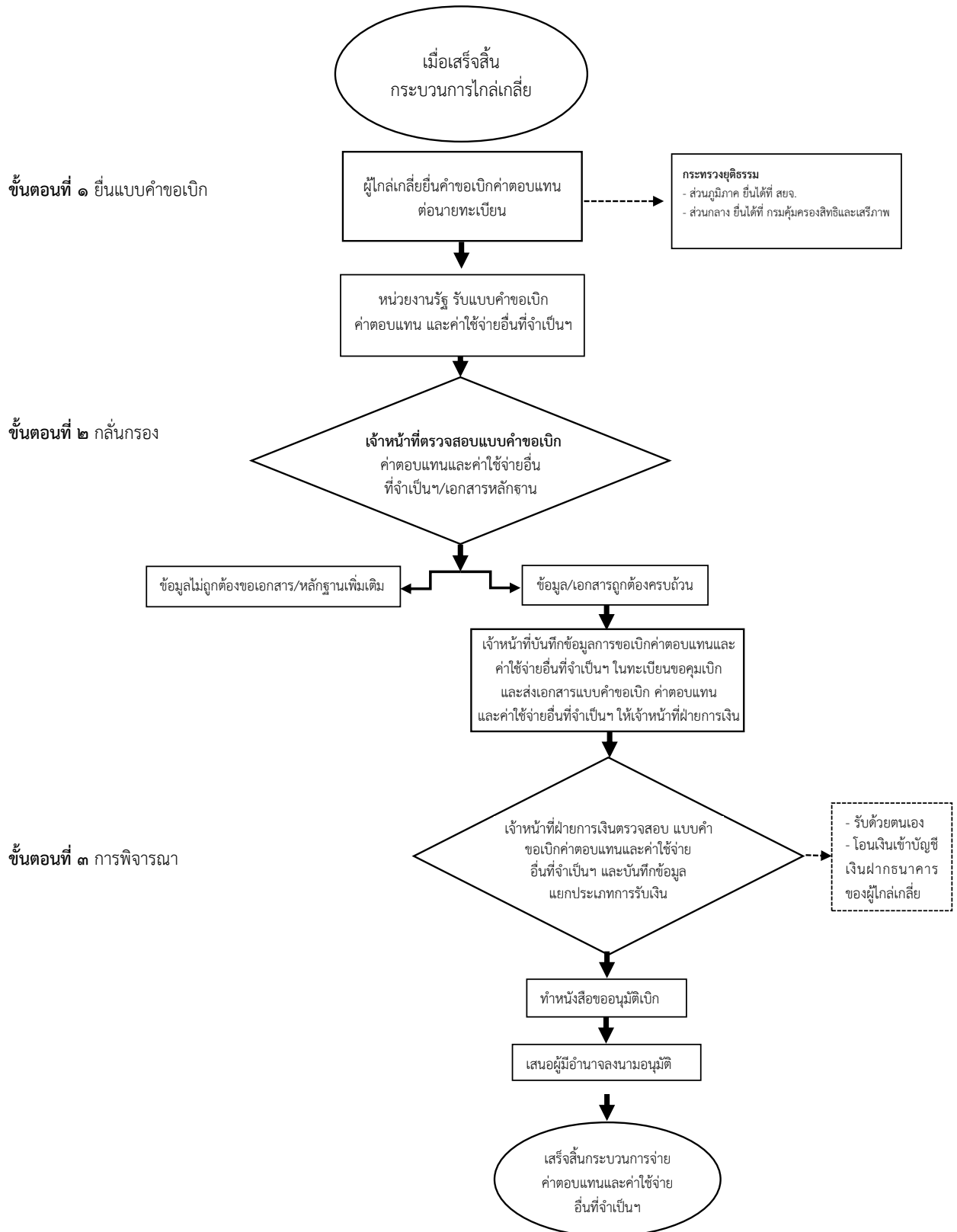
แสดง 0 - 0 จาก 0 รายการ < 1 >

Activate Windows
Go to Settings to activate Windows.

๕.๒ การเบิกจ่ายค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นของผู้ไกล่เกลี่ย

ขั้นตอน/กระบวนการ	คำอธิบาย
๑) ยื่นแบบคำขอเบิกค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็น/ส่วนกลาง/สำนักงานยุติธรรมจังหวัด	ผู้ไกล่เกลี่ยกรอกรายละเอียดในแบบคำขอเบิกค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นฯ ให้ครบถ้วน
๒) ตรวจสอบแบบคำขอเบิกค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นฯ	ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารโดยให้ผู้ไกล่เกลี่ยกรอกรายละเอียดในแบบคำขอเบิกค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นฯ ให้ครบถ้วนถูกต้อง เอกสารที่ใช้ประกอบการเบิกจ่ายมีดังนี้ (๑) สำเนาหนังสือแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยตามแบบที่กำหนด (๒) สำเนานบันทึกข้อตกลง พร้อมสำเนานบันทึกรายงานการไกล่เกลี่ยในแต่ละครั้ง (๓) ใบเสร็จ/ใบสำคัญรับเงิน กรณีผู้ไกล่เกลี่ยเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ผู้ไกล่เกลี่ย (๔) สำเนาสมุดบัญชีธนาคาร กรณีหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยขอพิพาทจ่ายด้วยวิธีการโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้ไกล่เกลี่ย ในกรณีเอกสารไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้องให้แก้ไขหรือยื่นเอกสารเพิ่มเติมภายใน ๑๕ นับแต่วันยื่นคำขอเบิก หากผู้ยื่นคำขอไม่ประสงค์ส่งเอกสารเพิ่มเติม เจ้าหน้าที่ขอสงวนสิทธิพิจารณาคำขอตามระเบียบ
๓) การพิจารณา/ตรวจสอบ	เมื่อเจ้าหน้าที่รับเรื่องดำเนินการตรวจสอบเอกสารเบื้องต้นแล้ว บันทึกข้อมูลในทะเบียนคุมเบิกกรอกรายละเอียดให้ถูกต้องครบถ้วน ตรวจสอบแบบคำขอเบิกค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นฯ และบันทึกข้อมูลแยกประเภทการรับเงิน จัดทำหนังสือขออนุมัติเบิกค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นฯ เสนอต่อผู้มีอำนาจลงนามอนุมัติ

ขั้นตอนการจ่ายค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นในการดำเนินการไล่เกลี่ยข้อพิพาท

ศูนย์ไกล่เกลี่ย..... (ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท)

แบบคำขอเบิกค่าตอบแทนผู้ไกล่เกลี่ย				
วันที่ เดือน พ.ศ.				
เรียน (ส่วนราชการผู้รับผิดชอบ)				
อ้างถึง คำร้อง หมายเลขที่..... ระหว่าง ผู้ยื่นคำร้อง				
กับ..... คู่กรณี ทนายทนาย บาท				
ข้าพเจ้า ผู้ไกล่เกลี่ย หมายเลขทะเบียนเลขที่				
ได้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทดังกล่าว ผลการไกล่เกลี่ย ☐ สำเร็จ ☐ สำเร็จบางส่วน ☐ ไม่สำเร็จ				
โดยได้ปฏิบัติงานไกล่เกลี่ยในระยะเวลา ดังนี้				
เวลาและการทำงานของผู้ไกล่เกลี่ย				
วัน/เดือน/ปี	เวลาเริ่มต้น/สิ้นสุด	จำนวนชั่วโมง	รายการ	หมายเหตุ

จึงขอเบิกจ่ายค่าตอบแทนการปฏิบัติงานในคดีดังกล่าว จำนวน บาท

ลงชื่อ ผู้ไกล่เกลี่ย
(.....)
...../...../.....

ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง.....

ได้ตรวจสอบเวลาการทำงานของผู้ไกล่เกลี่ยแล้ว ขอรับรองว่าถูกต้อง สมควรเบิกจ่ายได้ จำนวน บาท

ลงชื่อ ผู้ตรวจสอบ
(.....)
...../...../.....

คำสั่งผู้มีอำนาจอนุมัติ

.....
.....

ลงชื่อ ผู้มีอำนาจอนุมัติ
(.....)
...../...../.....

ศูนย์ไกล่เกลี่ย..... (ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท)

แบบคำขอเบิกค่าตอบแทนผู้ไกล่เกลี่ย				
วันที่ เดือน พ.ศ.				
เรียน (ส่วนราชการผู้รับผิดชอบ)				
อ้างถึง ๑. คำร้อง หมายเลขที่..... ระหว่าง กับ..... คู่กรณี				
๒. คำร้อง หมายเลขที่..... ระหว่าง กับ..... คู่กรณี				
๓. คำร้อง หมายเลขที่..... ระหว่าง กับ..... คู่กรณี				
๔. คำร้อง หมายเลขที่..... ระหว่าง กับ..... คู่กรณี				
ข้าพเจ้า ผู้ไกล่เกลี่ย หมายเลขทะเบียนเลขที่				
ได้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทดังกล่าว ผลการไกล่เกลี่ย ☐ สำเร็จ ☐ สำเร็จบางส่วน ☐ ไม่สำเร็จ				
โดยได้ปฏิบัติงานไกล่เกลี่ยในระยะเวลา ดังนี้				
เวลาและการปฏิบัติงานของผู้ไกล่เกลี่ย				
วัน/เดือน/ปี	เวลาเริ่มต้น/สิ้นสุด	จำนวนชั่วโมง	รายการ	หมายเหตุ

จึงขอเบิกจ่ายค่าตอบแทนการปฏิบัติงานในคดีดังกล่าว จำนวน บาท

ลงชื่อ ผู้ไกล่เกลี่ย
(.....)
...../...../.....

ข้าพเจ้า..... ตำแหน่ง.....

ได้ตรวจสอบเวลาการปฏิบัติงานของผู้ไกล่เกลี่ยแล้ว ขอรับรองว่าถูกต้อง สมควรเบิกจ่ายได้ จำนวน บาท

ลงชื่อ ผู้ตรวจสอบ
(.....)
...../...../.....

คำสั่งผู้มีอำนาจอนุมัติ

.....
.....

ลงชื่อ ผู้มีอำนาจอนุมัติ
(.....)
...../...../.....

ประจำเดือน.....พ.ศ.....

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น

โทร.

ଦଫ

คำอธิบายเพิ่มเติม การเบิกจ่ายค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นของผู้ไกล่เกลี่ย

เมื่อผู้ไกล่เกลี่ยที่ได้รับการขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้ปฏิบัติหน้าที่แล้ว ย่อมมีสิทธิที่จะเบิกค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นได้ตามระเบียบกระทรวงยุติธรรม

การเบิกจ่ายให้คิดเป็นรายคดีเมื่อเสร็จสิ้นการไกล่เกลี่ย ไม่ว่าผลการไกล่เกลี่ยจะสำเร็จหรือไม่ก็ตาม ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็น ในการดำเนินการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาท พ.ศ. โดยสามารถเบิกจ่ายได้ในอัตราคดีละ ๑,๒๐๐ บาท เว้นแต่คดีที่มีลักษณะยุ่งยากซับซ้อน และใช้เวลารวมกันมากกว่า ๖ ชั่วโมง หรือคดีที่ไกล่เกลี่ยรวมกันหลายคดี อาจพิจารณาจ่ายเกินกว่า ๑,๒๐๐ บาท แต่ต้องไม่เกิน ๖,๐๐๐ บาท

ในกรณีที่เป็นการไกล่เกลี่ยคดีที่มีประเด็นอย่างเดียวกัน หรือเกี่ยวเนื่องกันอย่างใกล้ชิด ไปพร้อมกัน หรือลักษณะคดีอย่างเดียวกัน ให้จ่ายเป็นรายคดี แต่เมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกิน ๖,๐๐๐ บาท เช่น คดีกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) หรือคดีธนาคารออมสิน เป็นต้น

ข้อสังเกต การจ่ายค่าตอบแทนนั้นเป็นการจ่ายตามรายคดีไม่ใช่รายบุคคล ดังนั้นแม้จะมีการใช้ผู้ไกล่เกลี่ยที่ขึ้นทะเบียนหลายคน ก็จะสามารถเบิกจ่ายได้เพียงคนเดียว โดยให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ดำเนินการตามแบบที่หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทกำหนด มีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

๑) เสนอแบบฟอร์มคำขอเบิกค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นให้ผู้ไกล่เกลี่ยลงลายมือชื่อ และกรอกรายละเอียดเกี่ยวกับเวลาการปฏิบัติงานในแต่ละคดี

* ในกรณีที่ขอเบิกค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็น คดีเดียว ให้ใช้แบบคำขอเบิกค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็น ของผู้ไกล่เกลี่ย แบบที่ ๑ (ตัวอย่างแบบคำขอแบบที่ ๑)

* สำหรับกรณีที่เบิกค่าตอบแทนหลายคดีรวมกันในคราวเดียว ให้ใช้แบบคำขอเบิกค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็น ของผู้ไกล่เกลี่ย แบบที่ ๒ (ตัวอย่างแบบคำขอที่ ๒)

๒) ให้ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ของหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท จัดส่งแบบรายงานการใช้จ่ายเงินค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็น ที่เกิดขึ้นในแต่ละเดือนมายังสำนัก/กอง ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการเบิกจ่าย พร้อมต้นฉบับแบบคำขอเบิกค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่น ของผู้ไกล่เกลี่ย (ตัวอย่างแบบรายงานการใช้จ่ายเงินค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นของผู้ไกล่เกลี่ย)

คำแนะนำในการเบิกค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นของผู้ไกล่เกลี่ย

๑. ผู้ตรวจสอบ เวลาการปฏิบัติงานของผู้ไกล่เกลี่ย จะต้องเป็นหัวหน้าศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท หรือหัวหน้ากลุ่มงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย หรือเจ้าหน้าที่ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

๒. ผู้มีอำนาจในการอนุมัติสั่งจ่าย ค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นๆแก่ผู้ไกล่เกลี่ย ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงฯ

๓. ผู้ที่สามารถเบิกค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่น ของผู้ไกล่เกลี่ย ต้องเป็นผู้ไกล่เกลี่ยที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไกล่เกลี่ยกับหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ย เท่านั้น

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การจัดทำสารบบสำนวนการไต่ถามข้อพิพาท และบันทึกข้อตกลงระงับข้อพิพาท

เจ้าหน้าที่ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท มีหน้าที่ในการจัดทำสารบบคดีไกล่เกลี่ยข้อพิพาท สำนวนข้อพิพาท บันทึกข้อตกลงระงับข้อพิพาท และเอกสารอื่นๆ เพื่อประโยชน์ในการติดตามงานและประเมินผลงาน

สารบบคดีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

สารบบคดีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจัดทำขึ้นเพื่อความสะดวกในการติดตามและประเมินผลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท สารบบคดีไกล่เกลี่ยข้อพิพาทมีรายการคล้ายกับสารบบคดีในศาลคือ ระบุวันที่ที่รับเรื่อง หมายเลขสารบบคดีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ชื่อคู่กรณี ชื่อผู้ไกล่เกลี่ย วันนัดไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ผลของการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และวันเสร็จสิ้นการไกล่เกลี่ย เป็นต้น

สำนวนไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

สำนวนข้อพิพาทจัดทำแยกมีปกสำนวน มีรายละเอียดของเรื่องและควรจัดเก็บอย่างดี เนื่องจากต้องการรักษาความลับมิให้ข้อเท็จจริงในกระบวนการไกล่เกลี่ยและไม่นำข้อเท็จจริงและการดำเนินการในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี กระบวนการอนุญาโตตุลาการ หรือกระบวนการพิจารณาอื่นใด เว้นแต่เพื่อการบังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทเท่านั้น เพื่อให้คู่กรณีที่เข้าสู่ระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทมั่นใจว่า สิ่งที่ทำดำเนินการในกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท จะไม่เป็นผลร้ายต่อคู่กรณีในชั้นที่มีการสืบพยาน ในกรณีที่การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไม่สำเร็จ (ตัวอย่าง ปกสำนวนไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ภาคผนวกที่๑ ลำดับที่ ๑๒)

การประชาสัมพันธ์งานด้านการไกล่เกลี่ยของหน่วยงาน

เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจและเลือกใช้การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเพิ่มมากขึ้น หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยอาจจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ เช่น

- จัดทำเอกสารเผยแพร่สำหรับผู้มาติดต่อราชการในหน่วยงาน
- จัดทำคู่มือการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสำหรับประชาชนแบบเข้าใจง่าย
- จัดทำข้อมูลด้านงานไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเผยแพร่ในโอกาสต่างๆ
- จัดให้มีการศึกษาดูงานด้านการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทกับหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
- ใช้สื่อประชาสัมพันธ์รูปแบบอื่นๆ ตามความเหมาะสม

๕.๓ การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

ตัวอย่างกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ที่น่าสนใจ
ยกตัวอย่างของสำนักงานศาลยุติธรรม เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานของรัฐซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
นำไปประยุกต์ใช้

กิจกรรมสัปดาห์หรือเดือนแห่งการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

กิจกรรมสำหรับการรณรงค์และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้เป็นอย่างดี คือ กิจกรรมสัปดาห์หรือเดือนแห่งการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ซึ่งโดยปกติจะจัดพร้อมกันทั่วประเทศ ในต้นเดือนสิงหาคมของทุกปี เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของนักกฎหมายสาขาต่างๆ ให้มีโอกาสดำเนินการจัดกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้ประชาชนผู้มีข้อพิพาทได้รับประโยชน์จากการกิจกรรมนี้ รวมทั้งเป็นการเฉลิมฉลองวาระสำคัญของประเทศในแต่ละปีด้วย โดยกิจกรรมในสัปดาห์นี้ไม่จำกัดเพียงการจัดการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเพียงอย่างเดียว แต่ศาลต่างๆ อาจจัดกิจกรรมเสริม เพื่อเป็นการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์งานด้านการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และงานด้านอื่นๆ ของศาล ผ่านสื่อและช่องทางประชาสัมพันธ์ต่างๆ โดยจัดสัปดาห์การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ดังนี้

๑) กำหนดประเภทกิจกรรม

- * กิจกรรมหลัก คือ การจัดไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
 - * กิจกรรมเสริมอื่นๆ เช่น การจัดนิทรรศการ การเผยแพร่ความรู้ด้านการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และการประชาสัมพันธ์รูปแบบต่างๆ
 - * การประเมินผล โดยการใช้แบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับคู่กรณี โดยเจ้าหน้าที่จัดให้คู่กรณีที่มาไกล่เกลี่ยได้กรอกแบบสอบถามทุกครั้ง และศาลแต่ละแห่งจัดทำสรุปผลการจัดโครงการ
- ข้อสังเกต** สำหรับศาลขนาดเล็กที่มีปริมาณข้อพิพาทต่อปีไม่สูงมาก ก็อาจพิจารณากิจกรรมอื่นๆ เสริมจากกิจกรรมหลักได้ เช่น การเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไป

๒) กำหนดประเภทคดีที่เข้าสู่สัปดาห์หรือเดือนแห่งการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

ประเภทคดีที่จะจัดเข้าสู่การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท คือ

ข้อพิพาททางแพ่ง ได้แก่

- (๑) ข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินที่มีข้อพิพาทเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์
- (๒) ข้อพิพาทระหว่างทายาทเกี่ยวกับทรัพย์สินมรดก
- (๓) ข้อพิพาทอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา
- (๔) ข้อพิพาทอื่นนอกจาก(๑)(๒) และ (๓) ที่มีทุนทรัพย์ไม่เกินห้าล้านบาท หรือไม่เกินจำนวนตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ข้อพิพาททางอาญา ได้แก่

- (๑) ความผิดอันยอมความได้
- (๒) ความผิดลหุโทษตามมาตรา ๓๙๐ มาตรา ๓๙๑ มาตรา ๓๙๒ มาตรา ๓๙๓ มาตรา ๓๙๔ มาตรา ๓๙๕ และมาตรา ๓๙๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และความผิดลหุโทษอื่นที่ไม่กระทบต่อส่วนรวมตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

๓) วิธีการจัดคดีเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย

ขั้นตอนนั้นนับว่าเป็นขั้นตอนวางแผนงานที่สำคัญ เพื่อสามารถบรรลุถึงเป้าหมายประสิทธิภาพการดำเนินงาน และความสำเร็จของการจัดสัปดาห์หรือเดือนแห่งการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

การนำข้อพิพาทสู่ระบบไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในสัปดาห์หรือเดือนแห่งการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทนี้ นอกจากศาล จะต้องพิจารณาถึงปริมาณข้อพิพาทที่เข้าสู่ระบบตามเป้าหมายที่กำหนดแล้ว ศาลแต่ละแห่งยังควรคำนึงถึงอัตรา ความสำเร็จของการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่จะเสร็จไปในสัปดาห์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทด้วย ดังนั้น ศาลอาจพิจารณาประเภท ของคดีที่มีแนวโน้มว่าจะสำเร็จ หรือประเภทคดีที่มีลักษณะที่สามารถตกลงกันได้ภายในระยะเวลาของสัปดาห์หรือ เดือนแห่งการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เช่น คดีสถาบันการเงิน สัญญากู้ยืม สัญญาเช่าซื้อ บัตรเครดิต เชื้อ เป็นต้น ส่วนข้อพิพาท ที่จำเป็นต้องใช้เวลาการไกล่เกลี่ยนานและอาจจะไม่เสร็จในนัดเดียว ก็อาจจัดให้มีการไกล่เกลี่ยก่อนถึงสัปดาห์หรือ เดือนแห่งการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และนัดต่อเนื่องมาถึงสัปดาห์หรือเดือนแห่งการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้ ไม่เช่นนั้น เมื่อถึง สัปดาห์หรือเดือนแห่งการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท หากนัดประเภทที่ต้องใช้ระยะเวลาไกล่เกลี่ยนานเพื่อไกล่เกลี่ยข้อพิพาทนัดแรก ในสัปดาห์หรือเดือนแห่งการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท จะทำให้มีอัตราการเลื่อนคดีออกไปเพื่อไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่อ เป็นจำนวนมาก และอัตราความสำเร็จหรือจำนวนข้อพิพาทที่สำเร็จในสัปดาห์หรือเดือนนั้นจะอยู่ในสัดส่วนที่ต่ำ ดังนั้น การจัดคดีให้เข้าสู่สัปดาห์หรือเดือนแห่งการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทควรจะพิจารณาสัดส่วนอย่างเหมาะสม ทั้งข้อพิพาทที่อาจ ตกลงกันได้ในสัปดาห์หรือเดือนแห่งการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และข้อพิพาทที่จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาสำหรับคู่กรณี เพื่อตัดสินใจ ซึ่งควรจัดให้มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทล่วงหน้าก่อนสัปดาห์หรือเดือนแห่งการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทด้วย

๔) การเตรียมความพร้อมด้านสถานที่

ศาลแต่ละแห่งควรพิจารณาจัดหาสถานที่เพิ่มเติม เช่น ห้องประชุม ห้องพิจารณาที่ไม่ค่อยได้ใช้ หรือสถานที่ อื่นๆ สำหรับสัปดาห์หรือเดือนไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เพื่อให้สอดคล้องกับปริมาณข้อพิพาทที่จะเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย รวมทั้งควรพิจารณาพื้นที่สำหรับประชาชนที่มานั่งรอ โดยจัดให้มีการอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ อย่างเหมาะสม

๕) การประชาสัมพันธ์

ศาลแต่ละแห่งอาจจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ในพื้นที่เขตอำนาจของศาลด้วยสื่อต่างๆ ทั้งภายในศาลเอง เช่น การติดประกาศศาล การจัดนิทรรศการ หรือประชาสัมพันธ์ผ่านระบบโทรทัศน์ หรือเสียงตามสายของศาล รวมทั้ง สื่อภายนอกที่ไปถึงประชาชน เช่น โทรทัศน์ หรือเคเบิลท้องถิ่น วิทยุท้องถิ่น รวมทั้งการเผยแพร่ความรู้โดยศาล ในเวทีต่างๆ โดยอาจจะขอความร่วมมือจากผู้ไกล่เกลี่ยที่ทำงานด้านประชาสัมพันธ์ หรือขอความร่วมมือจากหน่วยงาน ภายนอกในการประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้ ศาลแต่ละแห่งอาจใช้งบประมาณด้านประชาสัมพันธ์ที่กองสารนิเทศและประชาสัมพันธ์ เป็นผู้จัดส่งให้ศาลได้เช่นกัน

๖) กิจกรรมเสริม

ในสัปดาห์หรือเดือนแห่งการใกล้เคียงข้อพิพาท ศาลแต่ละแห่งอาจจัดให้มีกิจกรรมพิเศษด้านการใกล้เคียงเพิ่มเติมจากกิจกรรมหลักก็ได้ เช่น การจัดนิทรรศการความรู้แก่ประชาชน การสอดแทรกกิจกรรมใกล้เคียงข้อพิพาท ในกิจกรรมวันรพี การบรรยายให้ความรู้แก่ประชาชน

นอกจากนี้ ศาลอาจพิจารณาจัดให้มีพิธีเปิดสัปดาห์หรือเดือนการใกล้เคียงข้อพิพาท โดยเชิญผู้แทนต่างๆ ในจังหวัดและท้องถิ่น พนักงานอัยการ ทนายความ และบุคคลอื่นๆ ในจังหวัดเข้าร่วม ซึ่งจะมีผลในด้านการประชาสัมพันธ์ และการสร้างความร่วมมือจากทุกฝ่ายอีกด้วย อย่างไรก็ตาม หากจังหวัดใดมีศาลมากกว่าหนึ่งแห่งในพื้นที่เดียวกัน เช่น ศาลจังหวัด ศาลแขวง และศาลชั้นอุทธรณ์ ศาลเยาวชนและครอบครัว ก็อาจมีการตกลงกันให้ศาลใดศาลหนึ่ง จัดพิธีการ และศาลอื่นอาจจัดกิจกรรมอื่นๆ ในวันที่เหลือ เพื่อหลีกเลี่ยงการจัดกิจกรรมซ้ำซ้อนกันและผู้รับเชิญเป็นบุคคลกลุ่มเดียวกัน

๗) การประเมินผล

การจัดสัปดาห์หรือเดือนแห่งการใกล้เคียงข้อพิพาทจำเป็นต้องมีการประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ เพื่อพิจารณาว่าการจัดโครงการประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด และมีปัญหาอุปสรรคอย่างไรบ้าง โดยอาจกำหนดตัวชี้วัด ดังนี้

๑. ปริมาณข้อพิพาทที่เข้าสู่ระบบการใกล้เคียงข้อพิพาทก่อนฟ้องเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงใด
๒. อัตราความสำเร็จของการใกล้เคียงข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีมีเพียงใด
๓. คู่กรณีที่มาใช้บริการมีความพึงพอใจเพียงใด
๔. สามารถลดจำนวนคดีที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลได้เพียงใด

นอกจากนี้ ศาลแต่ละแห่งควรแสดงปัญหาและอุปสรรคของการจัดโครงการสัปดาห์หรือเดือนแห่งการใกล้เคียงข้อพิพาทไว้ด้วย เพื่อเป็นประสบการณ์และนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการดำเนินการในโอกาสต่อไป

(อ้างอิง : คู่มือปฏิบัติงานการใกล้เคียงข้อพิพาทตามระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยการใกล้เคียงข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการใกล้เคียงข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒, พ.ศ. ๒๕๖๒)

แบบฟอร์มเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ภาคผนวกที่ ๑

(เอกสารสำหรับกระบวนการใกล้เคียง)

๑. แบบยื่นคำร้องขอใกล้เคียง
๒. หนังสือสอบถามความสมัครใจคู่กรณี
๓. หนังสือตอบรับความสมัครใจเข้าสู่กระบวนการใกล้เคียง
๔. หนังสือแจ้งผู้ร้อง (กรณีคู่กรณีสมัครใจเข้าร่วมใกล้เคียง)
๕. หนังสือแจ้งผู้ร้อง (กรณีคู่กรณีไม่สมัครใจเข้าร่วมใกล้เคียง)
๖. แบบเลือกผู้ใกล้เคียง
๗. หนังสือแต่งตั้งผู้ใกล้เคียง
๘. หนังสือสอบถามความยินยอมการเป็นผู้ใกล้เคียง
๙. ตัวอย่างบันทึกข้อตกลงระงับข้อพิพาท
๑๐. แบบรายงานการประชุมใกล้เคียง
๑๑. ตัวอย่างการรายงานการใกล้เคียง
๑๒. ปกสำนวน
๑๓. ตัวอย่างหนังสือแจ้งหน่วยงาน
๑๔. แบบประเมินความพึงพอใจ
๑๕. แบบสมัครใจเข้าร่วมใกล้เคียง
๑๖. หนังสือขออนุมัติจัดประชุม
๑๗. หนังสือเชิญเข้าร่วมกระบวนการใกล้เคียง
๑๘. หนังสือขอเชิญทำหน้าที่เป็นผู้ใกล้เคียงข้อพิพาท
๑๙. ใบลงทะเบียนการจัดประชุมจัดกระบวนการใกล้เคียงข้อพิพาท
๒๐. แบบตรวจสอบ (Check List) ประกอบการจัดกระบวนการใกล้เคียงข้อพิพาท
๒๑. แบบสารบบการใกล้เคียง
๒๒. แผนผังการจัดสถานที่ใกล้เคียง

แบบคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

ตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

หน่วยงาน

เลขที่รับเรื่อง /

วัน/เดือน/ปี เวลา..... น.

ผู้รับเรื่อง

๑. ผู้ยื่นคำร้อง/ผู้รับมอบอำนาจ ชื่อ- สกุล (นาย/นาง/นางสาว/อื่นๆ).....
 เลขบัตรประจำตัวประชาชน วัน/เดือน/ปีเกิด อายุ ปี
 ที่อยู่ติดต่อได้ เลขที่ หมู่ที่ หมู่บ้าน..... ซอย ถนน ตำบล/
 แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด รหัสไปรษณีย์
 โทรศัพท์ E mail ID Line.....

๒. คู่กรณี ชื่อ - สกุล (นาย/นาง/นางสาว/อื่นๆ)..... เลขบัตรประจำตัวประชาชน

..... วัน/เดือน/ปีเกิด อายุ ปี ที่อยู่ติดต่อได้ เลขที่

หมู่ที่ หมู่บ้าน..... ซอย ถนน ตำบล/แขวง

อำเภอ/เขต จังหวัด รหัสไปรษณีย์ โทรศัพท์

E mail ID Line.....

๓. บุคคลที่สามารถติดต่อได้ ชื่อ - สกุล (นาย/นาง/นางสาวอื่นๆ)..... เลขบัตรประจำตัวประชาชน
..... วัน/เดือน/ปีเกิด อายุ ปี ที่อยู่ติดต่อได้ เลขที่
หมู่ที่ หมู่บ้าน..... ซอย ถนน ตำบล/แขวง
อำเภอ/เขต จังหวัด รหัสไปรษณีย์ โทรศัพท์
E mail เกี่ยวข้องเป็น.....

๔. ข้อเท็จจริงและพฤติการณ์

สถานที่เกิดข้อพิพาท.....

๕. ความประสงค์ให้เยียวยา

๖. ความประสงค์ในการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยของผู้ยื่นคำร้อง

- ☐ ตกลงแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยจากบัญชีผู้ไกล่เกลี่ยพร้อมคู่กรณี ☐ ให้หน่วยงานแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยจากบัญชีของหน่วยงาน
- ข้าพเจ้า ขอรับรองว่าข้อเท็จจริงที่ปรากฏข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ และยินยอมให้หน่วยงานที่รับเรื่องของข้าพเจ้าส่งต่อข้อมูลส่วนบุคคลให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการให้ความช่วยเหลือ จึงลงลายมือชื่อเป็นหลักฐาน

ลงลายมือชื่อ (ผู้ยื่นคำร้อง)

(.....)

วันที่ / /

๗. ความเห็นของเจ้าหน้าที่/การดำเนินการที่เกี่ยวข้อง

ข้อพิพาททางแพ่ง

- ☐ ข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินที่มีข้อพิพาทเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ ☐ ข้อพิพาทระหว่างทายาทเกี่ยวกับทรัพย์สินมรดก
- ☐ ข้อพิพาทอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา
- ☐ ข้อพิพาทอื่นที่มีทุนทรัพย์ไม่เกินห้าล้านบาท หรือไม่เกินจำนวนตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา (หน่วยงานรัฐ)
- ☐ ข้อพิพาททางแพ่งที่มีทุนทรัพย์ไม่เกินห้าแสนบาท หรือไม่เกินจำนวนตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา (ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน)

ข้อพิพาททางอาญา

- ☐ ความผิดอาญาอันยอมความได้ (ระบุเรื่อง).....
- ☐ ความผิดอาญาเหลือโทษ ตามประมวลกฎหมายอาญา
- ☐ มาตรา ๓๔๐ ☐ มาตรา ๓๔๑ ☐ มาตรา ๓๔๒ ☐ มาตรา ๓๔๓ ☐ มาตรา ๓๔๔ ☐ มาตรา ๓๔๕ ☐ มาตรา ๓๔๗

ระบุฐานความผิด.....

- ☐ ความผิดเหลือโทษอื่นที่ไม่กระทบต่อส่วนรวมตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา(ระบุ)
- ☐ ข้อพิพาทอื่น (ระบุ).....

สถานะข้อพิพาทขณะยื่นคำร้อง

- ☐ อยู่ระหว่างชั้นสอบสวนของพนักงานสอบสวน บันทึกประจำวันลงวันที่.....
- ☐ อยู่ระหว่างชั้นพนักงานอัยการ ลงวันที่
- ☐ อยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของศาล.(ระบุ)ชั้นศาล..... คำฟ้องลงวันที่
- ☐ ศาลมีคำพิพากษาเสร็จแล้ว(ระบุ)ชั้นศาล).....ลงวันที่.....
- ☐ อยู่ระหว่างชั้นบังคับคดี ลงวันที่.....
- ☐ อื่นๆ (ระบุ) วันที่

การดำเนินการที่เกี่ยวข้อง

- ☐ สอบถามความสมัครใจของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งที่จะเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทวันที่.....
- ☐ นัดหมายคู่กรณีเพื่อมาตกลงแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย..วันที่.....
- ☐ หน่วยงานดำเนินการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยจากบัญชีหน่วยงานให้คู่กรณีทั้งสองฝ่าย

ดำเนินการอื่นๆส่งต่อ

(ระบุ).....

ลงลายมือชื่อ (เจ้าหน้าที่ผู้รับเรื่อง)

(.....)

วันที่ / /

ที่/.....

(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ย)
ที่อยู่..........
.....

วัน เดือน ปี

เรื่อง สอบถามความสมัครใจเข้าไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

เรียน นาย/นาง/นางสาว.....

ด้วยนาย/นาง/นางสาว.....(ผู้ร้อง) อยู่บ้านเลขที่.....
หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....ได้ยื่นคำ
ร้อง มาที่.....(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท)...ขอให้ไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทเรื่อง
.....โดยมีท่านเป็นคู่กรณี (ผู้ถูกร้อง)

ในการนี้.....(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท).....ขอสอบถามความสมัคร
ใจในการเข้าร่วมไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจากท่าน หากท่านสมัครใจเข้าร่วมไกล่เกลี่ย โปรดแจ้งกลับมายัง
.....(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท).....ตามหนังสือที่แนบมาพร้อมนี้ ทั้งนี้ หาก
ท่านมีข้อสงสัยประการใดสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมหรือติดต่อ.....(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่
เกลี่ยข้อพิพาท).....ที่โทรศัพท์หมายเลข..... โทรสาร.....

ขอแสดงความนับถือ

()

หัวหน้าหน่วยงาน

(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท)

โทรศัพท์

โทรสาร

ตราสัญลักษณ์
หน่วยงาน

หนังสือตอบรับสมัครใจเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

ตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

๑. ข้าพเจ้า/บริษัท โดย
 ผู้มีอำนาจกระทำการแทน อยู่บ้านเลขที่/สำนักงานตั้งอยู่เลขที่ หมู่ที่ ซอย.....
 ถนน.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต
จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์โทรศัพท์
ต่อ.....โทรศัพท์เคลื่อนที่โทรสาร
E-mail

๒. มีความประสงค์

- ☐ สมัครใจเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
☐ ไม่สมัครใจเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
☐ ไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้ แต่ขอส่งผู้แทน คือ
 ชื่อ - นามสกุลตำแหน่ง.....

ผู้มีอำนาจกระทำการแทน อยู่บ้านเลขที่/สำนักงานตั้งอยู่เลขที่หมู่ที่ซอย.....
 ถนน ตำบล/แขวงอำเภอ/เขต.....
 จังหวัดรหัสไปรษณีย์โทรศัพท์.....ต่อ.....
 โทรศัพท์เคลื่อนที่โทรสารE-mail.....

ลงชื่อ

(.....)

หมายเหตุ ๑. กรุณาแจ้งหมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้เข้าร่วมกระบวนการไกล่เกลี่ยรับข้อพิพาทเพื่อความ
 สะดวกในการติดต่อกลับ

๒. กรุณาส่งหนังสือตอบรับภายใน(ว/ด/ป)..... ที่หมายเลขโทรสาร.....
 และหากมีข้อสงสัยประการใดกรุณาติดต่อสอบถามได้ที่.....(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการ
 ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท).....หมายเลขโทรศัพท์.....

(กรณีคู่กรณีสมัครใจ)

ที่ ยธ ๐๔๐๓/

(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท)
ที่อยู่.....
.....
.....

วัน เดือน ปี

เรื่อง แจ้งผลการสอบถามคู่กรณี

เรียน นาย/นาง/นางสาว.....

ตามที่ท่านได้ยื่นคำร้องขอให้.....(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท).....
ดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เรื่อง..... นั้น

ในการนี้(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท).....ได้แจ้งให้
นาย/นาง/นางสาว.....คู่กรณี (ผู้ถูกร้อง) ทราบ เพื่อสอบถามความสมัครใจเข้าร่วมไกล่เกลี่ย
ข้อพิพาทแล้ว ปรากฏว่าคู่กรณีสมัครใจเข้าร่วมไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามที่ท่านร้องขอ

ดังนั้น(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท)..... จึงขอนัดท่าน
เพื่อมาตกลงเลือกผู้ไกล่เกลี่ย จากบัญชีของหน่วยงานพร้อมกับคู่กรณี ในวันที่.....เวลา.....ณ.....
หากมีข้อขัดข้องประการใดโปรดแจ้งให้.....(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท)..... ทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

()

หัวหน้าหน่วยงาน

(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท)

โทรศัพท์

โทรสาร

(กรณีคู่กรณีไม่สมัครใจ)

ที่/.....

(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ย)
ที่อยู่.....
.....
.....

วัน เดือน ปี

เรื่อง แจ้งผลการสอบถามคู่กรณี

เรียน นาย/นาง/นางสาว.....

ตามที่ท่านได้ยื่นคำร้องขอให้.....(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท).....
ดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เรื่อง.....
นั้น

ในการนี้(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท).....ได้แจ้งให้
นาย/นาง/นางสาว.....คู่กรณี (ผู้ถูกร้อง) ทราบ เพื่อสอบถามความสมัครใจเข้าร่วมไกล่เกลี่ย
ข้อพิพาทแล้ว ปรากฏว่าคู่กรณีไม่สมัครใจเข้าร่วมไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามที่ท่านร้องขอ

ดังนั้น(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท)..... จึงขอแจ้งท่านว่า
กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต้องเกิดจากความสมัครใจของทั้งสองฝ่าย หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่สมัครใจเข้าร่วม
กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท.....(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท).....ไม่สามารถดำเนินการ
ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท จึงขอยุติเรื่องของท่าน หากท่านมีความประสงค์จะขอรับคำปรึกษา แนะนำทางกฎหมาย
เพิ่มเติม หรือมีข้อขัดข้องประการใดโปรดแจ้งให้.....(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท).....
ทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

()

หัวหน้าหน่วยงาน

(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท)

โทรศัพท์

โทรสาร

แบบเลือกผู้ใกล้เคียง

หน่วยงานรัฐ.....

คำร้องเลขที่/๒๕.....

วันที่ เดือน พ.ศ.

ข้าพเจ้า..... ในฐานะ

และข้าพเจ้า..... ในฐานะ.....

ขอเลือกผู้ใกล้เคียงจากบัญชีของหน่วยงานดังมีรายชื่อตามลำดับดังต่อไปนี้

๑.

๒.....

๓.....

เพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ใกล้เคียงข้อพิพาทในเรื่องนี้ และตกลงให้หน่วยงานสอบถามความยินยอมของผู้ใกล้เคียง เพื่อที่ข้าพเจ้าจะได้ร่วมกันแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ผู้ใกล้เคียงต่อไป

ลงชื่อ คู่กรณี
(.....)

ลงชื่อ คู่กรณี
(.....)

ลงชื่อ เจ้าหน้าที่
(.....)

หนังสือแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย

คำร้องเลขที่/25.....

วันที่ เดือน พ.ศ.

หน่วยงานรัฐ.....

ระหว่าง

..... ผู้ร้อง

..... ผู้ถูกร้อง

ข้าพเจ้า..... ในฐานะ

และข้าพเจ้า..... ในฐานะ.....

ขอแต่งตั้ง อยู่บ้านเลขที่

ถนน แขวง/ตำบล เขต/อำเภอ

จังหวัด รหัสไปรษณีย์..... สัญชาติ อาชีพ

และ.....

อยู่บ้านเลขที่ ถนน แขวง/ตำบล

เขต/อำเภอ จังหวัด รหัสไปรษณีย์..... สัญชาติ

อาชีพ

เป็นผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในเรื่องนี้

ลงชื่อ ผู้ร้อง

(.....)

ลงชื่อ ผู้ถูกร้อง

(.....)

ลงชื่อ ผู้ไกล่เกลี่ย

(.....)

ลงชื่อ ผู้ไกล่เกลี่ย

(.....)

ลงชื่อ หัวหน้าหน่วยงาน

(.....)

(แผ่นที่ ๑)

ที่/.....

(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ย)
ที่อยู่..........
.....

วัน เดือน ปี

เรื่อง สอบถามความยินยอมการเป็นผู้ไกล่เกลี่ย

เรียน นาย/นาง/นางสาว.....(ผู้ไกล่เกลี่ย)

ด้วยนาย/นาง/นางสาว.....(ผู้ร้อง) อยู่บ้านเลขที่.....
หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....และ
นาย/นาง/นางสาว.....(ผู้ถูกร้อง) อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....
ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....ได้ตกลงแต่งตั้งท่านเป็น
ผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เรื่อง.....
(รายละเอียดปรากฏตามสำเนาคำร้องขอไกล่เกลี่ย) ซึ่ง....(หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท)....
ขอเรียนสอบถามความยินยอมจากท่านว่าจะขัดข้องประการใดหรือไม่ ในการทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ย

ทั้งนี้ หากท่านไม่ขัดข้องและยินยอม..... (หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท).....
ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้ไกล่เกลี่ยในข้อพิพาทดังกล่าว โดยจะแจ้งคู่กรณีทุกฝ่ายทราบ และจะกำหนดวัน
จัดกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่อไป ดังนั้นจึงขอให้ท่านตอบแสดงความยินยอมส่งแบบแสดงความยินยอม
เป็นผู้ไกล่เกลี่ย กลับมายัง(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท) ภายใน.....ทางโทรสาร
หมายเลข.....หรือติดต่อเจ้าของสำนวนชื่อ.....
หมายเลขโทรศัพท์.....หรือ ID:Line และสแกนคิวอาร์โค้ด(QRCode) ส่งมายังหน่วยงานภายใน
วันที่หากท่านมีข้อสงสัยประการใดสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมหรือติดต่อ.....(ชื่อ
หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท)

ขอแสดงความนับถือ

()

หัวหน้าหน่วยงาน

โทรศัพท์

โทรสาร

สแกนคิวอาร์โค้ด(QRCode) ส่งมายังหน่วยงานภายในวันที่

แบบแสดงความยินยอมเป็นผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
....(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท)....

(แผ่นที่ ๒)

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.

ระหว่าง {ผู้ยื่นคำร้อง
.....คู่กรณี(ผู้ถูกร้อง)

เรื่อง.....

ข้าพเจ้าชื่อ.....

ผู้ไกล่เกลี่ยทะเบียนเลขที่...../.....ออกโดย.....

วันออกบัตร.....วันหมดอายุ.....

☐ ยินยอมเป็นผู้ไกล่เกลี่ยในกรณีพิพาทนี้ ตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการแต่งตั้ง
ผู้ไกล่เกลี่ย พ.ศ. 2562

☐ ไม่ยินยอมเป็นผู้ไกล่เกลี่ยในกรณีพิพาทนี้ เนื่องจาก.....

.....

ลงชื่อผู้ไกล่เกลี่ย
(.....)

หมายเหตุ กรุณาส่งแบบแสดงความยินยอมเป็นผู้ไกล่เกลี่ย กลับมายัง(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท)

ภายใน.....ทางโทรสารหมายเลข.....

หรือติดต่อเจ้าของสำนวนชื่อ.....หมายเลขโทรศัพท์.....

หรือID:Line. และแสกนคิวอาร์โค้ด(QRCode) ส่งมายังหน่วยงานภายในวันที่

ตราสัญลักษณ์
หน่วยงาน

บันทึกข้อตกลงการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาท หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ย
ตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ย)

ที่อยู่.....

.....

.....

วันที่เดือน พ.ศ.

ระหว่าง

.....ผู้ร้อง

.....คู่กรณี

ข้อพิพาท/ข้อหาหรือฐานความผิด

๑. ข้าพเจ้า/บริษัท..... โดย.....

ผู้มีอำนาจกระทำการแทน อยู่บ้านเลขที่/สำนักงานตั้งอยู่เลขที่.....หมู่ที่..... ซอย ถนน

ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต..... จังหวัด รหัสไปรษณีย์ โทรศัพท์

..... โทรศัพท์เคลื่อนที่ โทรสาร

E-mail ซึ่งต่อไปเรียกว่า “ผู้ร้อง” ฝ่ายหนึ่ง กับ

๒. ข้าพเจ้า/บริษัท โดย

ผู้มีอำนาจกระทำการแทน อยู่บ้านเลขที่/สำนักงานตั้งอยู่เลขที่.....หมู่ที่..... ซอย ถนน

ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต..... จังหวัด รหัสไปรษณีย์ โทรศัพท์

..... โทรศัพท์เคลื่อนที่ โทรสาร E-mail

..... ซึ่งต่อไปเรียกว่า “คู่กรณี” อีกฝ่ายหนึ่ง

ขอทำบันทึกข้อตกลงการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทต่อหน้าผู้ไกล่เกลี่ย ซึ่งมีข้อความตามที่กล่าวต่อไปนี้

๑.....

.....

๒.....

.....

๓.....

.....

๔.....

.....

๕.....

.....

๖.....

.....

/อนึ่ง...

อนึ่ง ในการที่ทำการบันทึกข้อตกลงกันในครั้งนี้ คู่กรณีได้ทำการบันทึกข้อตกลงกันด้วยความสมัครใจทั้งสองฝ่าย ไม่มีผู้หนึ่งผู้ใด บังคับ ชูเชิญ หลอกลวง หรือให้สัญญาอย่างใด ๆ และในการทำการบันทึกข้อตกลงครั้งนี้ไม่มีผู้ใดเกี่ยวข้องกันใดเข้าไปมีส่วนได้ส่วนเสียแต่อย่างใด

บันทึกข้อตกลงนี้ทำขึ้นสามฉบับ มีข้อความถูกต้องตรงกัน ทั้งสองฝ่ายได้ทราบและเข้าใจข้อความโดยตลอดดีแล้ว เห็นว่าตรงตามเจตนาของทั้งสองฝ่าย จึงได้ลงลายมือชื่อ และประทับตรา (ถ้ามี) ไว้เป็นสำคัญ ต่อหน้าผู้เกี่ยวข้องและพยานไว้เป็นสำคัญ และต่างยึดถือไว้ฝ่ายละหนึ่งฉบับรวมถึงผู้เกี่ยวข้อง

คู่กรณีมีสิทธิที่จะนำข้อตกลงดังกล่าวไปยื่นคำร้องต่อศาล หากคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง ซึ่งต้องกระทำภายในกำหนด ๓ ปี นับแต่วันที่อาจบังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทได้ ถ้าไม่ร้องขอภายในกำหนดดังกล่าว ให้มูลหนี้ตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทนั้นเป็นอันระงับไป

(ลงชื่อ) ผู้ร้อง

(ลงชื่อ) คู่กรณี

(.....)

(.....)

(ลงชื่อ) ผู้เกี่ยวข้อง

(ลงชื่อ) ผู้เกี่ยวข้อง

(.....)

(.....)

(ลงชื่อ) ผู้เกี่ยวข้อง

(.....)

(ลงชื่อ) พยาน

(ลงชื่อ) พยาน

(.....)

(.....)

(ลงชื่อ) ผู้จัดบันทึก

(.....)

...(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท)...

รายงานการประชุมครั้งที่.....

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.

คำร้องเลขที่...../๒๕๖๒

ระหว่าง

.....คู่กรณี (ผู้ยื่นคำร้อง)

.....คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง

นัดไกล่เกลี่ยข้อพิพาท วันที่.....

เริ่มไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตั้งแต่เวลา..... น. จนถึง น.

ผู้เข้าร่วมประชุม.....คู่กรณี (ผู้ยื่นคำร้อง)

.....คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง

สรุปผลการไกล่เกลี่ย

☐ คู่กรณีตกลงนัดไกล่เกลี่ยข้อพิพาทอีกครั้ง ในวันที่..... เวลา..... น.

☐ ตกลงกันได้และจะนำข้อตกลงระงับข้อพิพาทเพื่อบังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาท หากคู่กรณีอีกฝ่ายไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงระงับข้อพิพาท โดยต้องกระทำภายใน ๓ ปี นับแต่วันที่อาจบังคับ ตามข้อตกลงระงับข้อพิพาท

☐ ตกลงกันไม่ได้

☐ อื่นๆ.....

ลงชื่อ ผู้ไกล่เกลี่ย

(.....)

ลงชื่อ เจ้าหน้าที่หน่วยงานฯ

(.....)

การไกล่เกลี่ยสำเร็จ

รายงานการไกล่เกลี่ย

หมายเลขคำขอที่...../๒๕๖๒

หมายเลขบันทึกเลขที่...../๒๕๖๒

ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน...(สถานีตำรวจนครบาล....)

วันที่ เดือน พุทธศักราช ๒๕๖๒

ความอาญา (แพ่ง)

นายยุติธรรม สำเร็จดี

ผู้ร้อง/ผู้เสียหาย

ระหว่าง

นายสมบัติ งามไทย

ผู้ถูกร้อง/ผู้ต้องหา

ผู้ไกล่เกลี่ยออกนั่งประธานขอพิพาทเวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา

นัดไกล่เกลี่ยวันนี้ ผู้เสียหาย ผู้รับมอบอำนาจ.....ทนายผู้เสียหาย ผู้ต้องหา นาย.....บิดา
ผู้ต้องหา ทนายผู้ต้องหา มาเจรจาไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทวันนี้

ผู้ไกล่เกลี่ยได้เจรจาคุกรณีทั้งสองฝ่ายแล้ว คดีสามารถตกลงกันได้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. ผู้ต้องหาตกลงจะชำระเงินให้แก่ผู้เสียหายจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ในวันที่.....และผู้เสียหาย.....
รับเงินดังกล่าวไปเรียบร้อยแล้วที่ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทชุมชน.....(สถานีตำรวจนครบาล)

๒. ผู้เสียหายแถลงว่า เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินตามที่ตกลงไว้เรียบร้อยแล้ว จึงทำบันทึกการตกลงไว้
เป็นหลักฐาน ตามบันทึกข้อตกลงฉบับลงวันที่วันนี้ (เอกสารแนบท้าย.....) และไม่ติดใจดำเนิน
คดีแพ่งและในคดีอาญา(ประสงค์ขอถอนคำร้องทุกข์) กับผู้ต้องหาอีกต่อไป

รายงานการไกล่เกลี่ยฉบับนี้ได้อ่านให้กับคุกรณีฟังและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ด้วยความสมัครใจ
ของคุกรณีโดยไม่มีฝ่ายใดได้แย้ง

แจ้งพนักงานสอบสวนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่รับคดีไว้แล้วทราบ/อ่านแล้ว

(นาย/นาง/นางสาว.....) ผู้ไกล่เกลี่ย บันทึก/อ่าน (นาย.....) ผู้ไกล่เกลี่ย

..... ผู้ร้อง / ผู้เสียหาย

.....ทนายผู้ร้อง/เสียหาย

(นายทนายน้อย ยุติธรรม)

..... ผู้ถูกร้อง/ ผู้ต้องหา

.....ทนายผู้ร้อง/เสียหาย

(นายนำไชย ปกติ)

การไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ

รายงานการไกล่เกลี่ย

หมายเลขคำขอที่...../๒๕๖๒

หมายเลขบันทึกเลขที่...../๒๕๖๒

ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน...(สถานีตำรวจนครบาล....)

วันที่ เดือน พุทธศักราช ๒๕๖๒

ความอาญา (แพ่ง)

นายยุติธรรม สำเร็จดี

ผู้ร้อง / ผู้เสียหาย

ระหว่าง

นายสมบัติ งามไทย

ผู้ถูกร้อง/ผู้ต้องหา

ผู้ไกล่เกลี่ยออกนั่งประธานอมข้อพิพาทเวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา

นัดไกล่เกลี่ยวันนี้ ผู้เสียหาย ผู้รับมอบอำนาจ.....ทนายผู้เสียหาย ผู้ต้องหา นาย.....บิดาผู้ต้องหา
ทนายผู้ต้องหา มาเจรจาไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทวันนี้

ผู้ไกล่เกลี่ยได้เจรจาคุกรณีทั้งสองฝ่ายแล้ว คดีสามารถตกลงกันได้ จึงขอยกเลิกการไกล่เกลี่ยและ
บันทึกรายงานฉบับนี้ไว้เป็น

โดยให้คุกรณีทั้งสองฝ่ายลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน/อ่านแล้ว

(นายสุวิชา สุขเกษมหทัย) ผู้ไกล่เกลี่ย บันทึก/อ่าน

(นาย.....) ผู้ไกล่เกลี่ย

..... ผู้ร้อง / ผู้เสียหาย

.....ทนายผู้ร้อง/เสียหาย

(นายทนายน้อย ยุติธรรม)

..... ผู้ถูกร้อง/ ผู้ต้องหา

.....ทนายผู้ร้อง/เสียหาย

(นายนำไชย ปกติ)

การเลื่อนการไต่ถาม

รายงานการไต่ถาม

หมายเลขคำขอที่...../๒๕๖๒

หมายเลขบันทึกเลขที่...../๒๕๖๒

ศูนย์ไต่ถามข้อพิพาทภาคประชาชน...(สถานีตำรวจนครบาล...)

วันที่ เดือน พุทธศักราช ๒๕๖๒

ความอาญา (แพ่ง)

นายยุติธรรม สำเร็จดี

ผู้ร้อง / ผู้เสียหาย

ระหว่าง

นายสมบัติ งามไทย

ผู้ถูกร้อง/ผู้ต้องหา

ผู้ไต่ถามออกนั่งประณอมข้อพิพาทเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา

นัดไต่ถามวันนี้ ผู้เสียหาย ผู้รับมอบอำนาจ.....ทนายผู้เสียหาย ผู้ต้องหา นาย.....บิดาผู้ต้องหา
ทนายผู้ต้องหา มาเจรจาไต่ถามและประณอมข้อพิพาทวันนี้

ผู้รับมอบอำนาจของผู้เสียหายและผู้รับมอบอำนาจของผู้ต้องหาตกลงร่วมกันว่า วันนี้คู่กรณี
ทั้งสองฝ่ายติดภารกิจสำคัญที่นัดไว้ก่อนแล้ว ไม่สามารถมาไต่ถามข้อพิพาทวันนี้ได้ แต่คู่ความทั้งสองฝ่าย
ประสงค์เจรจาเพื่อยุติข้อพิพาทคดีนี้ จึงขอเลื่อนการไต่ถามออกไปสัปดาห์

พิเคราะห์แล้ว เห็นว่า คดีมีทางตกลงกันได้ หากตกลงกันได้จะเป็นประโยชน์แก่คู่กรณีทั้งสองฝ่าย
เห็นควรเลื่อนการไต่ถามไปในวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

โดยให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน/อ่านแล้ว

(นาย/นาง/นางสาว.....) ผู้ไต่ถาม บันทึก/อ่าน

(นาย.....) ผู้ไต่ถาม

..... ผู้ร้อง / ผู้เสียหาย

.....ทนายผู้ร้อง/เสียหาย

(นายทนายน้อย ยุติธรรม)

..... ผู้ถูกร้อง/ ผู้ต้องหา

.....ทนายผู้ร้อง/เสียหาย

(นายนำไชย ปกติ)

การเลื่อนการไกล่เกลี่ยไปปฏิบัติตามเงื่อนไข

รายงานการไกล่เกลี่ย

หมายเลขคำขอที่...../๒๕๖๒

หมายเลขบันทึกเลขที่...../๒๕๖๒

ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน...(สถานีตำรวจนครบาล...)

วันที่ เดือน พุทธศักราช ๒๕๖๒

ความอาญา (แพ่ง)

นายยุติธรรม สำเร็จดี

ผู้ร้อง / ผู้เสียหาย

ระหว่าง

นายสมบัติ งามไทย

ผู้ถูกร้อง/ผู้ต้องหา

ผู้ไกล่เกลี่ยออกนั่งประณอมข้อพิพาทเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา

นัดไกล่เกลี่ยวันนี้ ผู้เสียหาย ผู้รับมอบอำนาจ.....ทนายผู้เสียหาย ผู้ต้องหา นาย.....บิดาผู้ต้องหา
ทนายผู้ต้องหา มาเจรจาไกล่เกลี่ยและประณอมข้อพิพาทวันนี้

ผู้ไกล่เกลี่ย(ประนีประนอม)ได้เจรจาคุ้งกรณีทั้งสองฝ่ายแล้ว คดีมีทางตกลงกันได้โดยมีรายละเอียด
ดังต่อไปนี้

๑. ผู้เสียหายแถลงว่า ตกลงจะชำระเงินค่าเสียหายให้ผู้เสียหายจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โดยตกลง
จะแบ่งชำระเป็น ๒ งวด งวดแรกชำระในวันนี้จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท และผู้เสียหายได้รับไปในวันนี้แล้ว
ส่วนที่เหลืออีก ๑๐๐,๐๐๐ บาท จะนำมาชำระในนัดหน้า

๒. ผู้ต้องหาตกลงจะลงโฆษณาขอโทษผู้เสียหายทางหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หรือมติชน หรือข่าวสด
ฉบับใดฉบับหนึ่ง เป็นเวลา ๓ วัน กรอบขนาด ๓x๕ นิ้วโดยมีถ้อยคำว่า “วันนี้คุ้งกรณีทั้งสองฝ่ายได้เจรจาไกล่เกลี่ย
ข้อพิพาทกันแล้ว ถ้อยคำที่ผู้ต้องหาได้ให้สัมภาษณ์ หากทำให้นางสาว.....ผู้เสียหายได้รับความเสียหาย ข้าพเจ้า
นาย..... ต้องขออภัยมา ณ ที่นี้” โดยผู้ต้องหาจะนำไปประกาศภายใน ๗ วันนับแต่วันนี้ โดยเสียค่าใช้จ่าย
ด้วยตัวเอง หากดำเนินการแล้วเสร็จทั้งสองข้อขอให้ผู้เสียหายไปดำเนินการถอนคำร้องทุกข์ หรือแถลงไม่ติดใจ
ดำเนินคดีแพ่งและคดีอาญาต่อไป

๓. ผู้เสียหายแถลงว่า หากผู้ต้องหาดำเนินการตามข้อ ๑ และข้อ ๒ แล้วจะดำเนินการถอน
คำร้องทุกข์และไม่ติดใจดำเนินคดีแพ่งและคดีอาญาอีกต่อไป

๔. คุ้งกรณีทั้งสองฝ่าย ขอเลื่อนการไกล่เกลี่ยออกไปเพื่อให้โอกาสผู้ต้องหาไปปฏิบัติตามเงื่อนไข
ที่ได้แถลง

พิเคราะห์แล้ว เห็นว่า คดีสามารถตกลงกันได้แล้ว เพื่อให้โอกาสคุ้งกรณีไปปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ได้
ตกลงไว้ ให้เลื่อนการไกล่เกลี่ยไปในวันที่ ๓ เดือน มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา

รายงานการไกล่เกลี่ยฉบับนี้ได้อ่านให้กับคู่กรณีฟังและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ด้วยความสมัครใจ
ของคู่กรณีโดยไม่มีฝ่ายใดได้เปรียบ

โดยให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน/อ่านแล้ว

(นาย/นาง/นางสาว.....) ผู้ไกล่เกลี่ย บันทึก/อ่าน

(นาย.....) ผู้ไกล่เกลี่ย

..... ผู้ร้อง / ผู้เสียหาย

..... ทนายผู้ร้อง/เสียหาย

(นายทนายน้อย ยุติธรรม)

..... ผู้ถูกร้อง/ ผู้ต้องหา

..... ทนายผู้ร้อง/เสียหาย

(นายนำไชย ปกติ)

การเลื่อนการไกล่เกลี่ยโดยมีการเสนอเงื่อนไข

รายงานการไกล่เกลี่ย

หมายเลขคำขอที่...../๒๕๖๒

หมายเลขบันทึกเลขที่...../๒๕๖๒

ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน...(สถานีตำรวจนครบาล...)

วันที่ เดือน พุทธศักราช ๒๕๖๒

ความอาญา (แพ่ง)

นายยุติธรรม สำเร็จดี

ผู้ร้อง/ผู้เสียหาย

ระหว่าง

นายสมบัติ งามไทย

ผู้ถูกร้อง/ผู้ต้องหา

ผู้ไกล่เกลี่ยออกนั่งประธานอมข้อพิพาทเวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา

นัดไกล่เกลี่ยวันนี้ ผู้เสียหาย ผู้รับมอบอำนาจ.....ทนายผู้เสียหาย ผู้ต้องหา นาย.....บิดาผู้ต้องหา
ทนายผู้ต้องหา มาเจรจาไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทวันนี้

ผู้ไกล่เกลี่ย(ประนีประนอม)ได้เจรจาคุกรณทั้งสองฝ่ายแล้ว คดีทางตกลงกันได้โดยมีรายละเอียด
ดังต่อไปนี้

๑. ผู้เสียหายแถลงว่า ติดใจเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้ต้องหา จำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
หากผู้ต้องหาชำระได้ ก็ไม่ติดใจดำเนินคดีกับผู้ต้องหาอีกต่อไป

๒. ผู้ต้องหาแถลงว่า เงินจำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท เป็นค่าเสียหายที่สูงมาก ไม่สามารถนำเงิน
มาชำระให้ผู้เสียหายได้ หากผู้เสียหายลดค่าเสียหายลงมาเป็นจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ผู้ต้องหาจะไปกู้ยืมเงิน
มาเพื่อชำระให้ผู้เสียหายได้ หากตกลงในยอดดังกล่าวได้ ขอระยะเวลาในการเตรียมเงินเพื่อมาชำระ
ในนัดหน้า

๓. ผู้เสียหายแถลงว่าขอนำเงื่อนไขดังกล่าวไปปรึกษาญาติและจะมาให้คำตอบในนัดหน้า คุกรณ
ทั้งสองฝ่ายจึงขอเลื่อนการไกล่เกลี่ย

พิเคราะห์แล้ว เห็นว่าคดีมีทางตกลงกันได้ เห็นควรเลื่อนการไกล่เกลี่ยไปในวันที่.....เดือน.....

พ.ศ. ๒๕๖๒

แจ้งพนักงานสอบสวนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่รับคดีไว้แล้วทราบ/อ่านแล้ว

(นาย/นาง/นางสาว.....) ผู้ไกล่เกลี่ย บันทึก/อ่าน

(นาย.....) ผู้ไกล่เกลี่ย

..... ผู้ร้อง / ผู้เสียหาย

.....ทนายผู้ร้อง/เสียหาย

(นายทนายน้อย ยุติธรรม)

..... ผู้ถูกร้อง/ ผู้ต้องหา

.....ทนายผู้ร้อง/เสียหาย

(นายนำไชย ปกติ)

ปกสำนวนไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

ข้อพิพาทเลขคำร้องที่/25.....

ข้อพิพาทเลขคดีที่/25.....

วันที่ เดือน พ.ศ.

หน่วยงาน.....

ข้อพิพาท.....

ระหว่าง { ผู้ร้อง
..... ผู้ถูกร้อง

เรื่อง ทุนทรัพย์ บาท

ชื่อผู้ไกล่เกลี่ย 1.

2.

ชื่อเจ้าหน้าที่เจ้าของสำนวน.....

บันทึก

1. นัดไกล่เกลี่ยวันที่ ตั้งแต่เวลา ถึง นาฬิกา
2. นัดไกล่เกลี่ยวันที่ ตั้งแต่เวลา ถึง นาฬิกา
3. นัดไกล่เกลี่ยวันที่ ตั้งแต่เวลา ถึง นาฬิกา

รวมระยะเวลาที่ใช้ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท.....ชั่วโมง

ผลการไกล่เกลี่ย

☐ สำเร็จ

☐ ไม่สำเร็จ

☐ สำเร็จบางส่วน

คู่กรณีไม่สามารถนำข้อเท็จจริงในชั้นไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องไปใช้อ้างอิงเป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี กระบวนการอนุญาโตตุลาการ หรือกระบวนการพิจารณาใด ๆ เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้นที่ได้รับฟังได้เพื่อการบังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาท

..... ผู้ร้อง

..... ผู้ถูกร้อง

ที่/.....

(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ย)
ที่อยู่.....
.....
.....

วัน เดือน ปี

เรื่อง การแจ้งความประสงค์ขอดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒
เรียน (หัวหน้าหน่วยงาน ศาล อัยการ ตำรวจ)ด้วยนาย/นาง/นางสาว.....(ผู้ร้อง) อยู่บ้านเลขที่.....
หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....ได้ยื่นคำร้อง
มาที่.....(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท)....ขอให้ไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทเรื่อง.....
โดยมีนาย/นาง/นางสาว..... (ผู้ถูกร้อง) อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....
ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....เป็นคู่กรณีในการนี้.....(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท).....ขอเรียนว่า คู่กรณีทั้งสองฝ่าย
(ผู้ร้องและผู้ถูกร้อง) มีความประสงค์จะให้.....(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท)..... ดำเนินการ
ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ทั้งนี้ หากผลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
เป็นประการใด.....(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท).....จะดำเนินการแจ้งผลการไกล่เกลี่ย
ข้อพิพาทกลับไปยัง.....(หัวหน้าหน่วยงาน ศาล อัยการ ตำรวจ).....ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

()

หัวหน้าหน่วยงาน

(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท)

โทรศัพท์

โทรสาร

หนังสือแจ้งผลการ

ไกล่เกลี่ย ต่อหน่วยงาน (พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ศาล) (กรณีตกลงกันได้)

ที่/.....

(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ย)

ที่อยู่.....

.....

.....

วัน เดือน ปี

เรื่อง แจ้งผลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

เรียน (หัวหน้าหน่วยงาน ศาล/ อัยการ/ ตำรวจ)

อ้างถึง หนังสือ ที่ / ลงวันที่.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาบันทึกข้อตกลงการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

ตามหนังสือที่อ้างถึง ...(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท)...ได้ดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเรื่อง.....โดยมีนาย/นาง/นางสาว.....(ผู้ร้อง) อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....และนาย/นาง/นางสาว.....(ผู้ถูกร้อง) อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....เป็นคู่กรณี ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้.....(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท).....ขอแจ้งผลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างนาย/นาง/นางสาว.....(ผู้ร้อง) กับนาย/นาง/นางสาว.....(ผู้ถูกร้อง) ผลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทปรากฏ ดังนี้

๑.....

.....

๒.....

.....

๓.....

.....

รายละเอียดปรากฏตามสำเนาทันทีข้อตกลง ที่เสนอมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

()

หัวหน้าหน่วยงาน

(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท)

โทรศัพท์

โทรสาร

ที่/.....

(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ย)

ที่อยู่.....

.....

.....

วัน เดือน ปี

เรื่อง แจ้งผลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

เรียน (หัวหน้าหน่วยงาน ศาล/ อัยการ/ ตำรวจ)

อ้างถึง หนังสือ ที่ / ลงวันที่.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาบันทึกข้อตกลงการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

ตามหนังสือที่อ้างถึง ...(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท)...ได้ดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเรื่อง.....โดยมีนาย/นาง/นางสาว.....(ผู้ร้อง) อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....และนาย/นาง/นางสาว.....(ผู้ถูกร้อง) อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....เป็นคู่กรณี ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้.....(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท).....ขอแจ้งผลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างนาย/นาง/นางสาว.....(ผู้ร้อง) กับนาย/นาง/นางสาว.....(ผู้ถูกร้อง) ผลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทปรากฏ ดังนี้

๑.....

.....

๒.....

.....

๓.....

.....

รายละเอียดปรากฏตามสำเนาทันทีข้อตกลง ที่เสนอมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

()

หัวหน้าหน่วยงาน

(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท)

โทรศัพท์

โทรสาร

ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท.....

แบบสอบถามความพึงพอใจในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

กรุณารอกข้อมูลลงในช่องว่าง และทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ตามความเป็นจริงหรือในช่องที่ท่านเห็นว่าตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ก่อนใช้บริการท่านทราบข้อมูลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทด้วยวิธีใด

- ☐ อินเทอร์เน็ต ☐ แผ่นพับ ☐ หนังสือพิมพ์ ☐ หนังสือศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ☐ มีบุคคลอื่นแนะนำ
☐ อื่นๆ (ระบุ).....

ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการ และการบริการของศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

๑. ข้อพิพาท ☐ ทางแพ่ง ☐ ทางอาญา เรื่อง.....ทุนทรัพย์.....
 ๒. ข้อพิพาทของท่านใช้เวลาในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททั้งสิ้นกี่นัด
☐ ๑ นัด ☐ ๒ นัด ☐ ๓ นัด ☐ อื่นๆ (ระบุ).....
 ๓. ผลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ☐ ตกลงกันได้ ☐ ตกลงกันไม่ได้ ☐ จำหน่ายคำร้อง
 ๔. ท่านคิดว่า การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเป็นประโยชน์ต่อท่านหรือไม่ ☐ เป็น ☐ ไม่เป็น ☐ ไม่มีความเห็น
 ๕. ความเห็นต่อการให้บริการของศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

คำถาม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. การบริการของเจ้าหน้าที่					
๑.๑ การให้ข้อมูลและการให้คำปรึกษา					
๑.๒ ความรวดเร็วในการประสานงาน					
๑.๓ อธิบายของเจ้าหน้าที่					
๒. การทำงานของผู้ไกล่เกลี่ย					
๒.๑ การอธิบายขั้นตอนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท					
๒.๒ การสร้างบรรยากาศระหว่างการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท					
๒.๓ การใช้คำพูดในขณะไกล่เกลี่ยข้อพิพาท					
๒.๔ ระยะเวลาที่ใช้ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท					
๒.๕ การรับฟังและเสนอแนะทางเลือกแก่คู่กรณี					
๓. ความพึงพอใจในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท					
๓.๑ ความพึงพอใจในกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท					
๓.๒ ความพึงพอใจในผลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท					
๓.๓ ความพึงพอใจต่อประโยชน์ที่ได้รับเมื่อไกล่เกลี่ยสำเร็จ					

๑. ข้อเสนอแนะ (หากมี)

.....

หน่วยงาน.....

ความสมัครใจเข้าร่วม / ข้อตกลงเข้าสู่การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

วันที่ เดือน พ.ศ.

ข้อพิพาทคำร้องที่/๒๕.....

ระหว่าง { ผู้ร้อง
..... ผู้ถูกร้อง

๑. ผู้เข้าร่วมการไกล่เกลี่ย ☐ ผู้ยื่นคำร้อง ☐ คู่กรณี ☐ ผู้ไกล่เกลี่ย ☐ อื่น ๆ.....

๒. คู่กรณี ☐ ตกลง ☐ ไม่ตกลง ให้นำข้อพิพาทสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

๓. ผู้เข้าร่วมไกล่เกลี่ยทุกคน ☐ ตกลง ปฏิบัติตามขั้นตอนว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ของหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และตกลงที่จะรักษาความลับของข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกระบวนการไกล่เกลี่ยในวันนี้

ลงชื่อ ผู้ร้อง
(.....)

ลงชื่อ ผู้ถูกร้อง
(.....)

ลงชื่อ ผู้ไกล่เกลี่ย
(.....)

ลงชื่อ เจ้าหน้าที่
(.....)

ลงชื่อ หัวหน้าหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ย
(.....)

-ตัวอย่างหนังสือขออนุมัติจัดประชุม-

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานยุติธรรมจังหวัด..... โทร.....

ที่ ยธ..... / วันที่.....

เรื่อง ขออนุมัติจัดกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท.....

เรียน ผอ.สำนักงานยุติธรรมจังหวัด/ยุติธรรมจังหวัด.....

ด้วยสำนักงานยุติธรรมจังหวัด.....ได้รับคำร้องขอให้มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเรื่อง.....
ระหว่างนาย และนาย ซึ่งทุกฝ่ายมีความสมัครใจ
 เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย และได้ร่วมกันแต่งตั้งนาย.....เป็นผู้ไกล่เกลี่ยในคดีนี้
 และผู้ไกล่เกลี่ยให้ความยินยอมเป็นผู้ไกล่เกลี่ยในข้อพิพาทดังกล่าว โดยได้ร่วมกันกำหนดวันจัดกระบวนการไกล่เกลี่ย
 ข้อพิพาท ในวันที่ เดือน พ.ศ. เวลา น. ณ (รายละเอียด
 ตามเอกสารแนบ)

เพื่อให้การจัดกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงเห็นสมควรพิจารณา
 อนุมัติจัดกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ในวันที่ เดือน พ.ศ. เวลา น.
 ณ มีผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย คู่กรณีทุกฝ่าย ,ผู้ไกล่เกลี่ย,ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
 รวมจำนวนผู้เข้าร่วมกระบวนการไกล่เกลี่ยทั้งสิ้น คน โดยมีค่าใช้จ่ายจำนวน บาท
 (.....บาทถ้วน)ในการนี้ มอบหมายให้.....พนักงานคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ/
 เจ้าหน้าที่ยุติธรรม เป็นผู้ยืมเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดังกล่าว ทั้งนี้ ได้แนบสัญญายืมเงินและประมาณการ
 ค่าใช้จ่ายเสนอมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติและลงนามในสัญญาที่ยืมที่แนบมาพร้อมนี้

ลงชื่อ

(.....)

พนักงานคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ/เจ้าหน้าที่ยุติธรรม

-ตัวอย่างสัญญายืมเงิน (ด้านหน้า)-

แบบ ๘๕๐๐

สัญญายืมเงิน ยื่นต่อ สำนักงานยุติธรรมจังหวัด (๑)	เลขที่..... วันครบกำหนด.....
ข้าพเจ้า..... ตำแหน่ง..... สังกัด..... จังหวัด..... มีความประสงค์ขอยืมเงินจาก สำนักงานยุติธรรมจังหวัด (๒) เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ระหว่างนาย กับ นาย ในวันที่ เดือน พ.ศ. ณ (๓) ดังรายละเอียดต่อไปนี้	
ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุม (ตัวอักษร) รวมเงิน (บาท)	
ข้าพเจ้าสัญญาว่าจะปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการทุกประการ และจะนำใบสำคัญคู่จ่ายที่ถูกต้องพร้อมทั้งเงินเหลือจ่าย (ถ้ามี) ส่งใช้ภายในกำหนดไว้ในระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง คือ ภายใน.....วัน นับแต่วันที่ได้รับเงินนี้ ถ้าข้าพเจ้าไม่ส่งตามกำหนด ข้าพเจ้ายินยอมให้หักเงินเดือน ค่าจ้าง เบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ หรือเงินอื่นใดที่ข้าพเจ้าพึงได้รับจากทางราชการ ชดใช้จำนวนเงินที่ยืมไปจนครบถ้วนได้ทันที ลายมือชื่อ.....ผู้ยืม วันที่.....	
เสนอ.....(๔) ได้ตรวจสอบแล้ว เห็นสมควรอนุมัติให้ยืมตามใบยืมฉบับนี้ได้ จำนวน.....บาท (.....) ลงชื่อ..... วันที่..... คำขออนุมัติ อนุมัติให้ยืมตามเงื่อนไขข้างต้นได้ เป็นเงิน.....บาท (.....) ลงชื่อผู้อนุมัติ..... วันที่.....	
ใบรับเงิน ได้รับเงินยืมจำนวน.....บาท (.....) ไปเป็นการถูกต้องแล้ว ลงชื่อ.....ผู้รับเงิน วันที่.....	

-ตัวอย่างหนังสือเชิญเข้าร่วมกระบวนการไกล่เกลี่ย-

ที่ ยธ /

สำนักงานยุติธรรมจังหวัด

ที่อยู่

.....

วันที่

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

เรียน (ชื่อผู้ร้อง)

อ้างถึง คำร้องเลขที่...../.....ลงวันที่..... จำนวน 1 ฉบับ

ตามที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัด.....ได้รับคำร้องขอให้มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเรื่อง.....
 ระหว่างท่าน และนาย ซึ่งคู่กรณีทุกฝ่ายมีความสมัครใจ
 เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย และได้ร่วมกันแต่งตั้งนาย..... เป็นผู้ไกล่เกลี่ย
 ในคดีนี้ และผู้ไกล่เกลี่ยให้ความยินยอมเป็นผู้ไกล่เกลี่ยในข้อพิพาทดังกล่าว โดยทุกฝ่ายได้ร่วมกันกำหนดวัน
 จัดกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ในวันที่ เดือน พ.ศ. เวลา น.ณ.....
 (รายละเอียดตามที่ทราบแล้วนั้น)

สำนักงานยุติธรรมจังหวัด... พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านและคู่กรณี มีความประสงค์จะไกล่เกลี่ย
 ข้อพิพาทและได้ร่วมกันแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยจากบัญชีของหน่วยงานแล้ว เพื่ออำนวยความสะดวกและอำนวยความสะดวก
 ความสะดวกให้ท่านและคู่กรณีเข้าถึงความยุติธรรมด้วยความพึงพอใจของทั้งสองฝ่าย จึงขอเรียนเชิญท่านพร้อมด้วย
 คู่กรณีเข้าร่วมกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ในวันและเวลาดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ขอความกรุณาส่งแบบตอบรับ
 เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทกลับไปยังสำนักงานยุติธรรมจังหวัด..... ภายใน 15 วันนับแต่วัน
 ได้รับหนังสือนี้ หากล่วงเลยกำหนดระยะเวลาดังกล่าวจะถือว่าท่านไม่ประสงค์เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย
 ข้อพิพาท

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

ยุติธรรมจังหวัด

สำนักงานยุติธรรมจังหวัด

โทร

โทรสาร

ที่ ยธ /.....

สำนักงานยุติธรรมจังหวัด

ที่อยู่

.....

วันที่

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

เรียน (ชื่อผู้ถูกร้อง)

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือตอบรับเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท จำนวน 1 ฉบับ

ตามที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัด.....ได้รับคำร้องขอให้มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเรื่อง.....
 ระหว่างนาย และท่าน(นาย) ซึ่งคู่กรณีทุกฝ่ายมีความ
 สมควรใจเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย และได้ร่วมกันแต่งตั้งนาย..... เป็นผู้ไกล่เกลี่ย
 ในคดีนี้ และผู้ไกล่เกลี่ยให้ความยินยอมเป็นผู้ไกล่เกลี่ยในข้อพิพาทดังกล่าว โดยทุกฝ่ายได้ร่วมกันกำหนดวัน
 จัดกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ในวันที่ เดือน พ.ศ. เวลา น.
 ณ (รายละเอียดตามที่ทราบแล้วนั้น)

สำนักงานยุติธรรมจังหวัด... พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ร้องและท่าน มีความประสงค์และสมควรใจ
 จะไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและได้ร่วมกันแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยจากบัญชีของหน่วยงานแล้ว เพื่ออำนวยความสะดวก
 อำนวยความสะดวกของท่านและคู่กรณีเข้าถึงความยุติธรรมด้วยความพึงพอใจของทั้งสองฝ่าย จึงขอเรียนเชิญท่าน
 พร้อมด้วยคู่กรณีเข้าร่วมกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ในวันและเวลาดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ขอความกรุณาส่งแบบ
 ตอบรับเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทกลับไปยังสำนักงานยุติธรรมจังหวัด..... ภายใน 15 วันนับแต่
 วันได้รับหนังสือนี้ หากล่วงเลยกำหนดระยะเวลา ดังกล่าวจะถือว่าท่านไม่ประสงค์เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย
 ข้อพิพาท

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

ยุติธรรมจังหวัด

สำนักงานยุติธรรมจังหวัด

โทร

โทรสาร

สแกนคิวอาร์โค้ด(QRCode) ส่งมายังหน่วยงานภายในวันที่

ที่ ยธ /

สำนักงานยุติธรรมจังหวัด

ที่อยู่

.....

วันที่

เรื่อง ขอเชิญทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

เรียน (ชื่อผู้ไกล่เกลี่ย)

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำร้องขอไกล่เกลี่ยของนาย จำนวน ชุด

ตามที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัด.....ได้รับคำร้องขอให้มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเรื่อง.....
 ระหว่างนาย และนาย..... ซึ่งคู่กรณีทุกฝ่ายมีความสมัครใจ
 เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย และได้ร่วมกันแต่งตั้งท่านเป็นผู้ไกล่เกลี่ยในคดีนี้ โดยท่านให้ความยินยอมเป็นผู้ไกล่เกลี่ย
 ในข้อพิพาทดังกล่าว ซึ่งทุกฝ่ายได้ร่วมกันกำหนดวันจัดกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ในวันที่ เดือน
 พ.ศ. เวลา น. ณ (รายละเอียดตามที่ทราบแล้วนั้น)

สำนักงานยุติธรรมจังหวัดจึงขอเรียนเชิญท่านทำหน้าที่ผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ในวันเวลา และ
 สถานที่ดังกล่าวต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดีเช่นเคย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

ยุติธรรมจังหวัด

สำนักงานยุติธรรมจังหวัด

โทร

โทรสาร

สแกนคิวอาร์โค้ด(QRCode) ส่งมายังหน่วยงานภายในวันที่

ใบลงทะเบียน

การประชุมจัดกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท กรณี

นาย..... กับ นาย

วันที่ เดือน พ.ศ. เวลา น.

ณ

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	เกี่ยวข้องเป็น	เบอร์ติดต่อ	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ

แบบตรวจสอบ (Check List) ประกอบการจัดกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
ของศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท...(หน่วยงานภาครัฐ..)

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าหัวข้อที่ได้ดำเนินการแล้วและลงวันที่กำกับให้ครบถ้วน

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินงาน	วัน/เดือน/ปี	หมายเหตุ
๑	ขั้นตอนรับคำร้อง ☐ แบบคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ☐ เอกสารหลักฐานต่าง ๆ (ถ้ามี)		
๒	ขั้นตอน ตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น ☐ ไกล่เกลี่ยได้ตาม พ.ร.บ.ฯ ☐ ข้อพิพาททางแพ่ง ☐ ข้อพิพาททางอาญา ☐ ไกล่เกลี่ยไม่ได้ตาม พ.ร.บ.ฯ ☐ เนื่องจาก..... ☐ ส่งต่อหน่วยงานอื่น.....		
๓	ขั้นตอนสอบถามความสมัครใจคู่กรณี/สอบถามความยินยอม/ไม่ยินยอมผู้ไกล่เกลี่ย ☐ หนังสือสอบถามความสมัครใจคู่กรณี ☐ คู่กรณีสมัครใจเข้าร่วมไกล่เกลี่ย ☐ มีหนังสือตอบรับสมัครใจเข้าร่วมกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ☐ คู่กรณีไม่สมัครใจเข้าร่วมไกล่เกลี่ย ☐ มีหนังสือตอบรับไม่สมัครใจเข้าร่วมกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ☐ หนังสือแจ้งผลการตอบรับของคู่กรณี(ผู้ถูกร้อง) ให้ผู้ร้องทราบ ☐ หนังสือสอบถามความยินยอม/ไม่ยินยอมเป็นผู้ไกล่เกลี่ย ☐ แบบยินยอมเป็นผู้ไกล่เกลี่ย/ไม่ยินยอมเป็นผู้ไกล่เกลี่ย		
๔	ขั้นตอนการเลือกผู้ไกล่เกลี่ย/และแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย ☐ แบบเลือกผู้ไกล่เกลี่ยของคู่กรณีทุกฝ่าย ☐ หนังสือตกลงแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย ☐ คู่กรณีแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยเอง ☐ ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทหน่วยงานภาครัฐ แต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย		
๕	ขั้นตอนขออนุมัติการจัดกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ☐ หนังสือขออนุมัติจัดประชุม ☐ หนังสือเชิญเข้าร่วมกระบวนการไกล่เกลี่ย (ผู้ไกล่เกลี่ย) ☐ หนังสือเชิญเข้าร่วมกระบวนการไกล่เกลี่ย (ผู้ร้อง) ☐ หนังสือเชิญเข้าร่วมกระบวนการไกล่เกลี่ย (คู่กรณี/ผู้ถูกร้อง) ☐ ใบลงทะเบียนการประชุมไกล่เกลี่ยข้อพิพาท		

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินงาน	วัน/เดือน/ปี	หมายเหตุ
๖	ขั้นตอนการแจ้งผลการไกล่เกลี่ยที่คดีอยู่ระหว่างการสอบสวน หรือพิจารณาคดีของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล ☐ หนังสือแจ้งความประสงค์ของคู่กรณี ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ศาล ทราบแล้วแต่กรณี ☐ หนังสือแจ้งผลการไกล่เกลี่ยพิพาททางอาญาให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ศาล ทราบแล้วแต่กรณี		
๗	ขั้นตอนรายงานผลของการไกล่เกลี่ย (ทำรายงานการไกล่เกลี่ย/บันทึกข้อตกลง) ☐ ตกลงกันได้ ☐ ตกลงกันไม่ได้ ☐ ข้อพิพาททางอาญากรณีตกลงกันได้ส่งสำเนารายงานการไกล่เกลี่ย/บันทึกข้อตกลง แจ้งพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ศาล ทราบแล้วแต่กรณี ☐ ข้อพิพาททางอาญากรณีตกลงกันไม่ได้ ส่งสำเนารายงานผลการไกล่เกลี่ย แจ้ง พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ศาล ทราบแล้วแต่กรณี		
๘	ขั้นตอนจัดทำบันทึกข้อตกลงระงับข้อพิพาท อย่างน้อยต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ ☐ ชื่อและที่อยู่ของคู่กรณี ☐ ข้อพิพาทตามกฎหมาย ☐ ความสมัครใจเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ☐ สาระสำคัญของข้อตกลงอันเป็นผลของการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เช่น การชดเชยเยียวยาความเสียหาย เงื่อนไขคู่กรณีต้องปฏิบัติหรืองดเว้นปฏิบัติ ระยะเวลาดำเนินการหรือข้อตกลงไม่ตั้งใจที่จะรับการชดเชยเยียวยาความเสียหาย ☐ ข้อตกลงต้องไม่เป็นการต้องห้ามขัดแย้งโดยกฎหมาย เป็นการพันวิสัยหรือเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน		
๙	ขั้นตอนการเบิกจ่ายค่าตอบแทน ☐ แบบคำขอเบิกค่าตอบแทนผู้ไกล่เกลี่ย(คนเดียว) ☐ แบบคำขอเบิกค่าตอบแทนผู้ไกล่เกลี่ย(คนเดียว) ☐ แบบรายงานการใช้จ่ายค่าตอบแทน		
๑๐	อื่นๆ(ระบุ บันทึก) ☐ ☐ ☐		

ลงชื่อ.....ผู้รับผิดชอบสำนวน
(.....)

ลงชื่อ.....(หัวหน้ากลุ่มงาน/ผู้ตรวจสอบ)
(.....)

สารบบงานไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท.....

วัน เดือน ปี		ข้อพิพาท	ข้อพิพาท	ผู้ถูก ร้อง	ประเภท ข้อพิพาท	เรื่อง	ทุนทรัพย์	ผู้ไกล่เกลี่ย	เจ้าหน้าที่ศูนย์/ เจ้าของสำนวนฯ	ผลการไกล่ เกลี่ย	หมายเหตุ
ข้อพิพาท เข้า	ข้อพิพาท ออก										

หมายเหตุ

-ข้อพิพาทเข้า /ออก หมายถึงจำนวนในแต่ละเดือน

- หมายเลขคำร้อง หมายถึง เลขสารบบของงานไกล่เกลี่ย ในกรณีที่มีคำร้องไว้แล้วจะออกเลขคำร้องไว้ และเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วควรลงเลขสารบบคดีเรื่องด้วย
- ผู้ร้อง , ผู้ถูกร้อง ควรบันทึกเบอร์โทรศัพท์ที่สะดวกในการติดต่อได้ด้วย (หากมี)
 - ประเภทข้อพิพาท หมายถึง ข้อพิพาททางแพ่ง , ข้อพิพาททางอาญา หรืออื่นๆ (หากมี)

แผนผังการจัดสถานที่ใกล้เคียง

การเตรียมและจัดสถานที่ใกล้เคียง

การเลือกสถานที่ ต้องพิจารณาสถานที่ที่เหมาะสมมากที่สุดสำหรับรับฟังการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท จำเป็นต้องพิจารณาในแง่ของภูมิศาสตร์และกายภาพด้วย เนื่องจากสถานที่และรูปแบบของการจัดสถานที่ ห้องใกล้เคียงมีความสำคัญทางด้านจิตวิทยาเพื่อก้าวไปสู่การระงับข้อพิพาท

ห้องเจรจาควรจัดให้มีห้องอย่างน้อย 2 ห้อง โดยห้องหนึ่งจะต้องสามารถรองรับผู้เข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้ทุกคน และอีกห้องสำหรับการประชุมส่วนตัว ควรเป็นห้องที่มีบรรยากาศสบายผ่อนคลาย เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและต้องระลึกอยู่เสมอว่าเนื้อหารายละเอียดของการเจรจาไกล่เกลี่ยข้อพิพาทถือเป็นความลับของคู่กรณี เพราะหากคู่กรณีรู้สึกกังวลใจในเรื่องความลับของเนื้อหาการเจรจา อาจทำให้คู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหรือทุกฝ่ายไม่ยอมพูดถึงความต้องการที่แท้จริงของตนเอง ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อผลลัพธ์ของการเจรจาไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้ นอกจากจะหมายถึงตัวของสถานที่เองแล้วยังหมายรวมถึงเอกสาร ปากกา กระดาษ กระดานฟลิปชาร์ต หรือสิ่งที่จำเป็นและต้องใช้ในการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทด้วย

การจัดโต๊ะเจรจา

สำหรับโต๊ะเจรจา ควรเป็นโต๊ะ 4 เหลี่ยมผืนผ้า เพื่อให้ผู้ไกล่เกลี่ยนั่งบริเวณหัวโต๊ะ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเป็นคนกลางในการเจรจา สามารถรับฟัง พูดคุยกับคู่กรณีได้ทั้ง 2 ฝ่ายเท่าเทียมกัน สำหรับคู่กรณีทั้งสองฝ่าย รวมถึงบุคคลที่คู่กรณีไว้วางใจให้เข้าร่วมไกล่เกลี่ยจะนั่งอยู่ฝั่งซ้ายและขวาตามสมควร

แบบฟอร์มเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ภาคผนวกที่ ๒

(เอกสารสำหรับการเป็นผู้ไกล่เกลี่ย)

๑. แบบคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไกล่เกลี่ย
๒. แบบบัญชีผู้ไกล่เกลี่ยของหน่วยงาน
๓. แบบบัตรประจำตัวผู้ไกล่เกลี่ย
๔. แบบหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนผู้ไกล่เกลี่ย
๕. แบบคำขอมิบัตรประจำตัวผู้ไกล่เกลี่ย/ขอหนังสือรับรอง
/ขอแก้ไขข้อความ
๖. แบบหนังสือคัดค้านผู้ไกล่เกลี่ย

คำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไกล่เกลี่ย
ตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

๑. ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....
เกิดเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....อายุ.....ปี สัญชาติ.....

๒. ☐ เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน □-□□□□-□□□□□□-□□-□
ออกโดย.....
วันออกบัตร.....วันหมดอายุ.....

☐ เลขที่บัตรประจำตัวข้าราชการ.....ออกโดย.....
วันออกบัตร.....วันหมดอายุ.....

๓. มีภูมิลำเนาอยู่ที่.....หมู่ที่.....ซอย/ถนน.....
ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....
จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

๔. ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่.....หมู่ที่.....ซอย/ถนน.....
 ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....
 จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
 โทรศัพท์.....โทรสาร.....โทรศัพท์มือถือ.....
 ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail).....

๕. อาชีพปัจจุบัน.....ตำแหน่ง.....
 สังกัด.....สถานที่ทำงาน.....
 ซอย/ถนน.....ตำบล/แขวง.....
 อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
 รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....โทรสาร.....

๖. ประวัติการศึกษา

ระดับการศึกษา	สาขาวิชา	ชื่อสถานศึกษา	ปีที่สำเร็จการศึกษา

๗. ☐ ผ่านการอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามหลักสูตรที่คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรม

แห่งชาติ (กพยช.) รับรอง ชื่อหลักสูตร.....

จัดโดย.....รุ่นที่.....เมื่อวันที่.....

๘. ประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท อย่างน้อย ๕ เรื่อง

ระยะเวลา ตั้งแต่ พ.ศ. ถึง พ.ศ.	เรื่อง/คดีที่ไกล่เกลี่ย	สถานที่/หน่วยงาน	ประสบการณ์อื่นที่เป็น ประโยชน์แก่การไกล่เกลี่ย

๙. คดีหรือข้อพิพาทที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (เรียงตามลำดับความเชี่ยวชาญ)

๙.๑

๙.๒

๙.๓

๙.๔

๙.๕

๑๐. เมื่อได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไกล่เกลี่ยพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ ณ หน่วยงานรัฐที่ดำเนินงานไกล่เกลี่ย/ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชนใด

๑๐.๑ ☐ หน่วยงานของรัฐในส่วนกลาง (ระบุ).....

๑๐.๒ ☐ หน่วยงานของรัฐในส่วนภูมิภาค (ระบุ)

๑๐.๓ ☐ ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน (ระบุ).....

ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทฯจังหวัด.....

ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทฯจังหวัด.....

๑๑. หลักฐานที่แนบท้ายคำขอนี้

- ☐ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน/บัตรประจำตัวข้าราชการ
- ☐ สำเนาปริญญาบัตร/สำเนาแสดงคุณวุฒิ
- ☐ สำเนาทะเบียนบ้าน
- ☐ สำเนาหลักฐานแสดงการเปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุล (ถ้ามี)
- ☐ สำเนาแสดงการผ่านการอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามหลักสูตรที่คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติรับรอง
- ☐ รูปถ่ายสี หน้าตรงไม่สวมแว่นตา ขนาด ๑.๕ นิ้ว ถ่ายมาแล้วไม่เกิน ๖ เดือน จำนวน ๒ รูป

และขนาด ๒ นิ้ว จำนวน ๒ รูป

๑๒. ข้าพเจ้าขอรับรองว่า

- ☐ ไม่เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- ☐ ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ หรือคนวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- ☐ ไม่เคยถูกเพิกถอนการเป็นผู้ไกล่เกลี่ยตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความที่ระบุไว้ในคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไกล่เกลี่ยนี้เป็นความจริงและทราบว่าหากระบุข้อความที่ผิดจากความเป็นจริง จะเป็นสาเหตุให้ถูกตัดสิทธิในการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไกล่เกลี่ย

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ข้าพเจ้าขอแจ้งความประสงค์ไว้ ณ ที่นี้ว่า เอกสารนี้เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของข้าพเจ้า อันเป็นการบ่งชี้ตัวของข้าพเจ้าที่อยู่ในความครอบครองของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ นี้ ในกรณีที่มีผู้อื่นมาขอตรวจสอบ หรือขอคัดสำเนาเอกสารดังกล่าว ข้าพเจ้ายินยอมให้เปิดเผยข้อมูลได้

.....

(.....)

ผู้ขอขึ้นทะเบียน

ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สำหรับเจ้าหน้าที่

รับคำขอเมื่อวันที่.....

เอกสาร ☐ ครบ☐ ไม่ครบ คือ.....☐ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน/บัตรประจำตัวข้าราชการ☐ สำเนาปริญญาบัตร/สำเนาแสดงคุณวุฒิ☐ สำเนาทะเบียนบ้าน☐ สำเนาหลักฐานแสดงการเปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุล (ถ้ามี)☐ สำเนาแสดงการผ่านการอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามหลักสูตรที่คณะกรรมการ
พัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติรับรอง☐ รูปถ่ายสี หน้าที่ตรงไม่สวมแว่นตา ขนาด ๑.๕ นิ้ว ถ่ายมาแล้วไม่เกิน ๖ เดือน จำนวน ๒ รูป
และ ขนาด ๒ นิ้ว จำนวน ๒ รูป

กรณีเอกสารไม่ครบถ้วนให้ผู้ยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อความหรือหลักฐานตามที่ได้รับแจ้งให้ครบถ้วน
ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้ยื่นคำขอได้รับแจ้ง หากผู้ยื่นคำขอไม่แก้ไขหรือไม่ส่งข้อความหรือหลักฐาน
ภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้ยื่นคำขอนั้นไม่ประสงค์ที่จะยื่นคำขอ

.....

.....

(.....)

(.....)

เจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอ

ผู้ขอขึ้นทะเบียน

ใบรับคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อผู้ยื่นคำขอ.....เลขที่คำขอ.....

รับคำขอเมื่อวันที่.....เอกสาร ☐ ครบ ☐ ไม่ครบ คือ.....

.....

กรณีเอกสารไม่ครบถ้วนให้ผู้ยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อความหรือหลักฐานตามที่ได้รับแจ้งให้ครบถ้วน
ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้ยื่นคำขอได้รับแจ้ง หากผู้ยื่นคำขอไม่แก้ไขหรือไม่ส่งข้อความหรือหลักฐาน
ภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้ยื่นคำขอนั้นไม่ประสงค์ที่จะยื่นคำขอ

.....

(.....)

เจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอ

ที่/.....

(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ย/ศูนย์)

ที่อยู่.....

.....

.....

ประกาศ...(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท)...

เรื่อง บัญชีผู้ไกล่เกลี่ย

โดยที่...(ชื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท)...นำระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทมาใช้เป็นทางเลือกในการอำนวยความสะดวกแก่คู่กรณี เพื่อให้การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เห็นสมควรแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยผู้มีรายชื่อดังต่อไปนี้ เป็นผู้ไกล่เกลี่ย เพื่อทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

๑.

๒.

๓.

๔.

๕.

ประกาศ ณ วันที่ โดยให้มีผลถึงวันที่.....

()

นายทะเบียน

ตัวอย่างแบบบัตรประจำตัวผู้ถือเกลี่ย

แบบบัตรประจำตัวผู้ถือเกลี่ยตามพระราชบัญญัติการถือเกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

(ด้านหน้า)

รูปถ่าย ขนาด ๒.๕ X ๓ ซม.	บัตรประจำตัวผู้ถือเกลี่ย	
	ทะเบียนเลขที่...../.....	ชื่อ.....
	เลขประจำตัวประชาชน.....	
		ลงชื่อ (.....)
วันออกบัตร วันหมดอายุ		นายทะเบียน

๕.๔ ซม.

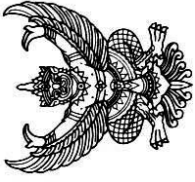
๘.๔ ซม.

(ด้านหลัง)

๕.๔ ซม.	บัตรประจำตัวผู้ถือเกลี่ย	
	ตามพระราชบัญญัติการถือเกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒	
	(ตราหน่วยงาน)	
	ชื่อหน่วยงาน.....	กระทรวง.....

๘.๔ ซม.

ตัวอย่างแบบหนังสือรับรอง
การขึ้นทะเบียนผู้ใกล้เคียง

ทะเบียนเลขที่...../.....

หนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนผู้ใกล้เคียง

อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติการใกล้เคียงข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒
...(หน่วยงาน)...ออกหนังสือรับรองนี้ให้

(...ชื่อ-นามสกุล...)

ได้ขึ้นทะเบียนผู้ใกล้เคียงและมีหน้าที่และอำนาจภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย

ออกให้ ณ วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช.....

หมดอายุวันที่.....เดือน.....พุทธศักราช.....

.....

(.....)

นายทะเบียน

แบบคำร้อง

- ☐ ขอคัดค้านผู้ไกล่เกลี่ย
☐ ขอตั้งข้อรังเกียจผู้ไกล่เกลี่ย
☐ ผู้ไกล่เกลี่ยขอยุติหน้าที่
☐ คู่กรณีขอถอนตัว

คำร้องเลขที่/.....

ข้อพิพาทเรื่อง.....

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ระหว่าง

.....คู่กรณี /ผู้ร้อง
.....คู่กรณี/ผู้ถูกร้อง
.....ผู้ไกล่เกลี่ย
.....ผู้ไกล่เกลี่ย
.....ผู้ไกล่เกลี่ย

เรียน.....(หัวหน้าหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ย)

ข้าพเจ้าชื่อ.....สกุล.....เกี่ยวข้องกับ.....

เลขบัตรประจำตัวประชาชนเลขที่.....อายุ.....ปี สัญชาติ.....

มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเลขที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....ID:Line.....

มีความประสงค์ ☐ ขอคัดค้านผู้ไกล่เกลี่ย ☐ ขอตั้งข้อรังเกียจผู้ไกล่เกลี่ย ☐ ขอยุติหน้าที่ผู้ไกล่เกลี่ย

☐ ขอถอนตัว

โดยมีเหตุผลดังต่อไปนี้.....

.....
.....
.....

(.....)

(ผู้ยื่นคำร้อง)

ความเห็น/คำสั่งของหัวหน้าหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

.....
.....
.....

(.....)

(หัวหน้าหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท)

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ภาคผนวกที่ ๓

๑. พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒
๒. ประกาศกระทรวงยุติธรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท รายละเอียดของคำร้อง และระยะเวลาในการพิจารณาคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒
๓. ประกาศกระทรวงยุติธรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนผู้ไกล่เกลี่ย พ.ศ. ๒๕๖๒
๔. ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย พ.ศ. ๒๕๖๒

พระราชบัญญัติ
การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
พ.ศ. ๒๕๖๒

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ
พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒
เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล
ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้
โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้
กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่งซึ่งมีทุนทรัพย์ไม่มากนักและข้อพิพาททางอาญาบางประเภทมีระบบ
และมาตรฐานเดียวกัน โดยกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ไกล่เกลี่ยและการขึ้นทะเบียนเป็น
ผู้ไกล่เกลี่ย เพื่อจัดระเบียบการประกอบอาชีพผู้ไกล่เกลี่ยและคุ้มครองประโยชน์ของคู่กรณีและบุคคลอื่น
ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อพิพาท ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่บทบัญญัติแห่งหมวด ๒ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่ง หมวด ๓ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา หมวด ๔ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน และหมวด ๕ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท” หมายความว่า การดำเนินการเพื่อให้คู่กรณีมีโอกาสเจรจาตกลงกัน ระวังข้อพิพาททางแพ่งและทางอาญาโดยสันติวิธีและปราศจากการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่ดำเนินการในชั้นศาลและในชั้นการบังคับคดี

“ผู้ไกล่เกลี่ย” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับการขึ้นทะเบียนและได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

“ข้อตกลงระงับข้อพิพาท” หมายความว่า ข้อตกลงที่คู่กรณีตกลงให้มีผลผูกพันโดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อระงับข้อพิพาทหรือข้อเรียกร้องใด ๆ ที่แต่ละฝ่ายมีอยู่ และให้คู่กรณีแต่ละฝ่ายต่างมีสิทธิหน้าที่ หรือความรับผิดชอบเพียงเท่าที่กำหนดไว้ในข้อตกลงนั้น

“หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท” หมายความว่า หน่วยงานของรัฐซึ่งดำเนินการระงับข้อพิพาทโดยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวง

“นายทะเบียน” หมายความว่า หัวหน้าหน่วยงานของรัฐซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้ไม่กระทบต่อการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของหน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของตน

หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่งอาจดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้

มาตรา ๕ ให้หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัตินี้แจ้งให้กระทรวงยุติธรรมทราบด้วย

มาตรา ๖ ในกรณีที่การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสิ้นสุดลงโดยไม่เป็นผล หากปรากฏว่าอายุความครบกำหนดไปแล้วในระหว่างการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทหรือจะครบกำหนดภายในหกสิบวันนับแต่วันที่การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสิ้นสุดลง ให้อายุความขยายออกไปอีกหกสิบวันนับแต่วันที่การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสิ้นสุดลง

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งไม่บังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทตามมาตรา ๓๓ ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้นับระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่คำสั่งของศาลถึงที่สุด

มาตรา ๗ ให้ประธานศาลฎีกา นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และอัยการสูงสุดรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของตน

ให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนด และนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจออกกฎกระทรวงและระเบียบ และให้อัยการสูงสุดมีอำนาจออกข้อบังคับ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ข้อกำหนด กฎกระทรวง ระเบียบ และข้อบังคับนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๘ พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ตามกฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

หมวด ๑

ผู้ไกล่เกลี่ย

มาตรา ๙ บุคคลที่ประสงค์จะขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไกล่เกลี่ย ให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียน

ให้นายทะเบียนมีอำนาจสรรหาบุคคลซึ่งมีความเหมาะสมที่จะขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไกล่เกลี่ยได้ด้วย แต่ต้องได้รับความยินยอมจากบุคคลนั้น

การยื่นคำขอขึ้นทะเบียน การออกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียน การต่ออายุหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียน การออกใบแทนหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียน การแจ้งรายการในการยื่นคำขอขึ้นทะเบียน และแบบบัตรประจำตัวผู้ไกล่เกลี่ย ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่นายทะเบียนประกาศกำหนด

การถอดถอนผู้ใกล้ชิด การลั่นสภาพของผู้ใกล้ชิด และการเพิกถอนการเป็นผู้ใกล้ชิด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวง
มาตรา ๑๐ ผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ใกล้ชิดต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติ

(๑) ผ่านการอบรมการใกล้ชิดข้อพิพาทตามหลักสูตรที่คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติรับรอง

(๒) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์แก่การใกล้ชิดข้อพิพาท

ข. ลักษณะต้องห้าม

(๑) เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๒) เป็นคนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ หรือคนวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ

(๓) เคยถูกเพิกถอนการเป็นผู้ใกล้ชิดตามพระราชบัญญัตินี้ และยังไม่พ้นห้าปี นับถึงวันยื่นคำขอรับหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ใกล้ชิด

มาตรา ๑๑ ผู้ใกล้ชิดมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดแนวทางและจัดให้มีการใกล้ชิดข้อพิพาท

(๒) ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก และเสนอแนะคู่กรณีในการหาแนวทางยุติข้อพิพาท

(๓) ดำเนินการใกล้ชิดข้อพิพาทด้วยความเป็นกลาง

(๔) จัดทำข้อตกลงระงับข้อพิพาทตามผลของการใกล้ชิดข้อพิพาท

ในกรณีที่ผู้ใกล้ชิดกระทำการตามหน้าที่โดยสุจริต ย่อมได้รับการคุ้มครองไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่งและทางอาญา

มาตรา ๑๒ ผู้ใกล้ชิดต้องถือปฏิบัติตามจริยธรรม ดังต่อไปนี้

(๑) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นกลาง อิสระ ยุติธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ

(๒) เข้าร่วมการใกล้ชิดข้อพิพาททุกครั้ง ในกรณีที่ไม่อาจเข้าร่วมการใกล้ชิดข้อพิพาทได้ ต้องแจ้งเหตุผลและความจำเป็นล่วงหน้าให้หน่วยงานซึ่งดำเนินการใกล้ชิดข้อพิพาททราบ

(๓) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว ไม่ทำให้การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทล่าช้าเกินสมควร
 (๔) ซื่อสัตย์สุจริต และไม่เรียกรับหรือรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากคู่กรณีหรือบุคคลอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อพิพาท

(๕) ปฏิบัติหน้าที่ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทด้วยความสุภาพ
 (๖) รักษาความลับที่เกี่ยวข้องกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
 (๗) ไม่กระทำการในลักษณะเป็นการชี้ขาดข้อพิพาทหรือบีบบังคับให้คู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดลงลายมือชื่อในข้อตกลงระงับข้อพิพาท

(๘) กรณีอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๓ ผู้ไกล่เกลี่ยต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงที่อาจเป็นเหตุอันควรสงสัยถึงความเป็นกลางและความเป็นอิสระของตนในการปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยให้คู่กรณีทราบ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับคู่กรณีไม่ว่าฝ่ายใดในเรื่อง ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรส
- (๒) เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงภายในสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางแต่งงานนับได้เพียงสองชั้น
- (๓) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้พิทักษ์หรือผู้แทนหรือตัวแทน
- (๔) เป็นเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ หรือเป็นนายจ้างหรือลูกจ้าง

มาตรา ๑๔ ผู้ไกล่เกลี่ยอาจถูกคู่กรณีตั้งข้อรังเกียจที่มีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นกลางหรือไม่เป็นอิสระได้ หากมีกรณีดังกล่าวผู้ไกล่เกลี่ยอาจถูกถอดถอนตามมาตรา ๑๕ (๔) ได้

ในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีหลายคน การตั้งข้อรังเกียจตามวรรคหนึ่งต้องได้รับความเห็นชอบจากคู่กรณีทุกคนในฝ่ายนั้น

มาตรา ๑๕ ผู้ไกล่เกลี่ยอาจถูกถอดถอนโดยคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายหรือหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทด้วยเหตุ ดังต่อไปนี้

- (๑) กระทำกรณฉ้อฉลหรือข่มขู่คู่กรณีหรือบุคคลอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อพิพาท
- (๒) ไม่มาปฏิบัติหน้าที่ผู้ไกล่เกลี่ยเกินสองครั้ง โดยไม่มีเหตุอันควร
- (๓) ขาดจริยธรรมตามมาตรา ๑๒
- (๔) ถูกตั้งข้อรังเกียจตามมาตรา ๑๔

มาตรา ๑๖ ในการไล่เกลี่ยข้อพิพาท ห้ามมิให้ผู้ไล่เกลี่ยกระทำการหรือจัดให้กระทำการใด ๆ ที่เป็นการบังคับ ชู่เชื้อ หลอกลวง หรือกระทำการโดยมิชอบด้วยประการใด ๆ เพื่อให้คู่กรณีทำข้อตกลงรับข้อพิพาท

มาตรา ๑๗ ความเป็นผู้ไล่เกลี่ยสิ้นสุดลง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) สิ้นสภาพการเป็นผู้ไล่เกลี่ยหรือถูกเพิกถอนการเป็นผู้ไล่เกลี่ย
- (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่ผู้ไล่เกลี่ยถูกถอดถอนหรือความเป็นผู้ไล่เกลี่ยสิ้นสุดลงในระหว่างการดำเนินการไล่เกลี่ยข้อพิพาท คู่กรณีอาจตั้งผู้ไล่เกลี่ยคนใหม่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ไล่เกลี่ยข้อพิพาทนั้นต่อไปโดยอาจใช้เอกสารของกระบวนการไล่เกลี่ยข้อพิพาทที่ดำเนินการมาแล้วได้ตามที่คู่กรณีและผู้ไล่เกลี่ยคนใหม่เห็นสมควร

มาตรา ๑๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ผู้ไล่เกลี่ยในหน่วยงานซึ่งดำเนินการไล่เกลี่ยข้อพิพาท ให้ผู้ไล่เกลี่ยได้รับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นในการดำเนินการไล่เกลี่ยข้อพิพาท ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

หมวด ๒

การไล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่ง

ส่วนที่ ๑

กระบวนการไล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่ง

มาตรา ๒๐ การไล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่งตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าเกี่ยวข้องกับสิทธิแห่งสภาพบุคคล สิทธิในครอบครัว หรือกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ ไม่สามารถกระทำได้

การไล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่งให้กระทำได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

- (๑) ข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินที่มีข้อพิพาทเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์
- (๒) ข้อพิพาทระหว่างทายาทเกี่ยวกับทรัพย์สินมรดก
- (๓) ข้อพิพาทอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

(๔) ข้อพิพาทอื่นนอกจาก (๑) (๒) และ (๓) ที่มีทุนทรัพย์ไม่เกินห้าล้านบาท หรือไม่เกินจำนวนตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๒๑ ถ้าคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดประสงค์จะให้มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ให้ยื่นคำร้องต่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

ให้หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสอบถามความสมัครใจของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งที่จะเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

ถ้าคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งไม่สมัครใจเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ให้หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจำหน่ายคำร้องไกล่เกลี่ยข้อพิพาทนั้น และแจ้งให้คู่กรณีผู้ยื่นคำร้องไกล่เกลี่ยข้อพิพาททราบ

ในกรณีที่คู่กรณีมากกว่าสองฝ่าย และคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่สมัครใจเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ให้สามารถดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างคู่กรณีที่สมัครใจเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้

การยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท รายละเอียดของคำร้อง และระยะเวลาในการพิจารณา คำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทประกาศกำหนด

มาตรา ๒๒ ให้คู่กรณีตกลงแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนหนึ่งหรือหลายคนจากบัญชีผู้ไกล่เกลี่ยที่หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจัดทำไว้ หากคู่กรณีไม่สามารถตกลงแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยได้ คู่กรณีอาจขอให้หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยจากบัญชีดังกล่าว ทั้งนี้ ตามระเบียบที่หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทกำหนด

การแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยตามวรรคหนึ่งจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้ง ให้หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทชี้แจงคู่กรณีเกี่ยวกับกระบวนการและผลทางกฎหมายในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท รวมทั้งสิทธิในการยุติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

มาตรา ๒๓ เมื่อมีข้อเท็จจริงที่อาจเป็นเหตุอันควรสงสัยถึงความเป็นกลางหรือความเป็นอิสระของผู้ไกล่เกลี่ยในการปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยตามมาตรา ๑๓ และคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดคัดค้านหรือผู้ไกล่เกลี่ยเห็นเองว่าตนมีกรณีดังกล่าว ให้ผู้ไกล่เกลี่ยผู้นั้นหยุดการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไว้ก่อน และแจ้งให้หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททราบ เพื่อที่หัวหน้าหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทดังกล่าวจะได้มีคำสั่งต่อไป

การยื่นคำคัดค้าน การพิจารณาคัดค้าน และการให้ผู้ไกล่เกลี่ยคนอื่นปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ไกล่เกลี่ยซึ่งถูกคัดค้าน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๓๓ เมื่อมีการทำบันทึกข้อตกลงระงับข้อพิพาทตามมาตรา ๓๐ แล้ว ถ้าปรากฏในภายหลังว่าผู้ไกล่เกลี่ยมิได้เปิดเผยข้อเท็จจริงที่อาจเป็นเหตุอันควรสงสัยถึงความเป็นกลางหรือความเป็นอิสระของผู้ไกล่เกลี่ยตามมาตรา ๑๓ หรือการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยไม่ชอบด้วยกฎหมาย บันทึกข้อตกลงนั้นไม่เสียไป แต่ไม่เป็นการตัดสิทธิคู่กรณีในการพิสูจน์เพื่อให้ศาลมีคำสั่งไม่บังคับตามข้อตกลงดังกล่าว

มาตรา ๒๕ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและให้แล้วเสร็จโดยเร็วโดยผู้ไกล่เกลี่ยอาจตกลงกับคู่กรณีเพื่อกำหนดกรอบระยะเวลาและแผนการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทด้วยก็ได้

ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เมื่อผู้ไกล่เกลี่ยสอบถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อพิพาทความประสงค์ของคู่กรณีที่ระงับข้อพิพาท และข้อเท็จจริงอื่นที่เกี่ยวข้องกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทแล้ว ให้ผู้ไกล่เกลี่ยอธิบายให้คู่กรณีเข้าใจซึ่งกันและกันหรือพ่อนปรนเข้าหากันอันนำไปสู่การตกลงระงับข้อพิพาทกันได้

มาตรา ๒๖ ผู้ไกล่เกลี่ยต้องดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่อหน้าคู่กรณีทุกฝ่าย เว้นแต่เพื่อประโยชน์ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในบางสถานการณ์ ผู้ไกล่เกลี่ยอาจดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทลับหลังคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดก็ได้ แต่ผู้ไกล่เกลี่ยต้องแจ้งถึงการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทนั้นให้คู่กรณีฝ่ายที่มีได้เข้าร่วมทราบด้วย

ผู้ไกล่เกลี่ยอาจอนุญาตให้ทนายความหรือที่ปรึกษาของคู่กรณีหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทด้วยก็ได้

มาตรา ๒๗ ในระหว่างดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท คู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีสิทธิถอนตัวจากการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดยทำเป็นหนังสือแจ้งต่อผู้ไกล่เกลี่ยได้

มาตรา ๒๘ ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท คู่กรณีมีสิทธิเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันได้โดยอิสระ ทั้งนี้ ข้อตกลงนั้นต้องไม่เป็นการต้องห้ามขัดแย้งโดยกฎหมาย เป็นการพนันวิสัย หรือเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

มาตรา ๒๙ ห้ามมิให้รับฟังข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทดังต่อไปนี้ เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี กระบวนการอนุญาโตตุลาการ หรือกระบวนการพิจารณาอื่นใด เว้นแต่เพื่อการบังคับตามข้อตกลงระดับข้อพิพาท

- (๑) ความประสงค์หรือความสมัครใจของคู่กรณีในการขอเข้าร่วมในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
- (๒) ความเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของคู่กรณี
- (๓) การยอมรับหรือข้อความที่กระทำโดยคู่กรณีในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
- (๔) ข้อเสนอใด ๆ ที่เสนอโดยผู้ไกล่เกลี่ย
- (๕) ข้อเท็จจริงที่แสดงให้เห็นถึงความสมัครใจที่จะยอมรับข้อเสนอในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
- (๖) เอกสารที่จัดทำโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะใช้หรือใช้ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดยเฉพาะ

พยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงใดที่มีอยู่และนำสืบได้อยู่แล้วในกระบวนการพิจารณาของศาล กระบวนการอนุญาโตตุลาการ หรือกระบวนการพิจารณาอื่นใด ย่อมไม่ต้องห้ามตามวรรคหนึ่งด้วยเหตุที่คู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดนำไปใช้ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

มาตรา ๓๐ เมื่อคู่กรณีได้มีข้อตกลงเป็นประการใดแล้ว ให้ผู้ไกล่เกลี่ยบันทึกข้อตกลง การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทหรือจัดให้มีการบันทึกข้อตกลงระดับข้อพิพาทนั้นไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยให้ คู่กรณีและผู้ไกล่เกลี่ยลงลายมือชื่อไว้

บันทึกข้อตกลงตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและที่อยู่ของคู่กรณี
- (๒) ข้อพิพาทตามกฎหมาย
- (๓) ความสมัครใจเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
- (๔)สาระสำคัญของข้อตกลงอันเป็นผลของการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เช่น การชดใช้เยียวยา ความเสียหาย เงื่อนไขที่คู่กรณีต้องปฏิบัติหรืองดเว้นปฏิบัติ ระยะเวลาดำเนินการ หรือข้อตกลงไม่ติดใจ ที่จะรับการชดใช้เยียวยาความเสียหาย

มาตรา ๓๑ กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสิ้นสุดลงในกรณี ดังต่อไปนี้

- (๑) คู่กรณีตกลงระดับข้อพิพาทกันได้
- (๒) คู่กรณีถอนตัวจากการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามมาตรา ๒๙
- (๓) ผู้ไกล่เกลี่ยเห็นว่าการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่อไปจะไม่เป็นประโยชน์และให้ยุติการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาท

ส่วนที่ ๒
การบังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาท

มาตรา ๓๒ เมื่อคู่กรณีฝ่ายหนึ่งเรียกร้องให้คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งปฏิบัติตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทแล้ว แต่คู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้องนั้นไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงระงับข้อพิพาท คู่กรณีฝ่ายที่เรียกร้องอาจยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อให้บังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทได้

การร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องกระทำภายในสามปีนับแต่วันที่อาจบังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทได้ ถ้าไม่ได้ร้องขอภายในกำหนดดังกล่าว ให้มูลหนี้ตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทนั้นเป็นอันระงับไป

การร้องขอตามวรรคหนึ่งให้ยื่นต่อศาลยุติธรรมที่มีการทำข้อตกลงระงับข้อพิพาทในเขตศาลนั้น หรือศาลยุติธรรมที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล หรือศาลยุติธรรมที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาข้อพิพาทซึ่งได้มีการไกล่เกลี่ยนั้น และให้เสียค่าขึ้นศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในอัตราเดียวกับคำร้องขอให้ศาลบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการในประเทศ

มาตรา ๓๓ ให้ศาลมีคำสั่งบังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาท เว้นแต่ความปรากฏแก่ศาล หรือคู่กรณีซึ่งถูกบังคับตามข้อตกลงนั้นพิสูจน์ให้เห็นได้ว่า

- (๑) คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้บกพร่องในเรื่องความสามารถที่จะเข้าทำข้อตกลงระงับข้อพิพาท
- (๒) มูลเหตุแห่งข้อพิพาทหรือข้อตกลงระงับข้อพิพาทมีลักษณะเป็นการต้องห้ามขัดแย้งโดยกฎหมาย เป็นการพนันวิสัย หรือเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
- (๓) ข้อตกลงระงับข้อพิพาทเกิดจากกลฉ้อฉล บังคับ ชูเชื้อ หรือกระทำการโดยมิชอบด้วยประการใด ๆ
- (๔) มีเหตุเกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยตามมาตรา ๒๔ ที่มีผลต่อการทำบันทึกข้อตกลงอย่างมีนัยสำคัญ

ห้ามมิให้อุทธรณ์คำสั่งศาลตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่

- (๑) ศาลมีคำสั่งไม่บังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาท
 - (๒) ศาลมีคำสั่งไม่เป็นไปตามข้อตกลงระงับข้อพิพาท
 - (๓) ศาลมีคำสั่งบังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทโดยฝ่าฝืนวรรคหนึ่ง
- คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๓๔ ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดในเรื่องการยื่นคำร้องขอและการบังคับตามข้อตกลงระดับข้อพิพาทตามมาตรา ๓๒ และการมีคำสั่งตามมาตรา ๓๓ ทั้งนี้ นอกจากที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้นำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๓

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา

มาตรา ๓๕ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาให้กระทำได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) ความผิดอันยอมความได้

(๒) ความผิดลหุโทษตามมาตรา ๓๙๐ มาตรา ๓๙๑ มาตรา ๓๙๒ มาตรา ๓๙๓ มาตรา ๓๙๔ มาตรา ๓๙๕ และมาตรา ๓๙๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และความผิดลหุโทษอื่นที่ไม่กระทบต่อส่วนรวมตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามวรรคหนึ่งเมื่อคู่กรณีทำข้อตกลงระดับข้อพิพาททางอาญากันแล้วให้ถือว่าสิทธินำคดีอาญามาฟ้องระดับเฉพาะคู่กรณีซึ่งทำข้อตกลงดังกล่าว

มาตรา ๓๖ ในการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา หากคดีอยู่ในระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลแล้ว ให้หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทหรือกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพซึ่งมีหน้าที่และอำนาจกำกับดูแลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชนแจ้งให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล แล้วแต่กรณี ทราบพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลอาจรอการสอบสวน การสั่งคดี การพิจารณาคดีหรือการพิพากษาคดี แล้วแต่กรณี ไว้ก่อนจนกว่าจะรู้ผลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก็ได้

เมื่อการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาสิ้นสุดลงแล้ว ให้หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทหรือกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพแจ้งผลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลทราบ ในกรณีที่คู่กรณีตกลงระดับข้อพิพาททางอาญากันได้ ให้ส่งสำเนาบັນทึกข้อตกลงดังกล่าวไปด้วย

ในกรณีที่การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาไม่เป็นผล ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล สอบสวน สั่งคดี หรือพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป

มาตรา ๓๗ หากคู่กรณีทำข้อตกลงระงับข้อพิพาททางอาญาที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจมีสิทธิฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับเมื่อคู่กรณีได้ปฏิบัติตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทในส่วนแพ่งแล้ว ในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทในส่วนแพ่ง ให้คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งดำเนินการเพื่อขอให้มีการบังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทตามมาตรา ๓๒ ได้

ในกรณีตามวรรคหนึ่งซึ่งมีข้อตกลงระงับข้อพิพาทให้คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้รับประโยชน์แห่งเงื่อนไขในการปฏิบัติตามข้อตกลง ให้นำความในมาตรา ๖ มาใช้บังคับในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายนั้นไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง

มาตรา ๓๘ กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาใดซึ่งความในหมวดนี้มีได้บัญญัติไว้ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่ง มาใช้บังคับกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาโดยอนุโลม

หมวด ๔

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๓๙ ในหมวดนี้

“การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา” หมายความว่า การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน โดยพนักงานสอบสวนจัดให้คู่กรณีในคดีอาญามีโอกาสเจรจาตกลงหรือเยียวยาความเสียหายเพื่อระงับคดีอาญา

“คู่กรณี” หมายความว่า ผู้ต้องหาและผู้เสียหายในคดีอาญา แต่ไม่หมายความรวมถึงคดีอาญาที่รัฐหรือหน่วยงานของรัฐเป็นผู้เสียหาย

มาตรา ๔๐ เมื่อพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งมีคำสั่งให้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาตามมาตรา ๔๔ แล้ว ให้หยุดนับอายุความในการดำเนินคดีอาญา และเมื่อพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งมีคำสั่งให้ดำเนินคดีต่อไปตามมาตรา ๖๑ ให้นับอายุความในการดำเนินคดีต่อจากเวลานั้น

พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งให้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา ให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงมหาดไทย หรือปลัดกระทรวงยุติธรรม หรือข้อบังคับที่อัยการสูงสุดกำหนด แล้วแต่กรณี

เพื่อประโยชน์ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาหากผู้ต้องหาได้มีพฤติการณ์หลบหนี มิให้นำบทบัญญัติในเรื่องการฟ้องและการผิดฟ้องตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง รวมทั้งการควบคุมและการขังตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับ ทั้งนี้ จนกว่าพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งจะมีคำสั่งให้ดำเนินคดีต่อไป และให้นับระยะเวลาการฟ้อง การผิดฟ้อง การควบคุม และการขังตั้งแต่นั้นเป็นต้นไป

กรณีตามวรรคสาม ถ้าผู้ต้องหาได้รับการปล่อยชั่วคราวในชั้นการสอบสวน มิให้นำบทบัญญัติในเรื่องระยะเวลาตามมาตรา ๑๑๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับ

มาตรา ๔๑ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวนให้กระทำได้ในคดีความผิดดังต่อไปนี้

(๑) คดีความผิดอันยอมความได้

(๒) คดีความผิดลหุโทษตามมาตรา ๓๙๐ มาตรา ๓๙๑ มาตรา ๓๙๒ มาตรา ๓๙๓ มาตรา ๓๙๔ มาตรา ๓๙๕ และมาตรา ๓๙๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และความผิดลหุโทษอื่นที่ไม่กระทบต่อส่วนรวมตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

(๓) ความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสามปีตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๒ คดีความผิดตามมาตรา ๔๑ (๓) ต้องเป็นกรณีที่

(๑) ผู้ต้องหาไม่เคยได้รับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่เป็นคดีความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท คดีความผิดลหุโทษ ซึ่งพ้นระยะเวลาเกินสามปีนับแต่มีคำสั่งยุติคดี และ

(๒) ผู้ต้องหาไม่อยู่ระหว่างต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือพ้นโทษมาแล้วเกินกว่าห้าปี เว้นแต่เป็นคดีความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท คดีความผิดลหุโทษ หรือคดีความผิดที่ผู้ต้องหาได้กระทำในขณะที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี

มาตรา ๔๓ คดีที่อาจไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาได้ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้คู่กรณีทราบในโอกาสแรกว่ามีสิทธิยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา

มาตรา ๔๔ เมื่อคู่กรณีทั้งสองฝ่ายสมัครใจและประสงค์จะเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา และคดีนั้นมิได้อยู่ในระหว่างการพิจารณาตีของศาล ให้คู่กรณียื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาต่อพนักงานสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนมีความเห็นเสนอ หากพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งเห็นว่าพฤติการณ์ของการกระทำความผิดไม่ร้ายแรงและไม่ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม ให้พิจารณามีคำสั่งให้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา

การยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา การพิจารณาและระยะเวลาการสั่งคำร้องและกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาตามความในหมวดนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ตามระเบียบที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงมหาดไทย หรือปลัดกระทรวงยุติธรรม หรือข้อบังคับที่อัยการสูงสุด กำหนด แล้วแต่กรณี

มาตรา ๔๕ ในกรณีมีผู้เสียหายหลายคน ผู้เสียหายซึ่งเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาต้องสมัครใจและประสงค์จะเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา

ในกรณีที่มีคู่กรณีมากกว่าสองฝ่าย และคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่สมัครใจเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ให้สามารถดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างคู่กรณีที่สมัครใจเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้

มาตรา ๔๖ ให้ผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ต้องไม่ขัดหรือฝืนความประสงค์ของผู้เสียหาย

มาตรา ๔๗ กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวนใดซึ่งความในหมวดนี้มีได้บัญญัติไว้ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่ง และหมวด ๓ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา มาใช้บังคับกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวนโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๒

ผู้ไกล่เกลี่ย

มาตรา ๔๘ บุคคลที่ประสงค์จะขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไกล่เกลี่ยตามความในหมวดนี้ ให้ยื่นคำขอต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม หรืออัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี ในฐานะนายทะเบียน และให้นำความในมาตรา ๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ผู้ไกล่เกลี่ยตามวรคหนึ่งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐

มาตรา ๔๙ ให้พนักงานสอบสวนจัดให้มีการประชุมระหว่างคู่กรณีเพื่อเลือกและแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งมีคำสั่งให้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา ถ้าคู่กรณีไม่อาจตกลงเลือกผู้ไกล่เกลี่ยได้ ให้พนักงานสอบสวนเลือกและแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยแล้วแจ้งให้ผู้ไกล่เกลี่ยและคู่กรณีทราบ

การเลือกและแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยตามวรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในระเบียบที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงมหาดไทย หรือ ปลัดกระทรวงยุติธรรม หรือข้อบังคับที่อัยการสูงสุด กำหนด แล้วแต่กรณี

ส่วนที่ ๓

กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน

มาตรา ๕๐ ให้พนักงานสอบสวนกำหนดนัดไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาครั้งแรกภายในเจ็ดวันนับแต่วันแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย แล้วแจ้งให้ผู้ไกล่เกลี่ยและคู่กรณีทราบ

ในกรณีมีเหตุจำเป็นที่มีอาจดำเนินการได้ทันภายในระยะเวลาตามวรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนขอขยายระยะเวลาไปยังพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งได้อีกไม่เกินเจ็ดวัน

มาตรา ๕๑ คู่กรณีต้องเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาด้วยตนเองและมีสิทธิให้ผู้ซึ่งตนไว้วางใจไม่เกินสองคนเข้าฟังการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาได้

ถ้าคู่กรณีซึ่งเป็นผู้ต้องหาเป็นผู้เยาว์ ให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาด้วย

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญตามหมวดนี้ให้กระทำการเป็นการลับ

มาตรา ๕๒ ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาหากมีความจำเป็นต้องใช้ล่าม ให้พนักงานสอบสวนจัดหาล่ามให้

มาตรา ๕๓ ก่อนเริ่มต้นการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา ผู้ไกล่เกลี่ยจะต้องอธิบายให้คู่กรณีทราบถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่คู่กรณีซึ่งเป็นผู้ต้องหาได้กระทำลงตามคำร้องทุกข์ ข้อเท็จจริงอื่นที่เกี่ยวข้องกับคดี กระบวนการและผลทางกฎหมายในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา และสิทธิในการยุติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา

เพื่อประโยชน์ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา ให้พนักงานสอบสวนให้ความร่วมมือกับผู้ไกล่เกลี่ยเพื่อทราบถึงพฤติการณ์ต่าง ๆ และข้อเท็จจริงอื่นตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๕๔ ผู้ไกล่เกลี่ยต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริตและเป็นกลาง และต้องช่วยเหลือหรือสนับสนุนคู่กรณีในการเจรจาเพื่อระงับคดีด้วยความสมัครใจ

มาตรา ๕๕ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาให้กระทำให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่กำหนดนัดไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาครั้งแรก เว้นแต่มีเหตุจำเป็นหรือเป็นกรณีที่มิเหตุอันควรเชื่อว่า คู่กรณีจะสามารถตกลงกันได้ ผู้ไกล่เกลี่ยอาจดำเนินการต่อไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน โดยให้บันทึกเหตุดังกล่าวไว้

กรณีที่ผู้ไกล่เกลี่ยอาจถูกถอดถอนตามมาตรา ๑๕ หรือกรณีที่ความเป็นผู้ไกล่เกลี่ยสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๗ ระยะเวลาตามวรรคหนึ่งให้เริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่กำหนดนัดไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาครั้งแรกหลังจากการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนใหม่

มาตรา ๕๖ ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา คู่กรณีมีสิทธิเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันได้โดยอิสระ ทั้งนี้ ข้อตกลงนั้นต้องไม่เป็นการขัดต่อกฎหมาย เป็นการพ้นวิสัย หรือเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ ข้อตกลงตามวรรคหนึ่งต้องไม่ขัดหรือฝืนความประสงค์ของผู้เยาว์ด้วย

มาตรา ๕๗ เมื่อคู่กรณีได้มีข้อตกลงเป็นประการใดแล้ว ให้ผู้ไกล่เกลี่ยบันทึกข้อตกลงหรือจัดให้มีการบันทึกข้อตกลงนั้นไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และให้คู่กรณีและผู้ไกล่เกลี่ยลงลายมือชื่อไว้ แล้วให้ผู้ไกล่เกลี่ยส่งบันทึกข้อตกลงไปยังพนักงานสอบสวน

บันทึกข้อตกลงตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและที่อยู่ของคู่กรณี
- (๒) พฤติการณ์ที่มีการกล่าวหา
- (๓) ฐานความผิดและอัตราโทษตามกฎหมายที่มีการกล่าวหา
- (๔) ความสมัครใจเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา

(๕) สำคัญของข้อตกลงอันเป็นผลของการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา เช่น การชดใช้ เยียวยาความเสียหาย เงื่อนไขที่คู่กรณีต้องปฏิบัติหรืองดเว้นปฏิบัติและระยะเวลาดำเนินการ หรือข้อตกลง ไม่ตั้งใจที่จะรับการชดใช้เยียวความเสียหาย

ส่วนที่ ๔

การยุติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน

มาตรา ๕๘ คู่กรณีคนใดคนหนึ่งอาจขอถอนตัวเพื่อยุติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาใน เวลาใดก็ได้

ในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีหลายคน การขอถอนตัวเพื่อยุติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา ของคนใดคนหนึ่งหรือหลายคน ย่อมไม่กระทบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาของคู่กรณีที่เหลืออยู่ ทั้งสองฝ่าย

มาตรา ๕๙ ผู้ไกล่เกลี่ยอาจยุติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา เมื่อปรากฏข้อเท็จจริง อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายไม่เข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาโดยไม่แจ้ง หรือโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือมีพฤติการณ์ที่ไม่ให้ความร่วมมือในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา

(๒) มีเหตุอันควรสงสัยว่าความตกลงนั้นมิได้เป็นไปด้วยความสมัครใจ

(๓) การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาไม่อาจบรรลุผลได้โดยแน่แท้

(๔) เห็นได้ชัดว่าการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาต่อไปจะเป็นการขัดต่อผลประโยชน์ ของคู่กรณีที่เป็นผู้เยาว์

(๕) คู่กรณีไม่สามารถเจรจาเพื่อตกลงแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งหรือไม่อาจเยียวความเสียหาย ที่เกิดขึ้นได้

มาตรา ๖๐ เมื่อความปรากฏต่อผู้ไกล่เกลี่ยว่าผู้เสียหายยื่นฟ้องคดีอาญาต่อศาลไม่ว่า ก่อนการสอบสวนหรือระหว่างการสอบสวน ให้การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาเป็นอันยุติ

มาตรา ๖๑ ให้ผู้ไกล่เกลี่ยรายงานให้พนักงานสอบสวนทราบถึงการยุติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ทางอาญาตามมาตรา ๕๘ มาตรา ๕๙ และมาตรา ๖๐ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ยุติการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาททางอาญา

เมื่อได้รับรายงานการยุติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา ให้พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งมีคำสั่งดำเนินคดีต่อไป

มาตรา ๖๒ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาตามหมวดนี้ หากปรากฏแก่ผู้ไกล่เกลี่ยว่า สิทินาคีอาญามาฟ้องระงับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้ผู้ไกล่เกลี่ยยุติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาและรายงานให้พนักงานสอบสวนทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

ในกรณีที่มีผู้กระทำความผิดหลายคน หากสิทินาคีอาญามาฟ้องระงับไปเฉพาะผู้กระทำความผิดบางคน ให้ผู้ไกล่เกลี่ยดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาต่อไปสำหรับผู้กระทำความผิดที่เหลืออยู่

มาตรา ๖๓ คดีที่มีการกระทำอันเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท หากความผิดต่อกฎหมายซึ่งเป็นบทหนักที่สุดสามารถดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาตามพระราชบัญญัตินี้ได้สำเร็จ ให้ถือว่าสิทินาคีอาญามาฟ้องในความผิดบทอื่นระงับไปด้วย แต่หากความผิดที่สามารถดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาได้สำเร็จเป็นความผิดที่มีโทษเบากว่าหรือเบาที่สุด ไม่เป็นเหตุทำให้สิทินาคีอาญามาฟ้องในความผิดที่มีโทษหนักกว่าหรือหนักที่สุดระงับไป

ส่วนที่ ๕

ผลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน

มาตรา ๖๔ เมื่อคู่กรณีได้ปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงตามมาตรา ๕๗ แล้ว ให้แจ้งพนักงานสอบสวนทราบ เพื่อจัดทำบันทึกการปฏิบัติตามข้อตกลง ส่งไปยังพนักงานอัยการพร้อมด้วยสำนวนการสอบสวนและเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาสั่งยุติคดี

ในกรณีที่มีการปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงไม่ครบถ้วน ให้คู่กรณีแจ้งให้พนักงานสอบสวนทราบ เพื่อเสนอพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งพิจารณามีคำสั่งดำเนินคดีต่อไป เว้นแต่ผู้เสียหายพอใจในการปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้กระทำไปแล้ว ให้คู่กรณีแจ้งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๖๕ ถ้าความปรากฏแก่พนักงานสอบสวนว่าคู่กรณีที่เป็นผู้ต้องหาจงใจไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงโดยไม่มีเหตุอันควร ให้พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งมีคำสั่งดำเนินคดีต่อไป

มาตรา ๖๖ เมื่อพนักงานอัยการมีคำสั่งยุติคดี สิทินาคีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับ

ในกรณีที่มีผู้เสียหายหลายคน หากผู้เสียหายคนหนึ่งคนใดไม่สามารถทำข้อตกลงกับผู้ต้องหาได้ สิทธินาคดีอาญามาฟ้องของผู้เสียหายดังกล่าวย่อมไม่ระงับ

มาตรา ๖๗ การไต่ถามข้อพิพาททางอาญาไม่ตัดอำนาจของพนักงานสอบสวนที่จะทำการสอบสวนต่อไป

หมวด ๕

การไต่ถามข้อพิพาทภาคประชาชน

มาตรา ๖๘ ให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนรวมตัวกันเป็นศูนย์ไต่ถามข้อพิพาทภาคประชาชน เพื่อดำเนินงานเกี่ยวกับการไต่ถามข้อพิพาทภาคประชาชน

ผู้ไต่ถามข้อพิพาทของศูนย์ไต่ถามข้อพิพาทภาคประชาชนต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐

ให้อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเป็นนายทะเบียนของศูนย์ไต่ถามข้อพิพาทภาคประชาชน

ให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพมีหน้าที่และอำนาจกำกับดูแลการไต่ถามข้อพิพาทของศูนย์ไต่ถามข้อพิพาทภาคประชาชนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๐ การไต่ถามข้อพิพาทโดยศูนย์ไต่ถามข้อพิพาทภาคประชาชนให้กระทำได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) ข้อพิพาททางแพ่งที่มีทุนทรัพย์ไม่เกินห้าแสนบาทหรือไม่เกินจำนวนตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

(๒) ข้อพิพาททางแพ่งอื่นนอกจาก (๑) ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

(๓) ข้อพิพาททางอาญาตามมาตรา ๓๕

ในกรณีที่กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเห็นว่าการไต่ถามข้อพิพาทของศูนย์ไต่ถามข้อพิพาทภาคประชาชนในเรื่องใดได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ และออกหนังสือรับรองให้แล้ว ให้ข้อตกลงระงับข้อพิพาทนั้นบังคับกันได้หรือให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๗๐ ให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของศูนย์ไต่ถามข้อพิพาทภาคประชาชนตามระเบียบที่อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

หมวด ๖
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๗๑ ผู้ใกล้ชิดผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในหน้าที่ ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๒ ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้ใกล้ชิด เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำใดอันมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ปัจจุบันข้อพิพาททางแพ่งและทางอาญาเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก เห็นควรให้นำกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่งซึ่งมีทุนทรัพย์ไม่มากนักและข้อพิพาททางอาญาบางประเภทมากำหนดเป็นกฎหมายกลางเพื่อให้หน่วยงานของรัฐ พนักงานสอบสวน หรือศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชนใช้ในการยุติหรือระงับข้อพิพาทดังกล่าว โดยคำนึงถึงความยินยอมของคู่กรณีเป็นสำคัญ ทำให้ปริมาณคดีเข้าสู่ศาลลดน้อยลง ลดปัญหาความขัดแย้ง เกิดความสมานฉันท์ขึ้นในสังคม ลดงบประมาณแผ่นดิน และเสริมสร้างสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ดังนี้

- (๑) ความผิดฐานเข้าร่วมในการชุมนุมต่อสู้และมีผู้ถึงแก่ความตายจากการชุมนุมต่อสู้ นั้น ตามมาตรา ๒๙๔ วรรคหนึ่ง
- (๒) ความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ตามมาตรา ๒๙๕
- (๓) ความผิดฐานทำร้ายร่างกายโดยมีเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๒๘๖
- (๔) ความผิดฐานเข้าร่วมในการชุมนุมต่อสู้และมีผู้ได้รับอันตรายสาหัสจากการชุมนุมต่อสู้ นั้น ตามมาตรา ๒๙๙ วรรคหนึ่ง
- (๕) ความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ตามมาตรา ๓๐๐
- (๖) ความผิดฐานลักทรัพย์ ตามมาตรา ๓๓๔

ประกาศกระทรวงยุติธรรม

เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท รายละเอียดของคำร้อง และระยะเวลาในการพิจารณาคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

พ.ศ. ๒๕๖๒

โดยที่เป็นการสมควรให้มีประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท รายละเอียดของคำร้อง และระยะเวลาในการพิจารณาคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เพื่อให้ชัดเจนเหมาะสม เป็นมาตรฐาน จึงจำเป็นต้องออกประกาศนี้

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๑ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ปลัดกระทรวงยุติธรรมจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ในประกาศนี้

“คำร้อง” หมายความว่า คำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

“การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท” หมายความว่า การดำเนินการเพื่อให้คู่กรณีมีโอกาสเจรจาตกลงกัน ระบุข้อพิพาททางแพ่งและทางอาญาโดยสันติวิธีและปราศจากการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่ดำเนินการในชั้นศาลและในชั้นการบังคับคดี

“หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท” หมายความว่า หน่วยงานสังกัดกระทรวงยุติธรรม ซึ่งดำเนินการระบุข้อพิพาทโดยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

“นายทะเบียน” หมายความว่า ปลัดกระทรวงยุติธรรมหรือผู้ที่ปลัดกระทรวงยุติธรรมมอบหมาย

ส่วนที่ ๑ การยื่นคำร้อง

ข้อ ๓ บุคคลที่ประสงค์จะขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาทกับหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ให้ยื่นคำร้องโดยทำเป็นหนังสือต่อนายทะเบียน หรือทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือช่องทางอื่นที่นายทะเบียนกำหนด

กรณีที่สามารถให้มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้ เป็นกรณีที่ไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททั้งในทางแพ่ง และทางอาญาตามกฎหมายว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

ข้อ ๔ คำร้องอย่างน้อยต้องมี ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อ สกุล ที่อยู่ ของผู้ยื่นคำร้อง
- (๒) ชื่อ สกุล ที่อยู่ ของคู่กรณี และผู้ที่เกี่ยวข้อง
- (๓) ข้อเท็จจริงในประเด็นข้อพิพาท
- (๔) ความประสงค์ในการขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

(๕) หนังสือแสดงความสมัครใจเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของคู่กรณี (ถ้ามี)

ข้อ ๕ การร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้ยื่นคำร้องต่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่คู่กรณีประสงค์จะดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

ส่วนที่ ๒ การพิจารณาคำร้อง

ข้อ ๖ เมื่อได้รับคำร้องตามข้อ ๔ แล้ว ให้นายทะเบียนตรวจสอบข้อความในคำร้องและเอกสารประกอบ เมื่อเห็นว่ามีข้อความและหลักฐานครบถ้วนให้ลงทะเบียนรับคำร้องพร้อมออกหลักฐานแสดงการรับให้แก่ผู้ยื่นคำร้อง

หากนายทะเบียนเห็นว่าคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไม่ถูกต้อง หรือมีรายการไม่ครบถ้วน ให้แจ้งผู้ยื่นคำร้องทราบและให้ผู้ยื่นคำร้องแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้องภายในระยะเวลา ๓๐ วัน ในกรณีที่ผู้ยื่นคำร้องไม่ดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้ยื่นคำร้องไม่ประสงค์จะยื่นคำร้อง

ข้อ ๗ ให้นายทะเบียนมีคำสั่งรับคำร้องเมื่อมีหลักเกณฑ์ครบถ้วนตามข้อ ๓ ข้อ ๔ และข้อ ๕ ในการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา หากคดีอยู่ในระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดี ให้นายทะเบียนแจ้งให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล แล้วแต่กรณีทราบ เพื่อให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล พิจารณารอการสอบสวน การสั่งคดี การพิจารณาพิพากษาคดี แล้วแต่กรณี ไว้ก่อนจนกว่าจะทราบผลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท หรือจะพิจารณาดำเนินการต่อไปก็ได้

ข้อ ๘ เมื่อได้มีคำสั่งรับคำร้องตามข้อ ๗ แล้ว ให้นายทะเบียนสอบถามความสมัครใจของคู่กรณี อีกฝ่ายหนึ่งทราบโดยเร็ว เพื่อให้ตอบกลับมายังนายทะเบียนภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่รับสำเนาคำร้อง เว้นแต่คู่กรณีทั้งสองฝ่ายร่วมกันยื่นคำร้อง

ข้อ ๙ กรณีที่คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งสมัครใจที่จะเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้นายทะเบียนแจ้งแก่ผู้ยื่นคำร้องทราบ เพื่อนัดประชุมคู่กรณีในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท การเสนอรายชื่อผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท การกำหนดจำนวนผู้ไกล่เกลี่ยเพื่อแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยและดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่อไป

ในกรณีที่คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งไม่สมัครใจเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทหรือไม่ตอบรับภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนจำหน่ายคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบ

ในกรณีที่คู่กรณีมากกว่าสองฝ่ายและคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่สมัครใจเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้สามารถดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างคู่กรณีที่สมัครใจเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒

ศาสตราจารย์พิเศษวิศิษฎ์ วิศิษฎ์สรอรรถ

ปลัดกระทรวงยุติธรรม

ประกาศกระทรวงยุติธรรม
เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนผู้ไกล่เกลี่ย
พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ปลัดกระทรวงยุติธรรมเห็นสมควรประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนผู้ไกล่เกลี่ย ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ในประกาศนี้

“ผู้ยื่นคำขอ” หมายความว่า ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนผู้ไกล่เกลี่ยของหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

“คำขอ” หมายความว่า คำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไกล่เกลี่ยของหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

“นายทะเบียน” หมายความว่า ปลัดกระทรวงยุติธรรมหรือผู้ที่ปลัดกระทรวงยุติธรรมมอบหมาย

“หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท” หมายความว่า หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสังกัดกระทรวงยุติธรรม

“ทะเบียน” หมายความว่า ทะเบียนผู้ไกล่เกลี่ยของหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

“บัญชีผู้ไกล่เกลี่ย” หมายความว่า ทะเบียนผู้ไกล่เกลี่ยที่หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้ประกาศขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

“หนังสือรับรองการขึ้นทะเบียน” หมายความว่า หนังสือที่นายทะเบียนออกให้เพื่อแสดงว่า ได้มีการขึ้นทะเบียนให้เป็นผู้ไกล่เกลี่ย

“บัตรประจำตัวผู้ไกล่เกลี่ย” หมายความว่า บัตรประจำตัวผู้ไกล่เกลี่ยที่ขึ้นทะเบียนโดยหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

หมวด ๑

การยื่นคำขอและรับคำขอ

ข้อ ๓ ให้นายทะเบียนจัดให้มีทะเบียนผู้ไกล่เกลี่ยขึ้นในหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดยคำนึงถึงความพร้อมและความจำเป็นของแต่ละหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

เมื่อมีทะเบียนผู้ไกล่เกลี่ย ให้หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจัดให้มีบัญชีรายชื่อผู้ไกล่เกลี่ยประจำหน่วยงานในส่วนกลาง หรือส่วนภูมิภาค แล้วแต่กรณี

ข้อ ๔ ผู้ยื่นคำขอต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๓๐ ปี บริบูรณ์

(๒) มีประสบการณ์ปฏิบัติงานด้านการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในหน่วยงานภาครัฐหรือภาคประชาชน ที่ดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไม่น้อยกว่า ๕ เรื่อง หรือหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เห็นว่า มีคุณสมบัติเหมาะสม หรือเป็นผู้มีประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์แก่การไกล่เกลี่ย ข้อพิพาทไม่น้อยกว่า ๒ ปี

(๓) เป็นผู้มีความพร้อมที่จะอุทิศเวลาปฏิบัติหน้าที่ผู้ไกล่เกลี่ย

(๔) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรม

(๕) ไม่เป็นผู้ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพหรือกระทำการใดอันอาจกระทบถึงการปฏิบัติหน้าที่ ผู้ไกล่เกลี่ยของกระทรวงยุติธรรมหรืออาจเสื่อมเสียถึงเกียรติศักดิ์แห่งสถาบันกระทรวงยุติธรรม

(๖) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(๗) เป็นผู้ผ่านการอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามหลักสูตรที่คณะกรรมการพัฒนา การบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติรับรอง

(๘) ไม่เป็นบุคคลที่ศาลมีคำสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ หรือ คนวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๙) ไม่เป็นผู้เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิด ที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๑๐) ไม่ถูกเพิกถอนการเป็นผู้ไกล่เกลี่ยตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ และยังไม่พ้น ๕ ปี นับถึงวันยื่นคำขอรับหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไกล่เกลี่ย

ข้อ ๕ บุคคลที่ประสงค์จะขึ้นทะเบียน ให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียน พร้อมแสดงทะเบียนบ้าน และบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ และแนบเอกสารหลักฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) สำเนาแสดงคุณวุฒิพร้อมแสดงต้นฉบับ

(๒) รูปถ่ายสีปัจจุบัน ไม่สวมแว่นดำ ขนาด ๑.๕ นิ้ว จำนวน ๒ รูป

(๓) เอกสาร หลักฐานแสดงประสบการณ์ปฏิบัติงานด้านการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในหน่วยงาน ภาครัฐหรือภาคประชาชนที่ดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไม่น้อยกว่า ๕ เรื่อง หรือหนังสือรับรอง ประสบการณ์ด้านต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการไกล่เกลี่ย

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนผู้ไกล่เกลี่ยและประสงค์จะขอขึ้นทะเบียนอีกอาจขอ ใช้เอกสารหลักฐานเดิมก็ได้

ให้นายทะเบียน ตรวจสอบคำขอและเอกสารที่ประกอบคำขอขึ้นทะเบียน หากถูกต้อง ให้ลงทะเบียนรับคำขอพร้อมออกหลักฐานแสดงการรับให้แก่ผู้ยื่นคำขอและดำเนินการต่อไป

หมวด ๒
การพิจารณาคำขอและการรับขึ้นทะเบียน

ข้อ ๖ เมื่อได้รับคำขอตามข้อ ๕ แล้ว ให้นายทะเบียนตรวจสอบคุณสมบัติผู้ยื่นคำขอเมื่อเห็นว่า มีคุณสมบัติและหลักฐานครบถ้วนแล้ว ให้นายทะเบียนมีคำสั่งรับขึ้นทะเบียนเป็นผู้ใกล้เคียงและให้นายทะเบียนขึ้นทะเบียนผู้ยื่นคำขอเป็นผู้ใกล้เคียงไว้ในทะเบียนผู้ใกล้เคียง

หากนายทะเบียนได้ตรวจสอบคุณสมบัติ และหลักฐานผู้ยื่นคำขอตามวรรคหนึ่งแล้วเห็นว่า มีรายละเอียดไม่ครบถ้วน ให้แจ้งผู้ยื่นคำขอทราบและให้ผู้ยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อความหรือหลักฐานตามที่ได้รับแจ้งให้ครบถ้วนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ยื่นคำขอได้รับแจ้งหากผู้ยื่นคำขอไม่แก้ไขหรือไม่ส่งข้อความหรือหลักฐานภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้ยื่นคำขอนั้นไม่ประสงค์ที่จะยื่นคำขออีกต่อไป

ในกรณีที่นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับขึ้นทะเบียนผู้ยื่นคำขอเป็นผู้ใกล้เคียงให้แสดงผลในการมีคำสั่งดังกล่าวด้วย โดยมีหนังสือแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบคำสั่งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่นายทะเบียนมีคำสั่ง

ข้อ ๗ เมื่อได้ขึ้นทะเบียนผู้ใดเป็นผู้ใกล้เคียงแล้ว ให้นายทะเบียนออกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียน และบัตรประจำตัวผู้ใกล้เคียงไว้เป็นหลักฐานตามแบบท้ายประกาศนี้

ในการพิจารณาให้ขึ้นทะเบียนบุคคลใดเป็นผู้ใกล้เคียงให้เป็นดุลพินิจของนายทะเบียน คำวินิจฉัยของนายทะเบียนให้เป็นที่สุด

หมวด ๓
การสรรหาผู้ใกล้เคียง

ข้อ ๘ ให้นายทะเบียนมีอำนาจสรรหาบุคคลซึ่งมีความเหมาะสมที่จะขึ้นทะเบียนเป็นผู้ใกล้เคียงด้วย แต่ต้องได้รับความยินยอมจากบุคคลนั้น

บุคคลซึ่งมีความเหมาะสมตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึง ผู้ใกล้เคียงที่ขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัติการใกล้เคียงข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

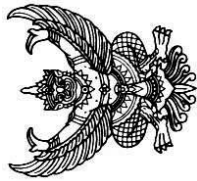
ข้อ ๙ การขึ้นทะเบียนผู้ใกล้เคียงที่นายทะเบียนสรรหาตามหมวดนี้ ให้ผู้ประสงค์จะขึ้นทะเบียนยื่นคำขอพร้อมเอกสารประกอบ ตามความในหมวด ๑ ต่อนายทะเบียน

เมื่อนายทะเบียนรับคำขอแล้ว ให้พิจารณามีคำสั่งรับขึ้นทะเบียน และให้ออกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียน พร้อมบัตรประจำตัวให้แก่ผู้ใกล้เคียงไว้เป็นหลักฐานตามแบบท้ายประกาศนี้

หมวด ๔
การต่อทะเบียนและการแก้ไขข้อความ

- ข้อ ๑๐ ให้ทะเบียนผู้ถือเอกสารสันผลสามปีนับแต่วันมีประกาศขึ้นทะเบียน การที่ทะเบียนผู้ถือเอกสารสันผลตามวรรคหนึ่งไม่กระทบถึงการแต่งตั้งผู้ถือเอกสารที่ได้ดำเนินการไปแล้วและให้ผู้ได้รับการแต่งตั้งนั้นปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าการถือเอกสารจะเสร็จสิ้น หากการจัดทำทะเบียนใหม่ไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่ทะเบียนเดิมได้สันผลให้ถือว่าบุคคลในทะเบียนเดิมยังคงเป็นผู้ถือเอกสารที่ขึ้นทะเบียนอยู่จนกว่าทะเบียนใหม่จะแล้วเสร็จ
- ข้อ ๑๑ เมื่อครบกำหนดอายุทะเบียนตามข้อ ๑๐ แล้ว หากผู้ถือเอกสารประสงค์ต่ออายุทะเบียน ให้ยื่นคำขอต่ออายุทะเบียนตามแบบที่กำหนดต่อนายทะเบียนภายใน ๙๐ วันก่อนวันครบกำหนดอายุทะเบียน เว้นแต่มีเหตุอันสมควร
- ให้นายทะเบียนตรวจสอบความถูกต้องของคำขอ และพิจารณามีคำสั่งภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับชื่อบุคคลที่ต่ออายุทะเบียนตามวรรคหนึ่ง
- ข้อ ๑๒ กรณีที่ผู้ถือเอกสารที่ได้รับการขึ้นทะเบียนประสงค์จะแก้ไขข้อความในทะเบียน หนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนหรือบัตรประจำตัวให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ให้ยื่นคำขอตามแบบที่กำหนดต่อนายทะเบียน
- ข้อ ๑๓ ในกรณีที่หนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนหรือบัตรประจำตัวผู้ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ถือเอกสารสูญหาย ขำรุตเสียหาย หรือถูกทำลาย ผู้นั้นอาจขอใบแทนหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนและบัตรประจำตัวได้โดยยื่นคำขอตามแบบที่กำหนดต่อนายทะเบียน

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒
ศาสตราจารย์พิเศษวิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ
ปลัดกระทรวงยุติธรรม

ทะเบียนเลขที่...../.....

หนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนผู้ไกล่เกลี่ย

อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒
...(หน่วยงาน)...ออกหนังสือรับรองนี้ให้

(...ชื่อ-นามสกุล...)

ได้ขึ้นทะเบียนผู้ไกล่เกลี่ยและมีหน้าที่และอำนาจภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย

ออกให้ ณ วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช.....

หมดอายุวันที่.....เดือน.....พุทธศักราช.....

.....
(.....)

นายทะเบียน

ตัวอย่างแบบบัตรประจำตัวผู้ไถ่เกลี่ย

แบบบัตรประจำตัวผู้ไถ่เกลี่ยตามพระราชบัญญัติการไถ่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

(ด้านหน้า)

รูปถ่าย ขนาด ๒.๕ X ๓ ซม.	บัตรประจำตัวผู้ไถ่เกลี่ย
	ทะเบียนเลขที่...../.....
	ชื่อ.....
	เลขประจำตัวประชาชน.....
	ลงชื่อ (.....)
.....	วันออกบัตร วันหมดอายุ
	นายทะเบียน

๕.๔ ซม.

๘.๔ ซม.

(ด้านหลัง)

๕.๔ ซม.	บัตรประจำตัวผู้ไถ่เกลี่ย
	ตามพระราชบัญญัติการไถ่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒
	(ตราหน่วยงาน)
	ชื่อหน่วยงาน..... กระทรวง.....

๘.๔ ซม.

ระเบียบกระทรวงยุติธรรม

ว่าด้วยการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย

พ.ศ. ๒๕๖๒

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดระเบียบให้คู่กรณีตกลงแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนหนึ่งหรือหลายคน จากบัญชีผู้ไกล่เกลี่ยที่หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจัดทำไว้ หากคู่กรณีไม่สามารถตกลง แต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยได้ คู่กรณีอาจขอให้หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย จากบัญชีดังกล่าว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ วรรคสอง และมาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๒ ในระเบียบนี้

“ผู้ไกล่เกลี่ย” หมายความว่า บุคคลที่หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้ประกาศ ขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

“บัญชีผู้ไกล่เกลี่ย” หมายความว่า ทะเบียนผู้ไกล่เกลี่ยที่หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาทได้ประกาศขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

“หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท” หมายความว่า หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาทสังกัดกระทรวงยุติธรรม

“นายทะเบียน” หมายความว่า หัวหน้าหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

ข้อ ๓ ในกรณีที่คู่กรณีทุกฝ่ายตกลงยินยอมที่จะเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย ให้นายทะเบียน แจ้งเป็นหนังสือให้คู่กรณีทุกฝ่ายทราบพร้อมทั้งกำหนดวัน เวลา และสถานที่ ให้คู่กรณีทุกฝ่าย มาพร้อมกันเพื่อกำหนดจำนวนผู้ไกล่เกลี่ยและเลือกผู้ไกล่เกลี่ย

ข้อ ๔ ในวันนัดกำหนดจำนวนผู้ไกล่เกลี่ยและเลือกผู้ไกล่เกลี่ย ให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายตกลงกัน กำหนดจำนวนผู้ไกล่เกลี่ย และเลือกผู้ไกล่เกลี่ยจากบัญชีผู้ไกล่เกลี่ยต่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาท เพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ไกล่เกลี่ย

ถ้าคู่กรณีทั้งสองฝ่ายไม่อาจร่วมกันกำหนดจำนวนผู้ไกล่เกลี่ยและผู้ไกล่เกลี่ยได้ และคู่กรณี มิได้ร้องขอให้หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย ให้จำหน่ายคำร้อง

ข้อ ๕ การแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีผู้ไกล่เกลี่ยหนึ่งคน ให้คู่กรณีร่วมกันแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย

(๒) กรณีที่ผู้ไกล่เกลี่ยสองคน ให้คู่กรณีแต่ละฝ่ายแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยฝ่ายละหนึ่งคน

(๓) กรณีผู้ไกล่เกลี่ยสามคน ให้คู่กรณีแต่ละฝ่ายแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยฝ่ายละหนึ่งคนและให้คู่กรณี ทุกฝ่ายร่วมกันแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนที่สาม

คู่กรณีอาจขอให้หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเสนอรายชื่อของผู้ที่เหมาะสมจะเป็นผู้ไกล่เกลี่ย หรืออาจตกลงกันให้หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเป็นผู้แต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้ ในการพิจารณาแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยให้คำนึงถึงคุณสมบัติ ทักษะ ความเหมาะสม แก่ลักษณะข้อพิพาทและความพอใจของคู่กรณีทุกฝ่ายเท่าที่จะพึงกระทำได้

ข้อ ๖ การแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยตามข้อ ๕ จะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้ง

ข้อ ๗ เมื่อหน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้ดำเนินการตามข้อ ๕ และได้รับความยินยอมจากผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งตามข้อ ๖ แล้ว ให้แจ้งการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยให้ผู้ไกล่เกลี่ยและคู่กรณีทุกฝ่ายทราบเป็นหนังสือ และกำหนดวันจัดกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามที่คุณไกล่เกลี่ยและคู่กรณีทุกฝ่ายตกลงกัน

ข้อ ๘ ให้ปลัดกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒

สมศักดิ์ เทพสุทิน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

บรรณานุกรม

กฎหมาย

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
- พระราชบัญญัติการไต่สวนข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒
- ระเบียบกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วยการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย พ.ศ. ๒๕๖๒
- ประกาศกระทรวงยุติธรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนผู้ไกล่เกลี่ย พ.ศ. ๒๕๖๒
- ประกาศกระทรวงยุติธรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการยื่นคำร้องขอไต่สวนข้อพิพาท รายละเอียดของคำร้อง และระยะเวลาในการพิจารณาคำร้องขอไต่สวนข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒
- กฎกระทรวง ว่าด้วยการไต่สวนและประนอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ. ๒๕๕๓
- กฎกระทรวง ว่าด้วยการไต่สวนความผิดที่มีโทษทางอาญา พ.ศ. ๒๕๕๓
- กฎกระทรวงว่าด้วย กำหนดคุณสมบัตินักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาศัตินาญา พ.ศ. ๒๕๖๐
- ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุด ว่าด้วยการไต่สวนและประนอมข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๕
- ระเบียบกรมบังคับคดี ว่าด้วยการไต่สวนข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๕๘
- ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ว่าด้วยหลักเกณฑ์การไต่สวนหรือประนอมข้อเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๙
- ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. ๒๕๕๙
- ระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรมว่าด้วยการไต่สวนข้อพิพาท ตามพระราชบัญญัติการไต่สวนข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒
- ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยการไต่สวน พ.ศ. ๒๕๕๔
- ข้อบังคับสถาบันอนุญาโตตุลาการ ว่าด้วยการประนอมข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๕๗

หนังสือเอกสาร

- ส่วนอำนวยความสะดวกเป็นธรรม สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง, คู่มือการไต่สวนและประนอมข้อพิพาท ๒๕๕๔
- กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ, กระทรวงยุติธรรม เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตรการไต่สวนและระงับข้อพิพาทในชุมชน ๒๕๕๗
- สำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล สถาบันพระปกเกล้า หลักสูตรและคู่มือการฝึกอบรมเครือข่ายยุติธรรมชุมชน ๒๕๕๘
- สำนักส่งเสริมตุลาการ สำนักงานศาลยุติธรรม, คู่มือการจัดระบบไต่สวนข้อพิพาทในศาลตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยการไต่สวน พ.ศ. ๒๕๕๔ กันยายน ๒๕๕๙
- สถาบันพระปกเกล้า, หลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไกล่เกลี่ย ตามพระราชบัญญัติการไต่สวนข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒
- ดร.อุทัย อาทิวะ, (๒๕๖๒) การไต่สวนข้อพิพาททางอาญา ตามพระราชบัญญัติการไต่สวนข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒, ๒๕๖๒
- สำนักส่งเสริมงานตุลาการ, คู่มือปฏิบัติงานการไต่สวนข้อพิพาทตามระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยการไต่สวนข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไต่สวนข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒, พ.ศ. ๒๕๖๒
- กองส่งเสริมการระงับข้อพิพาท กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ, เอกสารแนวทางปฏิบัติงานตามกฎหมายเกี่ยวกับการไต่สวนข้อพิพาทภาคประชาชน (สำหรับศูนย์ไต่สวนข้อพิพาทภาคประชาชน (นาร่อง)), ๒๕๖๒